

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WŁĄCZENIE NOWYCH TECHNIK KONSULTACYJNYCH DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH WE WROCŁAWIU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WŁĄCZENIE NOWYCH TECHNIK KONSULTACYJNYCH DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH WE WROCŁAWIU

PORADNIK

Wrocław 2015

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Opracowanie i redakcja: EWA PYTASZ

Publikacja wydana w ramach projektu
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów
konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”.
Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w
ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet V
Dobre rządzenie,
Działanie 5.4 Rozwój potencjału trzeciego sektora,
Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego

Nakład: 400 egz.

Poradnik współfinansowany przez Unię Europejską w
ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i
dystrybuowany bezpłatnie

Spis treści

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

— EWA PYTASZ: Wstęp	7
— EWA PYTASZ: Konsultacje społeczne – podstawowe definicje, uregulowania i zasady	11
— EWA PYTASZ: Techniki i narzędzia prowadzenia konsultacji	31
— AGATA BULICZ: Konsultacje Roczego Programu Współpracy Miasta Wrocławia z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2015	49
— PIOTR MIKIEWICZ: Konsultacje Założeń do Strategii Oświatowej Miasta Wrocławia	73
— AGATA BULICZ: Wyzwania w realizacji projektu oraz w procesach konsultacyjnych	89
— AGATA BULICZ: Rekomendacje w sprawie konsultacji społecznych organizowanych przez Gminę Wrocław z organizacjami pozarządowymi, wypracowane w projekcie	95
— KAROLINA MRÓZ, JOANNA WAJDA: Dobra praktyka - wrocławski model współpracy między samorządem a organizacjami pozarządowymi	119
— AGATA BULICZ: Narzędziownik – niezbędny konsultacyjny	131
— Aneks 1: Prawo miejscowe we Wrocławiu dotyczące konsultacji społecznych (zestawiła EWA PYTASZ)	151
— Aneks 2: AGATA BULICZ: Konsultacje Roczego Programu Współpracy Miasta Wrocławia z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2015 (prezentacja w projekcie)	159
— Aneks 3: PIOTR MIKIEWICZ: Konsultacje Założeń do Strategii Oświatowej Miasta Wrocławia Konsultacje on line – analiza wyników	181
— Załącznik nr 1: Założenia do Strategii Edukacyjnej – wersja	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

do konsultacji on line	217
— Załącznik nr 2: Ankieta do konsultacji on line	222
— Załącznik nr 3: Założenia do Strategii Edukacyjnej – wersja po konsultacjach on line	227
— Notki o autorach	247

Wstęp

Poradnik *Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesu konsultacji społecznych we Wrocławiu* jest podsumowaniem projektu *Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesu konsultacji polityk publicznych w Gminie Wrocław*. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet V Dobre rządzenie, Działanie 5.4 Rozwój potencjału trzeciego sektora, Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego. Liderem projektu była Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej - Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki, a Partnerem w projekcie była Gmina Wrocław. Projekt został przygotowany i był realizowany w nadziei, że ułatwi zarówno organizacjom pozarządowym we Wrocławiu, jak i pracownikom Urzędu odpowiedzialnym za prowadzenie konsultacji społecznych włączenie nowych technik konsultacji społecznych w prowadzony w mieście proces konsultacji.

Projekt, który był realizowany od 1 sierpnia 2013 roku do 31 maja 2015 roku miał za zadanie pokazać, jak można ten proces przygotować, prowadzić i z ewaluować na przykładzie konsultacji społecznych dwóch dokumentów: *Rocznego Programu Współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

pozarządowymi w roku 2015 oraz Założeń do strategii oświatowej Miasta Wrocławia. Zastosowano w tym celu różne metody i techniki konsultacyjne: spotkania grup mieszanych składających się z przedstawicieli wrocławskich organizacji pozarządowych oraz urzędników odpowiedzialnych za procesy konsultacyjne, spotkania grup eksperckich, spotkania warsztatowe ewaluacyjne i konsultacyjne, ankiety dla mieszkańców.

Konsultacje każdego z dokumentów były prowadzone innymi metodami. Konsultacje *Rocznego Programu Współpracy Miasta Wrocławia w roku 2015* rozpoczęły się od raportu, w którym poddano analizie zarówno obowiązujące w zakresie konsultacji społecznych prawo miejscowe, jak i dokonano przeglądu konsultacji prowadzonych poprzez Biuletyn Informacji Publicznej. W czasie, kiedy powstawał raport, prowadzono rekrutację przedstawicieli wrocławskich organizacji pozarządowych do projektu i urzędników, którzy są odpowiedzialni za konsultacje społeczne w urzędzie.

Następnie podczas warsztatów ewaluacyjnych dokonano analizy dotychczasowego procesu prowadzenia konsultacji, a wnioski z tej analizy stały się podstawą do spotkania uczestników warsztatów z dyrekcją Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, podczas którego zgłoszono wiele rekomendacji do prowadzenia konsultacji społecznych w mieście. Następnie podczas warsztatów planowania partycypacyjnego uczestnicy projektu pracowali nad rekomendacjami do konsultacji, a te rekomendacje zostały następnie zapisane w formie opracowania.

Sam proces konsultacji projektu *Rocznego Programu Współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2015* odbył się podczas 4 warsztatów konsultacyjnych dla uczestników projektu, ale był też otwarty dla przedstawicieli innych wrocławskich organizacji pozarządowych. Wnioski z konsultacji zostały przygotowane w postaci zbiorczego zestawienia i przekazane do Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Konsultacje *Założeń do strategii oświatowej Miasta Wrocławia* rozpoczęły się od spotkania przedstawicieli urzędu, ciał społecznych, organizacji i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

radnych, na którym upowszechniono informację o podjęciu konsultacji nad założeniami do strategii. Następnie grupa specjalistów pracowała pod kierunkiem eksperta w projekcie nad tymi założeniami podczas pięciu spotkań warsztatowych. Wypracowali oni ostateczny kształt założeń, który następnie został poddany konsultacjom społecznym. Powstały z tych spotkań dwa opracowania eksperckie - jedno zawierało założenia do strategii, a drugie opracowanie zawierało wytyczne do ankiety i dalszych konsultacji.

Mieszkańcy zostali poinformowani w prasie oraz poprzez inne kanały informacji o możliwości uczestniczenia w konsultacjach ankietowych. Założenia do strategii były również konsultowane na sześciu spotkaniach konsultacyjnych.

Ostatnie działania w projekcie dotyczyły upowszechnienia wiedzy o konsultacjach społecznych poprzez dwanaście dni warsztatów na temat technik konsultacji. Całość dorobku projektu została podsumowana podczas konferencji zorganizowanej dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, ekspertów i urzędników.

Ten poradnik zbiera eksperckie doświadczenia zdobyte i wypracowane przez uczestników projektu podczas jego realizacji, ale także zawiera wiele informacji dodatkowych na temat metod i technik prowadzenia konsultacji, podstawowych zasad ich prowadzenia, wielu zalet tego elementu partycypacji społecznej, ale i informuje o błędach, które można popełnić w tym procesie.

Ze wszystkich stosowanych w projekcie materiałów powstał w poradniku materiał do wykorzystania w dalszych działaniach konsultacyjnych - narzędziownik procesu konsultacji społecznych. Omawiane są w nim także inne procesy konsultacyjne, które były prowadzone we Wrocławiu, oraz wnioski i rekomendacje dla organizacji pozarządowych i urzędników na przyszłość.

Autorzy poradnika mają nadzieję, że opisane w nim zagadnienia będą pomocne w dalszym udoskonalaniu procesów konsultacyjnych we Wrocławiu. Powodzenia!

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewa Pytasz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewa Pytasz

Konsultacje społeczne – podstawowe definicje, uregulowania i zasady

1. Podstawowe definicje

Udział mieszkańców w życiu publicznym jest tematem wielu opracowań i dyskusji. Od lat wiadomo, że ta aktywność jest potrzebna na każdym szczeblu sprawowania władzy. Deficyt w tym zakresie może skutkować niezrozumieniem przez obywateli procesów zachodzących w całym kraju i w ich miejscu zamieszkania, następnie brakiem akceptacji dla zachodzących zmian, a w skrajnych przypadkach protestami przeciwko proponowanym rozwiązaniom.

Kiedy mówimy o udziale mieszkańców w życiu publicznym to posługujemy się zazwyczaj kilkoma pojęciami, które już dziś funkcjonują w codziennym obiegu społecznym.

Podstawowym pojęciem będzie **partycypacja społeczna**, która oznacza udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami. Rozumiemy przez nią zespół działań i metod uczestnictwa obywateli w określaniu i rozwiązywaniu ich własnych problemów. Składają się na nią takie elementy, jak dobrowolna aktywność podmiotów, ich samodzielność w realizowanym działaniu oraz przynajmniej minimalna zdolność do wywierania wpływu na istniejący stan spraw społecznych. Może ona wpływać na bardziej skuteczne rozwiązywanie rzeczywistych problemów społecznych, zapobiegać konfliktom społecznym, powodować wzrost aprobaty obywateli dla działań podejmowanych przez organy władzy.

Jednym z podstawowych narzędzi wykorzystywanych w procesie partycypacji są **konsultacje społeczne**. To instytucja polegająca na wyrażaniu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przez członków zbiorowości opinii na temat przedstawionego jej zagadnienia. Konsultacje są także jedną z metod dialogu obywatelskiego. Jest to proces informowania i zasięgania opinii obywateli (a także organizacji pozarządowych) podczas podejmowania najważniejszych decyzji dotyczących m. in. ważnych aktów prawnych, planowanych inwestycji oraz innych istotnych przedsięwzięć na różnych poziomach władzy. Uczestnikami konsultacji są zarówno pojedynczy obywatele, liderzy lokalni, organizacje pozarządowe, jak i eksperci oraz specjaliści niezależni.

Dialog obywatelski to forma kontaktu władzy z organizacjami trzeciego sektora, polegająca na wzajemnym przekazywaniu sobie opinii, informacji czy ustaleń dotyczących celów, instrumentów i strategii wdrażania polityki publicznej. Nie należy go mylić z dialogiem społecznym, rozumianym jako komunikacja między władzami publicznymi, związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców, dotycząca zbiorowych stosunków pracy (zbiorowego prawa pracy). Uczestnikami dialogu obywatelskiego - obok władz publicznych - są bowiem nie tylko partnerzy społeczni, ale także organizacje pozarządowe, działające na różnych płaszczyznach: społecznej, ekonomicznej, światopoglądowej, zawodowej lub terytorialnej. Przedmiotem dialogu obywatelskiego są wszelkie zagadnienia związane z miejscem grup obywateli w państwie i społeczeństwie. Dokument programowy Rządu, przyjęty przez Radę Ministrów 22 października 2002 roku pt. *Zasady Dialogu Społecznego*, stwierdza, że organizacje pozarządowe współuczestniczą w wypracowywaniu i realizacji programów inicjowanych przez władze publiczne oraz uzupełniają działania administracji publicznej tam, gdzie nie jest ona w stanie samodzielnie wypełnić ważnych społecznie zadań.

Polityki publiczne można określić jako dziedzinę systemowych, uporządkowanych działań państwa i jego obywateli, które są podejmowane, aby rozwiązać kluczowe problemy zbiorowe. Wykonywane są za pomocą szeregu specyficznych narzędzi, takich jak regulacje prawne, współpraca, argumentowanie, debatowanie, badanie, kształtowanie pozytywnych bodźców do przyjmowania oczekiwanych postaw.

W procesie partycypacji społecznej można na pewno rozróżnić trzy podstawowe formy:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- informowanie – administracja informuje obywateli albo w Biuletynie Informacji Publicznej, albo na spotkaniach o podjętych decyzjach i rozwiązaniach,
- konsultowanie - administracja proponuje rozwiązania i prosi obywateli o wyrażenie opinii albo poprzez platformę konsultacji społecznych, albo podczas organizowanych spotkań z mieszkańcami, albo podczas zebrań zespołów problemowych, spotkań niezależnych ekspertów, współpracujących organizacji pozarządowych (w przypadku uchwał rady, które dotyczą ogółu mieszkańców jest to zresztą procedura obowiązkowa),
- współdecydowanie - wspólne poszukiwanie rozwiązań w partnerskiej dyskusji i pracy, polegającej na definiowaniu problemów, osiągnięciu konsensusu i uzgadnianiu kształtu dokumentów.

W praktyce najczęściej spotykaną w kontaktach władza-obywatel formą partycypacji jest **informowanie i konsultowanie**, rzadziej jako forma wymagająca poświęcenia czasu na dyskusję i docieranie się poglądów stosuje się **wspólne poszukiwanie rozwiązań**. W ostatnich latach jednak coraz częściej mieszkańcy, grupy nieformalne, ruchy miejskie i organizacje pozarządowe oczekują, że administracja pozwoli im współdecydować o ważnych dla nich sprawach na co dzień.

Prowadzenie konsultacji społecznych niesie ze sobą określone korzyści:

- daje możliwość uzyskania informacji od obywateli, mieszkańców, również zwrotnych informacji odnośnie działań administracji, pozwala na lepsze planowanie przyszłych działań, określenie priorytetów i wytycznych oraz na poprawę jakości usług i szybsze reagowanie na problemy otoczenia,
- aktywizuje mieszkańców, zapobiega obojętności społeczeństwa na sprawy publiczne,
- umożliwia negocjowanie rozwiązań lub kierunków planowanych działań, dostarcza informacji o nowych problemach, o nowych trudnych sytuacjach, których urzędnicy mogą często nie dostrzegać, stwarza nowy punkt widzenia w celu rozwiązania problemu dla wszystkich zaangażowanych stron,
- stwarza okazję na prowadzenie dialogu z mieszkańcami, zwłaszcza w przypadku braku konsensusu - przyczynia się do podjęcia prób rozwiązania problemu przez wszystkie zainteresowane strony,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- buduje zaufanie w relacjach obywatel - administracja publiczna, tworzy pozytywny klimat wokół proponowanych działań,
- podnosi efektywność zarządzania w samorządzie, ułatwia przeprowadzenie przedsięwzięć bez zakłóceń, co zmniejsza koszty ponoszone przez wszystkie zainteresowane strony,
- wzmacnia akceptację społeczną dla realizowanych przedsięwzięć, buduje pozytywny wizerunek urzędu jako władzy chętnej do współpracy oraz sprzyja wypracowaniu partnerskich relacji z mieszkańcami lub organizacjami pozarządowymi.

Należy jednak pamiętać, że prowadzenie konsultacji nie zawsze przynosi pozytywne efekty, często pojawiają się problemy, ujawnia się rozbieżności – trudno zaspokoić interesy jednej grupy, nie naruszając interesów innej. Trudno jest wypracować jednoznaczny kompromis.

Jeżeli konsultacje społeczne:

- nie rozwiązały rzeczywistych problemów społecznych, spowodowały
 - narastanie konfliktów społecznych, w tym sporów na styku urząd – mieszkańcy,
 - nie wywołały wzrostu aprobaty obywateli dla działań samorządu,
- to można uznać, że nie spełniły swej funkcji. Tak prowadzony proces „konsultacji” może przyczynić się jedynie do eskalacji konfliktu, a w przyszłości przy kolejnych konsultacjach rozczarowani mieszkańcy mogą ze zdwojoną siłą atakować samorząd. Warto też dodać, że nieprzeprowadzenie konsultacji, gdy wymagają tego przepisy prawne (np. w stosunku do projektów aktów prawnych), będzie skutkowało uchyleniem prawa miejscowego przez nadzór prawny Wojewody.

Aby konsultacje przyniosły pozytywne efekty ważne jest także pozytywne podejście obu stron – zarówno władzy, jak i obywateli, grup społecznych, organizacji pozarządowych. Zawsze u podstaw dobrych konsultacji powinno leżeć założenie, że „nikt nie ma tyle racji, by ten drugi nie miał jej choć trochę”.

2. Podstawowe akty prawne – europejskie, krajowe i lokalne

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jednym z podstawowych aktów prawnych, regulujących udział mieszkańców w życiu publicznym, jest **Europejska Karta Samorządu Lokalnego** (EKSL), ratyfikowana przez Polskę w 1993 roku. Z punktu widzenia konsultacji ważny jest fakt, że EKSL mówi o nich wprost w trzech sytuacjach:

- są one procedurą wymaganą przy każdej zmianie granic społeczności lokalnej, jeżeli dopuszcza to ustawa krajowa w drodze referendum (art.5);
- społeczności lokalne powinny być konsultowane zawsze, gdy jest to możliwe, we właściwym czasie i trybie, w przypadku opracowywania planów oraz podejmowania decyzji w kwestiach bezpośrednio ich dotyczących (art.4, ust.6);
- społeczności lokalne powinny być konsultowane, w odpowiednim trybie, w zakresie form przyznania im zasobów pochodzących z redystrybucji dochodów (art.9, ust.6).

Zapisy EKSL mają charakter ramowy i w dużym stopniu postulatywny. Odsyłają do rozwiązań regulowanych prawem poszczególnych państw, które mogą, choć oczywiście nie muszą określać szczegółowo np. przedmiotu czy formy konsultacji. W polskich warunkach zapisy EKSL wdrażane są poprzez rozwiązania zawarte w Konstytucji i ustawodawstwie zwykłym.

Zagadnienia konsultacji społecznych zawarte są także w **Europejskiej Karcie Samorządu Regionalnego**, uchwalonej przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy w ramach Rady Europy w dniu 5 czerwca 1997 r. (nieratyfikowanej przez Polskę), konsultacje dotyczące udziału regionów w kształtowaniu polityki wewnętrznej i zagranicznej państwa (art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 2), podziału i alokacji środków pochodzących z danin publicznych (art. 15 ust. 3) oraz wytyczenia nowych granic regionów (art. 16 ust. 2) mają być prowadzone z władzami, a nie ze wspólnotami regionalnymi.

W polskim prawie wytyczne dotyczące konsultacji społecznych są zapisane po różnych aktach prawnych. Podstawą prawną do przeprowadzania konsultacji społecznych, dyskusji publicznych i włączania społeczeństwa w podejmowanie decyzji są **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 roku oraz ustawy samorządowe.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W Konstytucji nie ma regulacji odnoszącej się do bezpośrednio do konsultacji społecznych. Można tutaj powołać się na wiele ogólnych zasad, za które można uznać między innymi:

- zasadę demokratycznego państwa prawnego, zakładającą między innymi współdecydowanie obywateli, poprzez szeroki wachlarz rozwiązań instytucjonalnych i proceduralnych, o formie i treści rozstrzygnięć władzy publicznej (art. 2);
- zasadę dialogu społecznego jako podstawy dla różnych form i metod współpracy między partnerami społecznymi, przez których rozumie się związki zawodowe, organizacje społeczno-zawodowe rolników, organizacje pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy czy kościoły (preambuła konstytucji);
- zasadę społecznej gospodarki rynkowej jako podstawy systemu ekonomicznego Rzeczypospolitej, opierającego się na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych (art. 20);
- zasadę pomocniczości jako elementu „umacniającego uprawnienia obywateli i ich wspólnot” poprzez zapewnianie im pierwszeństwa w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Pomimo braku zapisów odnoszących się bezpośrednio do zagadnienia konsultacji, tak zapisane zasady w Konstytucji tworzą jednak normatywne podstawy dla ich stosowania w praktyce społecznej. Jednocześnie są one wiążące dla wszystkich organów władzy publicznej. Skonkretyzowanie tych zasad następuje na poziomie ustawodawstwa zwykłego.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym w artykule 5a stanowi, że:

- W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy na jej terytorium mogą być przeprowadzane konsultacje z mieszkańcami gminy.
- Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z kolei **ustawa** z dnia 5 czerwca 1998 roku **o samorządzie powiatowym** w artykułe 3d przewiduje, że:

- W przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla powiatu na jego terytorium mogą być przeprowadzane konsultacje z mieszkańcami powiatu.
- Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami powiatu określa uchwała rady powiatu.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku **o samorządzie województwa** w artykułe 10a stanowi, że:

- W przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla województwa na jego terytorium mogą być przeprowadzane konsultacje z mieszkańcami województwa.
- Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa określa uchwała sejmiku województwa.

Konsultacje społeczne na poziomie gminy, powiatu i województwa mogą mieć charakter obowiązkowy lub nieobowiązkowy. Pierwsze są związane z przypadkami ściśle przewidzianymi ustawami, drugie dotyczą ważnych, choć określonych szczegółowo spraw. Dwie ustawy (o samorządzie gminnym i powiatowym) wymieniają tematy, w których przeprowadzenie konsultacji jest obowiązkowe. Ustawa o samorządzie województwa nie zawiera takich regulacji.

Ustawa o samorządzie gminnym przewiduje konsultacje obligatoryjne w zakresie:

- tworzenia, łączenia, dzielenia i znoszenia gmin oraz ustalania ich granic,
- nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta i ustalania jego granic,
- ustalania i zmiany nazwy gmin oraz siedziby ich władz, tworzenia
- jednostki pomocniczej.

Ustawa o samorządzie powiatowym przewiduje konsultacje obligatoryjne w zakresie:

- tworzenia, łączenia, podziału i znoszenia powiatów oraz ustalania ich granic,
- ustalania i zmieniania nazwy powiatów oraz siedzib ich władz.

Inne ważne regulacje prawne, w których określa się ramy dla konsultacji społecznych, to:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (konsultacje projektów aktów prawa miejscowego, rady działalności pożytku publicznego);
- ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – obowiązek organów administracji publicznej do konsultowania ze społeczeństwem dokumentów planistycznych (np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy) oraz decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych wydania zgody na realizację przedsięwzięcia;
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (rady ds. osób niepełnosprawnych);
- ustawa o sporcie (rady sportu);
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. w zakresie obowiązku opracowywania i realizacji powiatowych i wojewódzkich strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o wyniki konsultacji przeprowadzonych odpowiednio z gminami z obszaru danego powiatu oraz powiatami z obszaru danego województwa (art. 19 pkt 1 i art. 21 pkt 1);
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. w zakresie obowiązku prowadzenia przez władze publiczne polityki rynku pracy we współpracy i na podstawie dialogu z partnerami społecznymi (art. 21);
- ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. w zakresie obowiązku konsultowania przez organy administracji rządowej z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi projekty programów rozwoju (art. 19a).

Na poziomie jednostek samorządu terytorialnego przepisy prawne dotyczące procesu konsultacji społecznych znajdują swoje umocowanie zarówno w uchwałach organów stanowiących - rad, jak w zarządzeniach organów wykonawczych - wójtów. Zwyczajnie w **statucie gminy** znaleźć można zapisy dotyczące procesu konsultacji społecznych związanych z podziałem gminy na jednostki pomocnicze czy dzielnice, likwidacją tych struktur czy ich przekształceniem. Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i

wolontariacie regulacje dotyczące konsultacji społecznych muszą zostać zapisane w **uchwale rady zawierającej procedurę prowadzenia konsultacji społecznych**, często przybierającej formę **regulaminu konsultacji społecznych**. Zawiera on zestaw zasad, metod i rozwiązań proceduralnych, jakimi kieruje się administracja prowadząc dialog z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w ustawie. Zgodnie z zapisami ustawy jednostki samorządu terytorialnego opracowują w procedurze konsultacji społecznych **roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi**, gdzie określa się cele, zasady, partnerów, zakres, formy i zasady wyboru, oceny i kontroli realizacji zadań publicznych wspieranych lub powierzanych przez jednostkę organizacjom pozarządowym. Jednocześnie również w procesie konsultacji społecznych corocznie jednostki samorządu sporządzają sprawozdanie z realizacji takich programów. Często praktyką jest także wprowadzanie zarządzeniami organów wykonawczych trybu powoływania rad działalności pożytku publicznego, zespołów opiniujących i konsultacyjnych. Wszystkie te dokumenty sprawiają, że proces konsultacji społecznych odbywa się według ustalonych zasad, procedur i metod. Niej jest to gwarancją, że proces konsultacji społecznych będzie przebiegał bez zakłóceń, ale tworzy konieczne ramy dla jego stosowania.

3. Dlaczego warto i jak prowadzić konsultacje społeczne?

Ustawa o działalności pożytku publicznego wskazuje, że konsultacje projektów aktów prawa miejscowego powinny się odbywać z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, za organizacje pozarządowe uznaje się podmioty nie zaliczane do sfery finansów publicznych, nie działające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia. Konsultacje mogą być także prowadzone z podmiotami zrównanymi (nie posiadającym statusu organizacji pozarządowej, tj. podmiotami kościelnymi, spółdzielniami socjalnymi, stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego oraz spółkami nie działającymi w celu osiągnięcia zysku). W tych samorządach, gdzie funkcjonują rady działalności pożytku publicznego, praktykowane jest konsultowanie projektów zarówno z radą, jak i organizacjami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W przypadku nieskonsultowania przez organ administracji publicznej projektu rocznego programu współpracy czy projektów aktów prawa miejscowego samorząd naraża się na złamanie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a w konsekwencji, gdy dana uchwała zostanie podjęta bez dopełnienia obowiązku konsultacji, na stwierdzenie przez Wojewodę nieważności tak podjętej uchwały.

Na poziomie lokalnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, mogą być powoływane branżowe ciała konsultacyjne, w skład których wchodzić mogą przedstawiciele mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego czy organizacji pozarządowych. Idea takich form przedstawicielskich to współtworzenie lokalnych polityk publicznych, wytyczanie kierunku działania i współpracy.

Administracja publiczna dyskutując na temat prowadzenia konsultacji społecznych bardzo często używa argumentu, że choć idea jest bardzo interesująca, to określony urząd nie ma ani pieniędzy ani odpowiednich mocy prerobowych, żeby je organizować. Na pewno konsultowanie jakiegokolwiek projektu wydłuża proces decyzyjny, a do tego generuje koszty finansowe. Dobrze zorganizowane konsultacje społeczne przynoszą jednak bardzo wymierne korzyści - prowadzą do ograniczenia sporów wokół diskutowanego projektu, zapobiegają blokowaniu już podjętych decyzji i ułatwiają ich wprowadzenie. Korzyści prowadzenia konsultacji na pewno są niewspółmierne do problemów z ich prowadzeniem.

Administracja publiczna przygotowując określony projekt na pewno nie jest w stanie uwzględnić przy jego przygotowywaniu wszystkich ważnych problemów. Podczas konsultacji ma możliwość wysłuchania opinii i wniosków osób, które znają zagadnienie, bo dotyczy ono ich bezpośrednio, albo, jak w przypadku organizacji pozarządowych, stykają się na co dzień w swojej działalności z podobnymi zagadnieniami. Dobrze poprowadzone konsultacje pozwolą ujawnić różne punkty widzenia, potrzeby i rozwiązania, które tylko mogą się przyczynić do **podniesienia jakości** końcowego **dokumentu**.

Często jest też tak, że brak konsultacji ważnych dokumentów może skutkować protestami społecznymi, co w konsekwencji spowoduje opóźnienia w realizacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

inwestycji albo wręcz zaniechanie już zaawansowanych działań. Takie zjawiska występują najczęściej przy planowaniu budowy dróg czy realizacji kontrowersyjnych dla mieszkańców inwestycji. Gdyby konsultacje były prowadzone, można by **zmniejszyć koszty i opóźnienia w realizacji przedsięwzięć**.

Pytanie mieszkańców o zdanie przy podejmowaniu decyzji i rozstrzygnięć daje im przekonanie, że ich głos jest ważny i oczekiwany - często już tylko to wystarczy, aby podnieść ich zaufanie, aby otworzyli się na argumenty innych osób czy grup, nawet mimo to, że w końcowym rozstrzygnięciu ich głos nie będzie mógł być uwzględniony. Taki proces **buduje poczucie zaufania i wspólnoty** w podejmowaniu decyzji.

Dobrze przeprowadzone konsultacje, kiedy mieszkańcy mają poczucie, że konieczne, nawet nakładające na nich pewne koszty czy obowiązki rozwiązania, służą całej społeczności, **ułatwiają** w konsekwencji **wprowadzenie** tych **rozwiązań**. Przykładem może tutaj być implementacja tzw. uchwał śmieciowych, które w niektórych społecznościach były wprowadzone bez konfliktów, a w innych wzbudziły protesty i kontrowersje.

Przy konsultacjach, szczególnie tych prowadzonych na szczeblu lokalnym, nawiązują się kontakty między urzędnikami, organizacjami pozarządowymi czy liderami społecznymi. Pozwala to na **wzajemne poznanie się, nawiązanie kontaktów**, a w konsekwencji ułatwia wymianę, opinii, poglądów czy zrozumienie oczekiwań i możliwości wszystkich grup. Uczestniczenie w konsultacjach przedstawicieli społeczności lokalnej niesie ze sobą niezaprzeczalny **walor edukacyjny**. Często intuicyjnie proponują ich zdaniem najlepsze rozwiązania, ale nie znają przepisów prawa, procedur, nie uświadamiają sobie kosztów inwestycji, remontów czy utrzymania infrastruktury. Poświęcenie przez urzędników czasu na wyjaśnianie tych kwestii w przyszłości będzie procentowało lepszym wzajemnym zrozumieniem i większym zaufaniem do wiedzy urzędników.

Podjęcie przez administrację publiczną trudu prowadzenia dobrze pomyślanych konsultacji społecznych będzie procentowało w przyszłości. W ich trakcie buduje się wzajemne zrozumienie, zaufanie, wyłaniają się liderzy lokalni, poznają się, co

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

w konsekwencji przyczynia się wzrostu aktywności, zaangażowania i **rozwoju społeczności**, która chce włączać się w proces współdecydowania o problemach lokalnych wspólnie z administracją publiczną.

Korzyści z prowadzenia konsultacji są na pewno wymierne, ale nie mniej ważną sprawą jest, aby ten proces był przygotowywany i przeprowadzany właściwie, bo jeśli tak nie będzie, to efektem końcowym może być poważny konflikt w łonie społeczności lokalnej, który w konsekwencji odbije się na być może trwającym długo braku dialogu obywatelskiego.

Dobre konsultacje społeczne powinny jeszcze przed ich rozpoczęciem opierać na podstawowej zasadzie – „dobrej wiary”, a więc przekonania władzy, że naprawdę chce wysłuchać opinii i propozycji mieszkańców, a w konsekwencji jest zdecydowana wprowadzić je w życie. Jeśli takie przekonanie będzie jej przyświecać, a nie to, że konsultacje społeczne są zapisane w ustawach i uchwałach oraz, że trzeba wypełnić te zapisy, to początek procesu będzie obiecujący. Uczestnicy konsultacji zresztą sami zorientują się, czy cały proces jest nastawiony na partnerstwo i współpracę, czy tylko na pozorne działanie.

Bardzo często widać taki sformalizowany sposób działania, kiedy obowiązkowe konsultacje są prowadzone na platformie konsultacji społecznych. Obwarowanie składania uwag skomplikowaną procedurą, a następnie kwestionowanie propozycji jakichkolwiek zmian argumentami prawnymi i innymi, gdzie tak naprawdę widać jak na dłoni, że urzędnicy nie chcą już żadnych zmian wprowadzać, jest właśnie taką metodą zniechęcającą uczestników tych konsultacji.

Wszystkie strony biorące udział w konsultacjach, w szczególności organizujący go organ władzy publicznej, powinny pamiętać, że prowadzone konsultacje powinny mieć walor dobra wspólnego, a nie tylko zabezpieczać interesy poszczególnych uczestników procesu. Nie oznacza to oczywiście, że poszczególne podmioty nie powinny głośno artykułować swojego zdania na jakiś temat. Chodzi o to, żeby urzędnicy, którzy zapoznają się ze wszystkimi, często sprzecznymi uwagami i pomysłami, które do nich wpłynęły, starali się na ich podstawie wypracować takie rozwiązanie, które w jak największym stopniu będzie odpowiadać **interesowi ogółu społeczności**.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wszystkie strony procesu, a w szczególności administracja publiczna, powinny stosować reguły prawne dotyczące prowadzenia konsultacji. Co ważne **należy stosować się do „ducha”** tych **przepisów**, a nie wyłącznie do ich litery. Przykładem tego, jak nie powinno się postępować i jak łatwo zapomnieć o „duchu” prawa, mogą być konsultacje aktów prawa miejscowego z organizacjami pozarządowymi prowadzone na podstawie art. 5 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 z późn. zm.). Duża grupa jednostek samorządu terytorialnego umieszcza projekty aktów normatywnych na stronach internetowych zastrzegając jednak, że przyjmuje tylko i wyłącznie opinie pisemne, podpisane zgodnie ze statutową reprezentacją organizacji. Rezultatem tych obostrzeń jest zniechęcenie strony społecznej do tej formy dialogu społecznego.

Konsultacje społeczne powinny zostać przeprowadzone w ten sposób, żeby **mogły** w nich **wziąć udział wszystkie zainteresowane tematem podmioty** (nie tylko partnerzy instytucjonalni, ale także pojedynczy mieszkańcy). Jeśli bowiem w konsultacjach nie pojawi się głos jakiejś grupy interesów, to ich wyniki będą nierzetelne i nie będą oddawały rzeczywistych poglądów określonej społeczności. Przykładowo, jeśli urząd pracuje nad stworzeniem strategii rozwoju transportu w gminie, to do udziału w konsultacjach powinien zaprosić nie tylko kierowców, ale także użytkowników transportu publicznego, rowerzystów i pieszych. Tylko w takim przypadku strategia będzie miała szansę odpowiadać na prawdziwe zapotrzebowanie społeczne, a nie skupi się jedynie na problemie budowania nowych oraz remontowania i poszerzania istniejących już dróg. Należy pamiętać, że wszystkie konsultacje mają określone grupy docelowe i nie warto kierować zaproszeń do uczestnictwa w nich do ogółu mieszkańców.

Żeby konsultacje zakończyły się sukcesem, a więc żeby administracja publiczna naprawdę mogła skorzystać z propozycji mieszkańców, a mieszkańcy czuli, że nie stracili czasu, tylko rzeczywiście przyczynili się do znalezienia optymalnego rozwiązania, standard prowadzenia konsultacji musi być bardzo wysoki. Warto przywołać kilka technicznych zasad prowadzenia konsultacji, które mają duży wpływ na ich **rzetelność**.

Są to:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- odpowiedni dobór tematu i używanie języka zrozumiałego dla przeciętnej osoby,
- możliwie najwcześniejszy etap procesu decyzyjnego (na poziomie założeń określonego projektu),
- ogłoszenie konsultacji z odpowiednim wyprzedzeniem, aby wszyscy zainteresowani mogli wziąć w nich udział,
- użycie odpowiednich i zróżnicowanych kanałów informacyjnych, niestety cały czas w wielu urzędach jedyną stosowaną drogą informowania mieszkańców o prowadzonych konsultacjach jest umieszczenie komunikatu na oficjalnej stronie urzędu i/lub w Biuletynie Informacji Publicznej,
- użycie odpowiednich i zróżnicowanych technik konsultacji (zależy od wielu czynników, w tym m.in. od specyfiki problemu, ważne są także: czas trwania procesu decyzyjnego, złożoność techniczna problemu, poziom zainteresowania mieszkańców, stopień poinformowania społeczności o problemie, społeczność podzielona lub zjednoczona, zasięg problemu, zaufanie społeczne do lokalnej administracji),
- dobór odpowiedniego terminu konsultacji (np. nie do południa, nie w okresie wakacyjnym, nie w weekendy),
- odpowiedni czas trwania konsultacji (musi być czas na poinformowanie określonych wcześniej grup docelowych o rozpoczęciu procesu i jego celach, następnie czas na wykorzystania odpowiednich technik konsultacyjnych, a później na ich opracowanie, interpretację i ogłoszenie wyników konsultacji. Nie jest więc możliwe, żeby cały proces odbywał się dajmy na to jeden czy dwa tygodnie, a często np. w zarządzeniach wójtów, burmistrzów czy prezydentów w sprawie prowadzenie konsultacji, podane są właśnie takie terminy),
- korzystanie z pomocy ekspertów i moderatorów zewnętrznych (tak może być np. w sytuacji, gdy mieszkańcy postrzegają urząd jako stronę jakiegoś konfliktu i uważają, że konsultacje nie są prowadzone w dobrej wierze. Korzystanie w takich przypadkach z ekspertyz urzędników albo moderowanie przez pracowników urzędu spotkań z mieszkańcami najprawdopodobniej może skończyć się nieporozumieniami, a na pewno nie przyczyni się do budowy dialogu i zaufania społecznego),
- stworzenie planu konsultacji społecznych (wielość wątków, które trzeba brać pod uwagę przy organizacji konsultacji oraz wpływ czasu powodują, że bez

uprzedniego zaplanowania całego procesu różne elementy zaczynają się rozjeżdżać i w pewnym momencie trwania procesu konsultacyjnego np. trzeba go szybko przerwać z powodu „uciekających” terminów),

- rzetelna informacja o wynikach konsultacji (po zakończeniu konsultacji urzędnicy powinni przygotować zwięzły raport, w którym przedstawione zostaną uzyskane rezultaty i podjęte na ich podstawie decyzje. Czytelnym i coraz częściej stosowanym narzędziem jest tabelka, gdzie w lewej kolumnie umieszczone są propozycje i uwagi strony społecznej, a w prawej odniesienie się do nich ze strony urzędu).

Prowadzenie konsultacji w Polsce jest zjawiskiem nowym. Mieszkańcy czy przedstawiciele organizacji pozarządowych nie są przyzwyczajeni do tego, że organy władzy publicznej proszą ich o opinie w określonych sprawach. Jeśli już tak się dzieje, to duża grupa osób reaguje nieufnością i uważa, że i tak nie ma sensu się wypowiadać, bo prowadzone konsultacje są fasadowe i nikt nie jest zainteresowany ich opinią. Zmiana takiego postrzegania nie jest łatwa i w najlepszym wypadku zajmie wiele lat. Czymś, co może pomóc w przełamaniu niechęci nieufności społeczeństwa jest właśnie **pełna przejrzystość i otwartość** urzędu podczas realizacji całego procesu konsultacyjnego, od planowania aż po ogłoszenie jego wyników.

Dokumentowanie procesu konsultacji wiąże się z przejrzystością. Ważne jest, żeby wszystkie etapy konsultacji (nie tylko wyniki konsultacji, które ze względu na swoją wagę zostały opisane wcześniej) były starannie dokumentowane i dostępne dla zainteresowanych podmiotów. Z jednej strony pozwoli to zmniejszyć ryzyko zarzutu manipulacji czy nieuczciwych intencji, z drugiej, szczególnie w konsultacjach trwających dłuższy czas, pozwoli także sięgać do wcześniejszych zdarzeń i ustaleń, dzięki czemu nie trzeba się będzie np. wracać do spraw, co do których wcześniej zapanowała już zgoda.

Należy pamiętać, że proces konsultacji ma **charakter ciągły**, realizowany jest zgodnie z planem i ma prowadzić do osiągnięcia określonych efektów. Konsultacje organizowane np. pod wpływem narastających społecznych napięć najczęściej nie mają żadnego sensu i bardziej mogą zaognić sytuację niż ją uspokoić. Ważne jest także, żeby w procesie konsultacji nie występowały elementy zastoju, gdzie uczestnicy np. przez kilka miesięcy nie otrzymują

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

żadnych informacji ze strony urzędu. Najczęściej rodzi to frustracje osób biorących udział we wcześniejszych etapach konsultacji i nie są one skłonne do angażowania się w ich kolejne fazy.

Każdy proces konsultacyjny musi być **koordynowany**. Koordynatorem jest urzędnik/grupa urzędników, którzy są do tego powołani przez określonego decydenta. To do decydentów należy podjęcie ostatecznych decyzji, więc nie może nigdy dojść do sytuacji, gdy np. jakieś działania czy obietnice są składane bez ich wiedzy i zgody.

Należy pamiętać, że konsultacje społeczne są procesem, trwającym przez odpowiedni, wcześniej ustalony czas. W zależności od tego, ile trwają i złożoności problemu składają się z kilku etapów, w skład których powinno wejść m.in.: wskazanie grup interesów kluczowych dla określonego projektu, przygotowanie materiałów informacyjnych, przeprowadzenie akcji informacyjnej, wybranie i zastosowanie odpowiednich narzędzi i technik konsultacyjnych czy opracowanie i ogłoszenie ich wyników. Jeżeli któryś z tych etapów zostanie pominięty lub zlekceważony, to konsultacje społeczne będą mniej lub bardziej nieudane. Organ administracji publicznej nie otrzyma informacji, które mógłby uzyskać w wyniku dobrze zorganizowanego procesu, a uczestnicy konsultacji będą niezadowoleni i będą mieli poczucie straty czasu.

Żeby tak się nie stało, trzeba potraktować konsultacje społeczne jako projekt. Jeśli chcemy, żeby zakończyły się one sukcesem, to tak, jak przy realizacji każdego projektu, pierwszym etapem, od którego powinny zaczynać się wszystkie konsultacje powinno być stworzenie planu. Pozwoli to wyeliminować lub przynajmniej zminimalizować wiele potencjalnych błędów, które mogą mieć wpływ na rezultat konsultacji oraz na ich odbiór, głównie przez stronę społeczną, ale także realizujących je urzędników.

Oczywiście nie oznacza to, że w trakcie procesu nie można już zmieniać nic, co się wcześniej zaplanowało. Sytuacja w trakcie prowadzenia konsultacji jest dynamiczna i należy się do niej dostosowywać. Ważne jest jednak, żeby od samego początku postępować zgodnie z wcześniej opracowanym planem, gdzie będziemy mieli jasno wskazany cel, a także poszczególne etapy, które do niego prowadzą. Tylko w takim przypadku będziemy w stanie uzyskać od strony

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

społecznej wartościowe opinie i komentarz do projektu, który został jej przedstawiony.

Konsultacje społeczne są trudnym procesem. Żeby miały szansę powodzenia, muszą być w nie zaangażowane osoby posiadające odpowiednią wiedzę, które odpowiednio wcześniej zaplanują ich przebieg. Do ich realizacji potrzeba także odpowiednich środków organizacyjnych i finansowych ze strony przeprowadzającego je organu władzy publicznej. Poza tym do sukcesu konsultacji społecznych potrzebne jest także zaangażowanie strony społecznej, a społeczeństwo polskie generalnie nie jest nauczone partycypacji w życiu publicznym i nie wierzy, że ma jakiś wpływ na proces podejmowania decyzji.

Co powinno się znaleźć w planie:

1. Opis najważniejszych poruszanych problemów.
2. Wskazanie kluczowych dla problemu grup i osób.
3. Poziom prawdopodobnego zainteresowania społecznego.
4. Stworzenie planu działania.
5. Określenie punktów kontrolnych.
6. Wymagane zasoby finansowe i kadrowe.

Nie ma wątpliwości, że dobrze opracowany plan konsultacji przyczynia się do wzrostu jakości komunikacji pomiędzy administracją publiczną a stroną społeczną, a co za tym idzie do lepszej współpracy. Zainteresowani problemem mieszkańcy, przedstawiciele biznesu czy organizacji pozarządowych, po zapoznaniu się z przedstawionym planem, od samego początku procesu wiedzą, w jaki sposób będzie on przebiegał, jaki jest jego cel i czego oczekują od nich urzędnicy. Dzięki temu mają oni czas przygotować się do konsultacji, zapoznać się z różnymi opracowaniami, poszukać dobrych przykładów rozwiązania danego problemu.

Komplikacja całego procesu i niechęć do angażowania się ze strony mieszkańców powodują, że nawet najlepiej zaplanowane konsultacje są narażone na zetknięcie się z różnymi problemami, na popełnienie wielu błędów i zaniechań. Stąd ważne jest, żeby prowadzone konsultacje były poddawane

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ewaluacji. Dzięki temu urzędnicy będą mogli uczyć się na własnych błędach, dzięki czemu każdy kolejny proces konsultacyjny będzie przebiegał sprawniej i bardziej profesjonalnie.

Bibliografia:

Czapiński J., Panek T., *Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków*, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2013

Długosz D., Wygnański J.J., *Obywatele współdecydują. Przewodnik po partycypacji społecznej*, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2005.

Ferens A., Kondas R., Matysiak I., Rzeźnik G., Szyrski M., *Jak prowadzić konsultacje społeczne w samorządach? Zasady i najlepsze praktyki współpracy samorządów z przedstawicielami społeczności lokalnych. Przewodnik dla samorządów*, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2010.

Hausner J. (red.), *Komunikacja i partycypacja społeczna*, Kraków 1999.

Konsultacje społeczne, *Zielone Światło*. Biuletyn Centrum Zrównoważonego Transportu, nr 6, 2006.

Kwiatkowski J., *Partycypacja społeczna i rozwój społeczny*, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2003.

Poradnik nie tylko dla radnych. ABC samorządu terytorialnego, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2015.

Tabernacka M., *Negocjacje i mediacje w sferze publicznej*, Warszawa 2009, s. 128 – 131.

Wójkowski G., *Prowadzenie konsultacji społecznych przez Urząd Miasta Katowice*, Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides, Katowice 2010

Wójkowski G., *Współpraca Urzędu Miasta Katowice z mieszkańcami*, Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides, Katowice 2008.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zybała A., *Polityki publiczne. Doświadczenia w tworzeniu i wykonywaniu programów publicznych w Polsce i innych krajach*. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2012.

Zychowicz Z. (red.), *Konsultacje społeczne w samorządzie terytorialnym*, Instytut Rozwoju Regionalnego, Szczecin 2011.

Ewa Pytasz

Techniki i narzędzia prowadzenia konsultacji

Całość tekstu została oparta na opracowaniu A. Ferensa., R. Kondasa, I. Matysiaka., G. Rzeźnika., M. Szyrskiego *Jak prowadzić konsultacje społeczne w samorządach? Zasady i najlepsze praktyki współpracy samorządów z przedstawicielami społeczności lokalnych. Przewodnik dla samorządów*, (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2010).

Proponowany i omówiony zestaw technik i narzędzi prowadzenia konsultacji na pewno nie jest wyczerpujący. Zasadniczą intencją towarzyszącą zestawianiu takiego katalogu przedmiotowych technik i narzędzi było z jednej strony takie ich wyselekcjonowanie, aby były one możliwie do wykorzystania w polskiej praktyce działań konsultacyjnych. Poza tym ważne jest, aby zachęcać organizatorów konsultacji do sięgania po nowe formuły, wzbogacające nasze życie publiczne o takie, które są innowacyjne i uatrakcyjniają paletę stosowanych dotychczas rozwiązań.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kolejna zasada, jeśli myślimy o konsultacjach, to odpowiedź na pytanie, jak dobierać techniki i narzędzia konsultacji do potrzeb i właściwości określonych grup społecznych oraz tematu prowadzonych konsultacji. Nie ma tutaj jednoznacznych rekomendacji poza oczywistymi zasadami, np. nie adresujemy konsultacji z wykorzystaniem internetu do grup społecznych, które nie mają do niego dostępu lub z niego nie korzystają. Na niektóre z tych zależności trzeba zwrócić uwagę, aby ustrzec się ewidentnych błędów, jakie mogą się pojawić zwłaszcza na etapie planowania procedur konsultacyjnych.

W trakcie prowadzenia konsultacji można wykorzystywać różne techniki i narzędzia. Ostateczny ich przebieg może być oryginalną kombinacją kreowaną na użytek konkretnych sytuacji. Stąd sugestia, aby proponowanych sposobów konsultowania nie traktować w kategoriach ścisłego przepisu na sukces, ale jako sugestie do wykorzystania w przygotowaniu własnych pomysłów na udane konsultacje społeczne, gdzie łączy się inwencja i dobra wola organizatorów z determinacją i potencjałem społeczności.

1. Zbieranie informacji oraz opinii pracowników instytucji publicznych

Istotą techniki jest gromadzenie oraz analizowanie informacji przydatnych na etapie przygotowywania konsultacji społecznych, tzn. szczegółowych danych dotyczących przedmiotu konsultacji; informacji odnośnie nastrojów panujących w społeczności lokalnej oraz wśród zainteresowanych osób wobec planowanego przedsięwzięcia, opinii urzędników na temat celowości jego realizacji.

Wszystkie informacje są dostarczane przez urzędników administracji publicznej pozostających w formalnym kontakcie z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz innymi osobami i stowarzyszeniami zainteresowanymi kwestiami podlegającymi konsultacjom.

2. Analiza opinii, komentarzy oraz skarg przesyłanych przez obywateli

Istotą techniki jest zachęcanie organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz innych osób i stowarzyszeń zainteresowanych przedmiotem konsultacji do udzielania komentarzy na jego temat oraz dokładne przeanalizowanie wszystkich tych uwag. Zastosowanie tej techniki może przynieść organizatorom konsultacji (w tym przypadku są to najczęściej władze publiczne) korzyści tylko

wtedy, gdy szeroko zostały rozpropagowane informacje na temat: sposobu wzięcia udziału w konsultacjach oraz kwestii podlegających konsultacjom. Ponadto organizatorzy konsultacji powinni opracować proste procedury przyjmowania wszystkich komentarzy i wyczerpująco informować zainteresowane strony, które sugestie zostały przez nich uwzględnione, a które nie i dlaczego.

Przy zastosowaniu tej techniki korzysta się z takich narzędzi, jak maile, listy, portale społecznościowe czy też rozmowa z urzędnikami.

Podobną technikę przyjęto w projekcie *Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław przy konsultowaniu Założeń do strategii oświatowej Miasta Wrocław*. Uwagi i opinie były zgłaszane poprzez specjalnie stworzony formularz on-line, o którym informacja została umieszczona na stronie www Miasta i stronie Lidera projektu.

3. Dni otwarte, pokazy uliczne, festyny

Istotą tej techniki jest wzbudzenie zainteresowania konsultacjami społecznymi wśród jak największej liczby osób oraz zachęcenie ich do zabrania w nich głosu.

Aby zapewnić wysoką frekwencję na uroczystościach, są one organizowane w takim miejscu i czasie, który odpowiada większości mieszkańcom (tzn. najczęściej w dzień wolny od pracy w centrum gminy). Ponadto w celu przyciągnięcia dużej liczby osób na tego typu imprezę jej organizator musi zapewnić różnego rodzaju atrakcje.

Aby nakłonić ludzi do wzięcia udziału w konsultacjach, organizatorzy powinni przygotować atrakcyjne materiały informacyjne oraz promocyjne na temat konsultowanych kwestii oraz różnego rodzaju kwestionariusze i ankiety, przy pomocy których obywatele mogą wyrazić swoje stanowisko. Organizatorzy konsultacji bądź też wyznaczeni przez nich eksperci powinni także być zdolni do udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące spraw podlegających konsultacjom.

4. Spotkania otwarte

Istotą tej techniki jest organizowanie spotkań publicznych – tzn. takich, w których mogą uczestniczyć wszyscy obywatele – w celu rozpatrzenia konkretnych kwestii i problemów społeczno-politycznych. Spotkania te odbywają się głównie w miejscach publicznych. W ich trakcie każdy obywatel może zaprezentować swoje stanowisko.

Aby spotkanie otwarte się powiodło, należy wykonać następujące czynności:

- zorganizować szeroką akcję informacyjną dotyczącą daty, miejsca oraz przedmiotu konsultacji;
- z odpowiednim wyprzedzeniem przesłać zaproszenia do udziału w spotkaniu otwartym do tych osób, które mogą wnieść istotny wkład w rozwiązywanie problemów podlegających konsultacjom;
- udostępnić materiały informacyjne na temat przedmiotu konsultacji przed spotkaniem, aby jego uczestnicy mieli możliwość merytorycznego przygotowania się;
- przystosować warunki spotkania do potrzeb niepełno-sprawnych osób, które chcą wziąć w nim udział;
- określić główny cel spotkania oraz ustalić jego harmonogram. Organizator konsultacji powinien wymagać przestrzegania harmonogramu od uczestników spotkania, jednakże w razie potrzeby powinien zdecydować się na zorganizowanie kolejnych spotkań otwartych;
- moderować dyskusję tak, aby jak największa liczba osób mogła się wypowiedzieć w trakcie spotkania. Organizator spotkania powinien pilnować, by jego uczestnicy zabierali głos w kwestiach odnoszących się do tematu konsultacji;
- na bieżąco rejestrować wszystkie wypowiedzi uczestników spotkania, tak aby żadna opinia nie została później zniekształcona bądź przekłamana;
- każdy obywatel, który nie zdążył zabrać głosu w dyskusji, powinien mieć możliwość wyrażenia swojego zdania na piśmie. Organizator konsultacji powinien później upublicznić tę opinię, np. na stronie internetowej, na której znajdują się szczegółowe informacje dotyczące spotkania publicznego;
- sporządzić sprawozdanie z konsultacji, w którym zostaną załączone informacje na temat dalszego losu poprawek zaproponowanych w trakcie

spotkania otwartego (czy zostały one uwzględnione, czy też nie oraz dlaczego).

5. Panel ekspertów

Istotą tej techniki są spotkania w gronie ekspertów, w trakcie których:

- oceniają oni dotychczasowe funkcjonowanie poszczególnych rozwiązań, które stały się przedmiotem konsultacji;
- wyznaczają ogólne kierunki rozwoju, które powinny być skonkretyzowane na dalszym etapie konsultacji (np. kierunki strategiczne);
- dyskutują nad nowymi zjawiskami dotyczącymi społeczności lokalną;
- starają się znaleźć rozwiązania dla konkretnych problemów gminy.

Jeśli organizator konsultacji decyduje się na użycie tej techniki, to powinien zaprosić do panelu ekspertów specjalistów pochodzących z wielu różnych instytucji oraz środowisk, dysponujących wysoce zaawansowaną wiedzą teoretyczną bądź praktyczną. W ten sposób zyska możliwość poznania poglądów wielu stron. Ze względu na profesjonalizm ich autorów, opinie te są najczęściej rzetelnie przygotowane. Warto jednak pamiętać, że niektórzy eksperci są bardzo silnie związani ze swoim środowiskiem, co w konsekwencji może prowadzić do tego, że w swych opiniach będą koncentrować się głównie na promowaniu jego interesów, a nie na dobru ogółu.

Podobną metodę wykorzystano w projekcie *Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław* przy konsultowaniu *Założeń do strategii oświatowej Miasta Wrocław*. Zaproszono do współtworzenia *Założeń* 10 ekspertów, którzy podczas 5 warsztatów konsultacyjnych pracowali nad kształtem dokumentu.

6. Spotkania „na żywo” w Internecie

Istotą tej techniki są moderowane rozmowy prowadzone między zainteresowanymi stronami w tym samym momencie na stronach internetowych bądź też portalach społecznościowych. Najczęściej ludzie młodzi oraz w średnim wieku uczestniczą w spotkaniach „na żywo” w Internecie z władzą publiczną. Technika ta jest w mniejszym stopniu skierowana do ludzi starszych, którzy

słabiej posługują się narzędziami komputerowo-internetowymi. Przy zastosowaniu tej techniki można korzystać z takich narzędzi konsultacyjnych, jak czat czy też telekonferencja.

7. Wywiady indywidualne

Wywiady indywidualne są jedną z najstarszych i najprostszych technik konsultacji społecznych. Polega ona na zadaniu szeregu pytań na podstawie przygotowanego wcześniej kwestionariusza. Technika ta pozwala na zdobycie szczegółowej wiedzy na temat poglądów, postaw, zachowań i motywacji wybranych grup osób. W kontekście konsultacji społecznych wywiady indywidualne szczególnie mogą być przydatne w początkowych etapach procesu jako pewien wstęp do właściwych, pogłębionych działań. Mogą także stanowić ważny element uzupełniający konsultacje w stosunku do tych podmiotów, które z różnych powodów nie wzięły udziału w konsultacjach. Ważne jest, by wywiad ten był przeprowadzony fachowo, a kwestionariusz z pytaniami został profesjonalnie skonstruowany. Przeprowadzająca wywiad osoba powinna być dla ankietowanego neutralna. Kwestionariusz zaś powinien zawierać odpowiednio zadane, logicznie poukładane i częściowo „zazębiające się” pytania, aby na podstawie analizy udzielonych odpowiedzi można było wyciągnąć konstruktywne wnioski..

8. Otwarta przestrzeń (Open Space)

Technika ta stanowi stosunkowo prosty i rozpowszechniony sposób konsultacji, umożliwiający spotkanie i rozmowę kilku osobom lub nawet 2 tysiącom uczestników. Jest ona także bardzo elastyczną techniką, którą łatwo można dostosować do bardzo wielu tematów, okoliczności i wariantów. Jej istotą jest samoorganizacja. Uczestnicy konsultacji na dany temat w zasadzie w żaden sposób nie są ograniczani. Sami decydują, jak będą procedować, jakimi kwestiami będą się zajmować, w jaki sposób podsumują swoją pracę. Podstawą techniki „Open Space” jest brak selekcji uczestników. Każdy, kto zainteresowany jest tematem zawartym w tytule, ma prawo przyjść i zabrać głos w dyskusji.

Spotkania najczęściej przebiegają w ten sposób, że po oficjalnym otwarciu uczestnicy zgłaszają propozycje poszczególnych wątków rozmowy i namawiają innych, aby przyłączyli się do grupy, która dane zagadnienie omawia. Takich grup powstać może wiele i dlatego też ważne jest, aby organizatorzy zadbali wcześniej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

o odpowiednie przygotowanie miejsca spotkania. Mowa tu na przykład o zorganizowaniu kilku sal bądź też jednej, ale z możliwością przegrodzenia jej parawanami. Można też przygotować odpowiednie stoliki, które łatwo będzie się rozstawiać w zależności od potrzeb.

9. Badania na próbie reprezentatywnej

Badania na próbie reprezentatywnej to technika konsultacji podobna do wywiadów indywidualnych. Podstawową różnicą występującą między tymi technikami jest fakt, że w przypadku tej pierwszej mamy do czynienia z celowo wyselekcjonowanymi respondentami.

Ta właśnie celowa selekcja jest istotą tej techniki, bo sprawia, że badania są reprezentatywne. Oznacza to, że osoby zostały tak dobrane do grupy, by oddawała ona możliwie jak najwierniej rozkład zróżnicowania społecznego pod względem jakiejś cechy całej badanej społeczności. Reprezentatywność sprawia, iż prowadzone badanie w większym stopniu odzwierciedla rzeczywiste opinie, postawy całej społeczności, w dokładniejszy sposób pokazuje różne społeczne podziały. Prowadzenie takich badań np. w kolejnych okresach pozwala na zaobserwowanie zmian w społecznych nastrojach czy świadomości.

Badania na próbie reprezentatywnej są względnie popularną formą konsultacji. Nie wymagają znacznych nakładów finansowych, muszą być jednak przeprowadzone przy współpracy ze specjalistami. Zajmują się tym zarówno instytucje publiczne, jak i niepubliczne. Istotnym ograniczeniem jest odpowiednia baza danych potencjalnych respondentów. W badaniach może wziąć udział praktycznie każda osoba, która jest członkiem badanej społeczności i posiada odpowiedni do tego badania zbiór cech.

10. Karty rozmowy (deliberative meetings of citizens - DEMOCS)

Ta technika może być bardzo dobrym narzędziem rozpoczęcia w ogóle rozmów o problemach danej społeczności. Podstawę tej techniki stanowi rozmowa. Chodzi o to, by zebrać grupę osób w różnym wieku, reprezentujących różne zawody i światopoglądy, które są członkami jakiejś wspólnoty. Ważne jest, aby grupa liczyła około 10 osób.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczestnicy spotkania dysponują przygotowanymi wcześniej specjalnymi kartami informacyjnymi, w związku z czym nie ma potrzeby angażowania ekspertów. Karty zawierają informacje dotyczące spraw związanych z różnymi aspektami życia publicznego: dotyczące zarówno funkcjonowania administracji publicznej, jak i życia społecznego czy kulturalnego. Praca grupy składa się zazwyczaj z dwóch tur. Najpierw każdy z uczestników wybiera jedną lub dwie karty z zagadnieniami, które jego zdaniem są najważniejsze. Każdy po kolei czyta to, co ma na karcie i tłumaczy, dlaczego wybrał właśnie tę, a następnie odkłada ją na stół. Dalej karty segreguje się na kupki, które reprezentują kluczowe problemy. W drugiej turze na podstawie wcześniejszej rozmowy wybiera się problemy/tematy, które w największym stopniu dotyczą danej zbiorowości. Tych kwestii będzie dotyczyć końcowa konkluzja, którą będą starali się wypracować uczestnicy konsultacji. Taką formę konsultacji wykorzystuje się w celu zaznajomienia ludzi z jakimś zagadnieniem. Jest to kreatywna forma dzielenia się własnymi opiniami z innymi oraz ciekawa forma współpracy. Nie wymaga też zbyt wiele czasu - najczęściej cały proces nie zabiera więcej niż 2-4 godziny.

Mocną stroną „Kart rozmowy” jest zachęcanie ludzi, aby wyrobili sobie opinię na temat złożonych zagadnień społecznych. Zachęca także do otwartego wyrażania swoich opinii. W metodzie tej unika się bierności, nie narzuca się eksperckiego punktu widzenia. Bardzo często ważniejsze od samej konkluzji jest to, że ludzie rozmawiają ze sobą o ważnych dla nich sprawach. Technika ta najczęściej wykorzystywana jest przez organizacje pozarządowe, w szczególności te zajmujące się szeroko pojętą animacją społeczną. Brać w nich udział mogą w zasadzie wszyscy.

11. Grupy fokusowe (pogłębiony wywiad grupowy)

Istotą tej techniki są spotkania 5-12 osób, z których każda reprezentuje inną grupę społeczną, zainteresowaną przedmiotem konsultacji społecznych. Spotkania te muszą być prowadzone przez moderatorów, w przeciwnym przypadku dyskusja może zejść na poboczne tory bądź też spory pomiędzy uczestnikami konsultacji mogą się przerodzić w konflikty o charakterze personalnym.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Technika ta często jest stosowana w fazie przygotowywania konsultacji społecznych, ponieważ bardzo przydaje się do określenia potrzeb poszczególnych grup społecznych. Działania grup fokusowych nie mają natomiast na celu budowania konsensusu, w ich trakcie nie są podejmowane żadne zobowiązania lub wiążące decyzje.

Grupy fokusowe składają się z osób, które są reprezentantami najważniejszych i najbardziej zainteresowanych przedmiotem konsultacji środowisk. W najlepszym przypadku wszystkie zainteresowane strony powinny mieć swojego przedstawiciela w grupie fokusowej, jednakże ze względu na stosunkowo niewielką liczbę osób wchodzącą w jej skład, nie zawsze jest to możliwe.

12. Sondaż deliberatywny

Sondaż deliberatywny to jedna z nowszych form konsultacji społecznych. Wymyślił ją w latach 80. XX wieku James Fishkin, który kieruje Centrum Demokracji Deliberatywnej na Uniwersytecie Stanforda (Kalifornia).

Istotą tej techniki jest uzyskiwanie opinii i informacji od obywateli, którzy posiadają przynajmniej minimalną wiedzę dotyczącą tematyki konsultacji. Istotą tej techniki nie jest bowiem tylko zebranie i zsumowanie odpowiedzi „przeciętnych obywateli”, ale sondaż deliberatywny skupia się na aspekcie jakościowym. Chodzi o to, by informacja zwrotna, którą otrzymają organizatorzy po przeprowadzeniu całego procesu, była możliwie jak najbardziej „racjonalna”.

Tę metodę konsultacji stosują zazwyczaj jednostki samorządu terytorialnego przy rozwiązywaniu pewnych trudnych i konkretnych problemów. W konsultacjach wziąć udział mogą wszyscy obywatele, których indywidualne predyspozycje i posiadany czas pozwalają im przyswoić niezbędną wiedzę związaną z tematem konsultacji.

13. Koła przypadków (technika study circle)

Istotą tej techniki jest zachęcenie do rozmowy na społecznie ważne tematy. Ludzie są zapraszani do dyskusji w grupach. W przeciwieństwie do zwykłych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

grup dyskusyjnych nie chodzi tylko o wymianę poglądów, ale także o szukanie pewnych nowych i innowacyjnych rozwiązań problemów danej społeczności.

By usprawnić działanie, każda grupa działa w ramach wcześniej uzgodnionego „wewnętrznego regulaminu”, a jego przestrzegania pilnuje neutralny moderator. Najważniejszy przy stosowaniu tej techniki jest odpowiedni dobór rozmówców, a nie o jak największą liczbę osób. Najlepiej sprawdzają się grupy z niewielką liczbą uczestników (8-12), ponieważ zapewnia to odpowiednią atmosferę, w której możliwa jest wymiana poglądów. Najważniejsze zaś jest to, aby osoby biorące udział w pracach grupy były przedstawicielami realnie występujących stron zainteresowanych rozwiązaniem problemu. Mogą to być bardzo różnego typu podmioty: administracja publiczna, ciała społeczne, podmioty komercyjne, nieformalne zrzeszenia sąsiedzkie. Najważniejsze jest, by były one realnie związane z danym problemem i wyrażały wolę współpracy na rzecz rozwiązania tego problemu.

14. Referendum lokalne

Istotą tej techniki jest umożliwienie członkom wspólnoty lokalnej wyrażenia w drodze głosowania swojej woli, co do sposobu rozstrzygnięcia konkretnej kwestii. W Polsce można wyróżnić dwa rodzaje referendów lokalnych:

- referenda rozstrzygające kwestie dotyczące danej wspólnoty lokalnej, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów władzy lokalnej;
- referenda w sprawie odwołania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

15. Budżet partycypacyjny

Idea budżetu partycypacyjnego opiera się na procesie decyzyjnym, w ramach którego mieszkańcy danej jednostki samorządowej, czyli w polskich warunkach – gminy bezpośrednio decydują, na co zostanie wydana pewna pula pieniędzy z budżetu tej jednostki.

Jest wiele modeli, by jednak mówić o budżecie partycypacyjnym musi zostać spełnionych przynajmniej pięć warunków:

1. Po pierwsze, w trakcie prac nad nim, na którymś z etapów musi zostać zorganizowane spotkanie (przynajmniej jedno), podczas którego mieszkańcy będą mogli rozmawiać na temat sposobu wydatkowania środków.

2. Po drugie, wszystkie działania w ramach budżetu partycypacyjnego skupione są tylko na konkretnych środkach, które są zazwyczaj tylko niewielką częścią budżetu całej jednostki (stąd często nazywa się ten budżet budżetem 1% całego budżetu gminy).
3. Po trzecie, budżet partycypacyjny nie może być ograniczony do poziomu dzielnicy czy osiedla.. Musi być tworzony z myślą o rozwoju całej wspólnoty samorządowej. Nie wyklucza to możliwości, by poszczególne wydatki były przeznaczone na pewne węższe, lokalne inwestycje, jeśli sprzyjają harmonijnemu rozwojowi całości.
4. Po czwarte, jego wyniki są wiążące dla administracji publicznej. Środki z budżetu zostają wydatkowane dokładnie w taki sposób, jak uzgodnili to mieszkańcy, a z wykonania tej części budżetu powstaje osobny raport.
5. Po piąte, budżet partycypacyjny nie ma charakteru jednorazowego przedsięwzięcia, ale długofalowy – jest organizowany rokrocznie przez kolejne lata.

16. Sąd obywatelski

Istotą tej techniki jest włączenie kilkunastu osób (12–16) w rozwiązywanie lokalnych konfliktów, w których nie są stroną. Żaden członek jury nie może być także ekspertem w dziedzinie, której dotyczy problem.

Początkowo jurorzy czerpią szczegółową wiedzę na temat konfliktu z materiałów informacyjnych dostarczonych im przed procesem. Te zaś powinny być przygotowane przez moderatora, zewnętrzną organizację odpowiedzialną za przeprowadzenie tej formy konsultacji lub też przez te instytucje publiczne, które nie zajęły oficjalnego stanowiska w rozpatrywanej sprawie. W trakcie procesu, który nie powinien trwać dłużej niż 4 dni, każda ze stron sporu ma możliwość przedstawienia swoich argumentów. Następnie jurorzy mogą zadać przedstawicielom skonfliktowanych grup pytania odnoszące się do meritum sporu. Nad przebiegiem konsultacji powinien czuwać moderator. Musi on zapobiegać narastaniu silnych emocji i kłótni wśród debatujących. Po zakończeniu dyskusji jurorzy udają się do oddzielnego pomieszczenia, gdzie mogą na osobności jeszcze raz rozważyć wszystkie argumenty, jakie padały podczas procesu oraz ustalić werdykt. Członkowie ławy przysięgłych nie muszą wypracować jednolitej opinii. Podejmują decyzję większością głosów. Po powrocie na salę obrad jurorzy ogłaszają werdykt oraz przedstawiają

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

uzasadnienie. Władze lokalne muszą się odnieść do decyzji sądu obywatelskiego, nie jest ona jednak dla nich wiążąca.

17. Planowanie partycypacyjne

Istotą planowania partycypacyjnego jest włączenie w ten proces także użytkowników danej przestrzeni. Ich wiedza, oczekiwania i pomysły są wykorzystywane przez profesjonalnych planistów tak, aby zaprojektowana przestrzeń była jak najbardziej funkcjonalna dla wszystkich jej potencjalnych użytkowników, a także dostatecznie elastyczna i estetyczna. Jest to więc niejako rewolucja w całym myśleniu o tworzeniu przestrzeni publicznych, w ramach której praca na desce kreślarskiej staje się wtórna w stosunku do pracy z ludźmi nad kształtem ich otoczenia. Wspólne prace mają zmierzać do podjęcia decyzji zarówno o kształcie fizycznym, jak i programie zagospodarowania danej przestrzeni. Twórcą teorii projektowania partycypacyjnego jest Henry Sanoff, wykładowca North Carolina State University, a także profesor wizytujący Polskiego Instytutu Architektury i Sztuki.

Zazwyczaj mówi się o trzech zasadniczych etapach składających się na projektowanie partycypacyjne: analizie środowiskowej, interaktywnym projektowaniu i wypracowaniu ostatecznej koncepcji.

18. Partycypacyjne planowanie strategiczne

Technika ta służy planowaniu rozwoju danej jednostki w pewnym przedziale czasowym. W przeciwieństwie jednak do zwyczajnych procesów planistycznych jej istotą jest włączenie w jego przebieg jak najszerszych grup społecznych. Mówimy tu między innymi o tzw. przeciętnych mieszkańcach, lokalnych liderach, przedstawicielach różnych instytucji publicznych, społecznych i komercyjnych.

Partycypacyjne planowanie strategiczne przydatne jest zarówno w planowaniu ogólnych strategii, jak i pracy nad bardziej szczegółowo określonymi kwestiami. Technika zazwyczaj zakłada dwa dni pracy lub cztery popołudniowe warsztaty. Podczas spotkań praca dzielona jest na różne etapy, uczestnicy pracują samodzielnie, w podgrupach i na forum całej grupy. By usprawnić wzajemną wymianę informacji i pomysłów, w pracach grup powinien uczestniczyć wykwalifikowany facylitator lub zespół facylitatorów. W przypadku

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przygotowywania strategii rozwoju jednostki samorządowej w pracach powinni brać udział także przedstawiciele administracji samorządowej. Muszą zadbać, aby projektowane rozwiązania były zgodne z prawem i mogły być wdrożone. W procesie może uczestniczyć od 5 do 50 osób, ale tutaj nie liczy się liczba, a jakość. Od liczby osób ważniejsze jest, żeby grupa biorąca udział w pracach związanych ze strategicznym planowaniem partycypacyjnym, była odpowiednio zróżnicowana i możliwie jak najlepiej oddawała przekrój całej zbiorowości.

19. Planning for Real (TM)

Jest to technika służąca planowaniu rozwoju społeczności lokalnych, pozwalająca na wyartykułowanie przez mieszkańców ich potrzeb w sposób niekonfrontacyjny. Pozwala na zasięganie opinii mieszkańców zarówno w kwestiach bardzo drobnych i lokalnych (np. ścieżki rowerowe na osiedlach i place zabaw), jak i nieco szerszych.

Oryginalność tej techniki polega na tym, że uczestnicy procesu pracują na skonstruowanym wcześniej modelu 3D danego obszaru. Model ten powinien być przygotowany wcześniej, nie musi być jednak zaprojektowany profesjonalnie czy posiadać odpowiednią skalę. Należy jednak pamiętać o tym, aby zawierał najważniejsze elementy danej przestrzeni w odpowiednim ułożeniu. Na gotowym modelu uczestnicy umieszczają karty przedstawiające różne lokalne kwestie (np. dostępność miejskiej infrastruktury, ochrona zdrowia, transport publiczny, rynek lokalny itd.). Dla uczestników pozostają także puste karty, na których można zapisać kwestie nieuwzględnione przez organizatorów (powinno być około 300 gotowych kart + puste).

Idea polega na tym, by – kładąc na modelu kartę – wypowiedzieć jednocześnie sugestię dotyczącą rozwiązań z tym miejscem związanych. Gdy wszystkie osoby się wypowiedzą (liczba kartek nie jest w żaden sposób limitowana), przechodzi się do następnej fazy prac. Wszystkie sugestie zostają odpowiednio pogrupowane, a następnie tworzy się listę priorytetów. Priorytety przekładane są na konkretne działania. Ten etap prac odbywa się najczęściej w mniejszych podgrupach. Ostatnim etapem jest stworzenie pewnej ogólnej strategii rozwoju danego obszaru. Technikę też można realizować w kilku wariantach. Do konsultacji mogą być zaproszeni wszyscy mieszkańcy danego obszaru (bez jakiejś selekcji) lub też można zorganizować serie spotkań z różnymi grupami

osobno, np. osób młodych, emerytów, matek z małymi dziećmi itp. Dużym plusem tej techniki jest fakt, że przyciąga uwagę i angażuje nawet początkowo sceptycznych uczestników. Z kolei dzięki swej konkretności ułatwia współpracę pomiędzy osobami z bardzo różnych grup społecznych i wiekowych.

Planning for Real zostało opracowane jako technika zasięgnięcia opinii przez The Neighbourhood Initiatives Foundation (NIF) i opatrzone znakiem ochronnym. Użycie jej wymaga uzyskania zgody NIF, ale nie wiąże się z żadnymi kosztami, np. uzyskaniem licencji. Metoda ta była już wielokrotnie stosowana w Wielkiej Brytanii, np. przy planowaniu rozwoju osiedla we wschodniej części Londynu, czy ustanowienia tzw. Home Zone w Morice Town.

20. Technika konsultacyjna Aktywni Obywatele

Technika ta wyraźnie różni się od pozostałych, a polega ona na włączeniu i zachęceniu do aktywnego udziału obywateli w procesie realizacji konkretnego projektu na każdym jego etapie.

Można wyróżnić 4 główne etapy tego procesu:

1. Zdiagnozowanie najbardziej palących problemów/ wyzwań/ potrzeb lokalnych. Dokonanie wyboru jednej, kluczowej sprawy, która stanie się przedmiotem konsultacji społecznych. W procesie selekcji władze lokalne powinny bardzo poważnie rozważyć argumenty strony społecznej.
2. Identyfikacja możliwych do wykonania projektów. Podjęcie decyzji o realizacji jednego lub też kilku z nich. Podobnie jak w pierwszym etapie konsultacji, przy podejmowaniu decyzji władze publiczne muszą brać pod uwagę stanowisko wszystkich grup społecznych oraz środowisk biorących w nich udział.
3. Budowanie koalicji na rzecz realizacji projektu. Dokonanie podziału pracy podczas przygotowań nad jego wykonaniem.
 - a) część zadań jest realizowanych wspólnie przez urzędników oraz zainteresowanych obywateli/organizacje pozarządowe;
 - b) instytucje publiczne są odpowiedzialne za finansowanie działań podejmowanych w ramach projektu oraz za zapewnienie komfortowych warunków pracy obywatelom je wykonującym;
 - c) organizacje pozarządowe oraz zainteresowani obywatele samodzielnie wykonują część zadań, dostarczają ponadto wiedzy fachowej oraz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

nagłaśniają założenia projektu w środowiskach, w których na co dzień funkcjonują.

4. Ocena wykonania projektu. W celu dokonania ewaluacji niezbędne jest znalezienie odpowiedzi na poniższe pytania:
- a) czy efekty pracy są współmierne z oczekiwaniami?
 - b) czy są jakieś bariery blokujące skuteczne funkcjonowanie projektu?
 - c) czy i jak projekt może zostać poprawiony?
 - d) w jaki sposób zachęcić większą grupę ludzi do korzystania z niego?
 - e) czy w trakcie wspólnych prac nad projektem doszło do większej integracji środowisk lokalnych oraz wzrósł poziom zaufania na linii obywatele/organizacje pozarządowe – władza lokalna?

Podsumowanie

Konsultacje, nie odbywają się w próżni społecznej. Jednym z ważnych elementów są uwarunkowania natury politycznej. Nie można ich nie dostrzegać. Jesteśmy jako społeczeństwo skażeni negatywnym stosunkiem do tej ważnej sfery życia społecznego.

Starajmy się dokładać wszelkich starań, aby konsultacje nie zostały uwikłane w rywalizację o władzę pomiędzy mniej lub bardziej identyfikowalnymi ugrupowaniami i lokalnymi liderami politycznymi.

Inny istotny czynnik wyznaczający nasze myślenie o działaniach konsultacyjnych jest związany z ich konfliktowym kontekstem. Jest rzeczą naturalną, iż przedmiotem konsultacji są często kwestie sporne, gdzie zaangażowane strony mają sprzeczne interesy i oczekiwania wobec projektowanych decyzji. W zależności od fazy samego konfliktu nasze podejście do wykorzystywania technik konsultacyjnych może być różne. Zdarzać się może, że sama idea przeprowadzenia konsultacji może być kwestionowana jako wywołująca jakiś problem społeczny, pośrednio powodując konflikt. Gdy spór już trwa, konsultacje mogą być techniką pomocną w jego uregulowaniu. Ważne jest, aby z jednej strony nie obawiać się inicjowania samej procedury, a dążyć do tego, aby wykorzystać w ich trakcie techniki zawierające jak największy ładunek dialogu (deliberacji) z wykorzystaniem moderatora jako czynnika neutralnego pozwalającego na zbliżenie stanowisk, a być może i osiągnięcia porozumienia w konsultowanej sprawie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jeszcze inna ważna okoliczność wiąże się z normatywnymi aspektami zagadnienia. Jak wiadomo w polskim systemie prawnym nie ma powszechnie obowiązującej definicji konsultacji społecznych. Niektórzy mogą traktować tę sytuację jako barierę w ich przeprowadzeniu. Ale też może to być okazja do poszukiwania własnych oryginalnych rozwiązań, a tym samym sięgania przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe po nowoczesne, innowacyjne rozwiązania w prowadzeniu konsultacji.

Ostatnia ważna zasada to taka, aby nie traktować konsultacji wyłącznie jako uregulowanej prawnie procedury, która nie powinna mieć przyjaznej dla obywatela, dostępnej formy. Współczesne życie publiczne domaga się także atrakcyjnej formy, pobudzającej pozytywne emocje. Pozwoli ona przełamywać barierę nieufności, jaka występuje w relacjach między administracją publiczną a obywatelami i dawać satysfakcję z uczestniczenia w tym procesie.

Bibliografia:

ABC konsultacji. Krótki przewodnik po metodach i technikach prowadzenia konsultacji społecznych, Projekt Społeczny 2012, Warszawa 2010.

Berman N., *Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego*, Municipium, Warszawa 2003.

Długosz D., Wygnański J. J., *Obywatele współdecydują. Przewodnik po partycypacji społecznej*, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2005
http://ue.ngo.pl/files/ue.ngo.pl/public/materialy_analizy/przewodnik_ost.pdf.

Ferens A., Kondas R., Matysiak I., Rzeźnik G., Szyrski M., *Jak prowadzić konsultacje społeczne w samorządach? Zasady i najlepsze praktyki współpracy samorządów z przedstawicielami społeczności lokalnych. Przewodnik dla samorządów*, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2010.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Gójska A., Kuczyński P., Lewenstein B., Pogoda I., Zielińska E., *Konsultacje społeczne w przestrzeni wielkomiejskiej. Ochocki model dialogu obywatelskiego*, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Warszawa.

Misztal W., *Lokalny dialog obywatelski*, Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, Warszawa 2008.

Poradnik nie tylko dla radnych. ABC samorządu terytorialnego. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2015.

Pyka, M., *Poradnik dobrych praktyk konsultacji społecznych*, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Warszawa 2011.

Sprawozdanie z konsultacji społecznych Projektu Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Wrocław 2013 http://www.umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD/_2013_01_17_NEW_Sprawozdanie_z_Konsultacji_Spolecznych_SRWD.pdf.

Sroka J., *Wybrane instytucje demokracji partycypacyjnej w polskim systemie politycznym*, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 2008.

Zychowicz Z. (red.), *Przeprowadzanie konsultacji społecznych w samorządzie*, Instytut Rozwoju Regionalnego, Szczecin 2011.

Strony internetowe: <http://www.planningforreal.org.uk/>

<http://dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl/files>

[/dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl/public/DR_pliki/publikacja.pdf](http://dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl/public/DR_pliki/publikacja.pdf)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Agata Bulicz

Konsultacje Roczno Programu Współpracy Miasta Wrocławia z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2015

1. Cele projektu w obszarze procesów konsultacyjnych z organizacjami pozarządowymi

Głównym celem realizowanego projektu było wzbogacenie procesu konsultacji społecznych, realizowanych we Wrocławiu o nowe techniki konsultacyjne. Istotne zamierzenia, jakie postawili sobie twórcy i realizatorzy projektu, to również:

- podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności przedstawicieli wrocławskich organizacji pozarządowych oraz pracowników samorządowych uczestniczących w projekcie w zakresie komunikacji społecznej i konsultacji społecznych,
- oraz przetestowanie wybranych technik konsultacyjnych w procesie konsultacji społecznych Roczno Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (RPWOP) i założeń polityki oświatowej Wrocławia (założeń do Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej).

Projekt składał się bowiem z dwóch ścieżek tematycznych, w których testowano nowe rozwiązania, techniki i narzędzia z zakresu konsultacji społecznych. Pierwszy obszar – zostanie opisany w tym rozdziale – dotyczył realizowania procesów konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi, w tym przede wszystkim konsultowania projektu roczno programu współpracy. Drugi obszar to lokalna polityka edukacyjna, w tym proces konsultowania założeń do Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej, który zostanie szerzej opisany w osobnym rozdziale

Istotą projektu było to, że działania w obu obszarach zakładały wielomiesięczny proces konsultacyjny, w którym uczestnicy w różnych formach byli współtwórcami lokalnych polityk publicznych – polityki współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi oraz polityki edukacyjnej. Uczestnicy

projektu mieli również możliwość dokonania ewaluacji dotychczasowych procesów konsultacyjnych, a także poddania ewaluacji kształtu tych wymienionych polityk.

Można także powiedzieć, że uczestnicy wystąpili w roli kreatorów koncepcji konsultacji w poszczególnych obszarach. Czas trwania projektu pozwolił bowiem na dokonanie oceny procesów konsultacyjnych realizowanych przez Gminę Wrocław. Pozwolił również na to, aby przedyskutować i przeanalizować procesy konsultacyjne, wypracować rekomendacje, a w fazie planowania uwzględnić tzw. realia, specyfikę środowiska miejskiego i przygotować procesy konsultacyjne zgodnie z możliwościami i zasobami lokalnymi. W obszarze poświęconym zaplanowaniu i wdrożeniu konsultacji społecznych projektu rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi prace przebiegały etapowo.

Rys. Etapy projektu – ścieżka konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi. Źródło: opracowanie własne na podstawie harmonogramu projektu.

2. Etapy prac projektowych

Pierwszy etap, realizowany jesienią 2013 roku, został poświęcony na dokonanie ewaluacji dotychczasowych konsultacji Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi, w tym szczególnie konsultacji projektu programu współpracy z NGO. Na tym etapie zorganizowano cztery spotkania

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

warsztatowe, na które zaproszono przedstawicieli wrocławskich organizacji pozarządowych oraz urzędników Gminy Wrocław. Uczestnicy mieli okazję zaprezentować swoje oczekiwania wobec projektu oraz doświadczenia w obszarze uczestniczenia w konsultacjach społecznych lub organizowania procesów konsultacyjnych.

Okazało się, że doświadczenie udziału w konsultacjach mają nieliczni i ogranicza się ono przede wszystkim do udziału w spotkaniach konsultacyjnych projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Doświadczeniem organizowania konsultacji społecznych mogło się podzielić zaledwie kilku uczestników. Dlatego też, zanim przystąpiono do procesu ewaluacji, uczestnicy zostali poinformowani o tym, jak wyglądają ramy prawne wrocławskich konsultacji społecznych (m.in. treści obowiązujących uchwał w tym zakresie) oraz jak przebiegały konsultacje programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w poprzednich latach.

Podczas warsztatów przekazano również informacje dotyczące standardów realizowania konsultacji społecznych zgodnie z wytycznymi opracowania pt. „Konsultacje społeczne – jak sprawić by były lepsze? Propozycja Kodeksu Konsultacji i ścieżka wdrożenia”¹ wraz z siedmioma zasadami konsultacji społecznych, przygotowanego przez ekspertów społecznych i przedstawicieli administracji pod auspicjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w 2012 roku, oraz „Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych”², będącego rezultatem prac grupy roboczej, w skład której weszli również przedstawiciele środowisk społecznych i rządowych. Kanon został opracowany w ramach projektu „Decydujmy Razem”, opublikowany w czerwcu 2014 roku przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych.

Poniżej materiały, wypracowane przez uczestników spotkań warsztatowych w projekcie. W pierwszej kolejności zostały zebrane oczekiwania osób uczestniczących w warsztatach wobec projektu. Poniżej ich pełna lista.

¹ <https://mac.gov.pl/files/konsultacje-spoleczne.pdf> (stan na dzień 31 marca 2015 r.)

² <http://www.kanonkonsultacji.pl/> (stan na dzień 31 marca 2015 r.)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

I. OCZEKIWANIA UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW EWALUACYJNYCH WOBEC PROJEKTU

- Wiedza służąca wdrożeniu zmiany na lepsze w zakresie konsultacji społecznych.
- Pozytywna zmiana we współpracy Gminy Wrocław (GW) i organizacji pozarządowych (NGO).
- Żeby nasz wysiłek przełożył się na efekt praktyczny.
- Jaki realny wpływ NGO mają i mogą mieć na kształt współpracy z GW?
- W jaki sposób można zmienić kształt tej współpracy na lepsze?
- Poznać zasoby prawidłowego prowadzenia konsultacji.
- By mieć poczucie sensownie spędzonego czasu.
- Wypracowanie skutecznych rozwiązań dla konsultacji społecznych.
- Wypracowanie dobrych praktyk.
- Stworzenie przejrzystego i odpowiadającego oczekiwaniom programu współpracy z NGO na 2015 rok.
- Wzmocnienie procesu konsultacji społecznych.
- Wzmocnienie partycypacji w konsultacjach (udziału NGO).
- Zbudowanie porozumienia i „pozytywnej komunikacji”.
- Po zmotywowaniu, poznanie efektywnych form i metod konsultacji społecznych.
- Wypracowanie dobrej praktyki – narzędzi komunikacji i konsultacji NGO z administracją.
- Które z technik dotyczących skutecznego komunikowania należy preferować przy konsultacjach?
- Poznanie różnych technik konsultacyjnych i ich dopasowanie do dialo-

I. OCZEKIWANIA UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW EWALUACYJNYCH WOBEC PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gu: NGO z GW.

- Wypracowanie optymalnego sposobu/ techniki konsultacji społecznych pomiędzy GW a NGO.
- Poznanie technik przeprowadzania skutecznych konsultacji społecznych.
- Wypracowanie form konsultacji istotnie wpływających na strategię działania GW.
- Zawiązanie partnerstwa społeczno-publicznego na rzecz konsultacji (istotnego dla stron zdarzeń).
- Stworzenie narzędzi realnego wpływu środowiska organizacji pozarządowych na politykę urzędu miejskiego.
- Przełożenia wypracowanych technik na rzeczywistość współpracy GW – NGO.
- Wypracowanie najlepszego sposobu prowadzenia konsultacji społecznych.
- Poznanie technik i rodzajów konsultacji.
- Wypracowanie współpracy i dobrego porozumienia na linii GW – organizacje pozarządowe.
- Uzyskanie wiedzy i praktycznych doświadczeń związanych z konsultacjami społecznymi.
- Nauczenie się i efektywne wdrożenie w pracę zawodową technik konsultacyjnych, dobra współpraca w tym zakresie z instytucjami.
- Umiejętność organizowania, przeprowadzania konsultacji społecznych.
- Zdobyć wiedzę na temat sposobów, technik konsultacyjnych.
- Uwzględnienie uwag przez GW zgłoszonych w czasie warsztatów.
- Wypracowanie nowego, lepszego modelu konsultacji społecznych.
- Możliwość udziału osiedli w procesie konsultacji (know-how, uwarunkowania formalne).
- Poszukiwanie możliwości udziału osiedli w procesie konsultacyjnym

I. OCZEKIWANIA UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW EWALUACYJNYCH WOBEC PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

(techniki, obszary, metody – nowe).

- Wspólne zestawienie się nad warsztatami konsultacyjnymi.
- Sprawdzenie różnych technik konsultacyjnych.
- Odpowiedź na pytanie dwóch stron –GW i NGO: Po co konsultować?
- Przeniesienie doświadczeń projektu (współpracy NGO – GW) na inne płaszczyzny np. Rady Osiedli/ budżet partycypacyjny.
- Aktywne wsparcie, wpływ na decyzje.
- Dążenie do zdecentralizowania decyzji władz.
- Wypracowanie „idealnego” sposobu konsultacji.
- Wypracowanie realnych technik konsultacyjnych, które zostaną wdrożone w życie.
- Realna współpraca międzysektorowa.
- Poznanie technik konsultacyjnych.
- Wypracowanie wspólnej kultury współpracy.
- Powstanie polityki partycypacji.
- Poznanie nowych technik konsultacyjnych.
- Realnych rezultatów.
- Idea (pomysł) → działanie (efekt), nabycie praktycznych umiejętności.

Źródło: materiał opracowany przez uczestników warsztatów.

Uczestnicy dyskutowali również nad korzyściami jakie mogą przynosić przedstawicielom organizacji pozarządowych oraz przedstawicielom administracji samorządowej we Wrocławiu dobrze przeprowadzone procesy konsultacji społecznych. Wszystkie odpowiedzi zostały zebrane w dwóch poniższych tabelach.

II. KORZYŚCI Z DOBRZE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA GW

Czynny udział organizacji społecznych w procesie.

Weryfikacja celów i potrzeb. Dostosowanie ich do realiów lokalnych.

Porozumienie społeczne.

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Wzajemna współpraca. Zaufanie.
- Satysfakcja.
- Zmiana stereotypów i wizerunku GW.
- Uzyskanie poparcia dla polityki lokalnej.
- Zwiększenie poziomu wiedzy o lokalnych problemach i zasobach.
- Właściwa realizacja zadań własnych GW (efektywniejsza, celowa).
- Zdiagnozowanie potrzeb NGO, wdrożenie pomysłów na rozwiązanie problemów społecznych.
- Uzyskanie wiedzy o nastrojach i oczekiwaniach mieszkańców.
- Możliwość dostosowania strategii, planów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.
- Dobra współpraca GW z mieszkańcami i NGO.
- Wzrost zaufania społecznego do GW.
- Wypracowanie kanałów informacji.
- Poprawa wizerunku GW.
- Wypromowanie modeli i procedur współpracy.
- „Personifikacja” urzędu - „ludzka twarz urzędu”.
- Mniej błędów, lepsza współpraca, lepsze prawo (np. uchwały).
- Akceptacja społeczna dla kolejnych planów urzędu.
- Poczucie dobrze spełnionego obowiązku i sensu podjętych działań.
- Niwelowanie granic, barier pomiędzy stronami dialogu.
- Dobrze – rozsądnie wydatkowany budżet.
- Właściwa realizacja zadań własnych gminy – słuszny kierunek działań.
- Wzrost doświadczenia kadry samorządowej, realizującej zadania

II. KORZYŚCI Z DOBRZE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA GW

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gminy.

- Dobra komunikacja zewnętrzna: GW – NGO.
- Wzrost pozytywnej opinii o samorządzie (PR Gminy).
- Informacja zwrotna, weryfikacja polityk.
- Uwiarygodnienie decyzji i kierunków działań.
- Redukcja konfliktów społecznych.
- Aktywizacja społeczna a zogniskowanie aktywności społecznej – ukierunkowanie jej, społeczeństwo obywatelskie.
- Wytworzenie tradycji zachowań, dobrych praktyk.
- Poczucie wsparcia, rozłożona odpowiedzialność.
- Wzrost jakości życia w obszarze działania.
- Zadowolenie odbiorców a wyniki wyborcze.
- Wykorzystanie potencjału odbiorców „za darmo”.
- Zabezpieczenie przed „wpadkami” i konfuzjami – diagnoza.
- Redukcja postawy roszczeniowej obywateli.
- Rozwiązywanie problemów u źródła przez zainteresowane/ zaangażowane NGO (taniej/ efektywniej → zgodnie z zasadą pomocniczości).
- Zmniejszanie ryzyka niezadowolenia społecznego.
- Legitymacja społeczna dla decyzji.
- Edukacja: mieszkaniac? NGO a urząd.
- Adekwatne reagowanie na potrzeby i problemy.
- Generowanie nowych rozwiązań.
- Wzmocnienie współpracy.
- Wzmocnienie potencjału ludzkiego/ personalnego poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń.
- Dobre narzędzie promocyjne.

Źródło: materiał opracowany przez uczestników warsztatów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Równie rozbudowane zestawienie zostało przygotowane dla pokazania pozytywnego wpływu procesu konsultacyjnego na działanie zaangażowanych w niego organizacji społecznych.

III. KORZYŚCI Z DOBRZE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA NGO:

~~Organizacja pokazuje swój potencjał: kadra, wiedza, inne zasoby.~~

- Organizacja może zrealizować swoje potrzeby (cele, skuteczność).
- Organizacja może rozszerzyć swoje działania (zwiększyć zasoby).
- Promocja organizacji.
- Prawdziwy kontakt kontra stereotyp.
- Poczucie bycia partnerem dla Gminy/ samorządu – wpływ na politykę, decyzje miasta.
- Nabycie wiedzy na temat realizacji zadań publicznych przez NGO.
- Przełamanie barier w relacji GW – NGO, zrozumienie uwarunkowań.
- Dotarcie z informacją do urzędu, co należałoby zmienić, poprawić, bo nie funkcjonuje właściwie.
- Czynny udział NGO pozwala realizować organizacji jej zadania.
- Poczucie, że się jest **Partnerem** (partnerstwo rozumiane jako współodpowiedzialność, „dwie nogi”, „nic o nas bez nas”, niewykorzystywanie własnej siły i pozycji).
- Ma się „wpływ”.
- Wzrost chęci do współpracy, do działania, otwartość na NGO. Większa efektywność działań.
- Lepsze prawo – dostosowane, uwzględniające potrzeby NGO.
- Zmiana postrzegania GW.
- Poznanie się wzajemne oraz warunków, w jakich się działa.
- Mniej anonimowi.
- NGO jako istotny podmiot współpracy.
- Katalog rozbieżności, ograniczeń (wiadomo, co podlega konsultacjom społecznym).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

III. KORZYŚCI Z DOBRZE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA NGO:

- Realizacja celu zgodnie z oczekiwaniami społecznymi.
- Budowanie dobrych relacji (dotyczy sfery komunikacji i sfery merytorycznej).
- Prawo lokalne – pomoc w działaniu, wzrost zaufania społecznego NGO (mieszkańców) do GW.
- Wpływ na decyzje urzędu.
- Optymalizacja działań GW dla potrzeb NGO.
- Możliwość zrealizowania swoich interesów.
- Budowanie wzajemnego zaufania, partnerstwa GW a NGO.
- Polepszanie przepływu informacji (weryfikacja potrzeb miasta i NGO).
- Informowanie o NGO i promowanie ich działalności a rozwój NGO.
- Ułatwienie w planowaniu działań własnych.
- Zmniejszenie liczby konfliktów.
- Oszczędność czasu, efektywność działań.
- Poczucie sprawstwa i sensu działań dla odbiorców.
- Integracja uczestników, „Pozycja interesariusza”.
- Poczucie pełni szczęścia :-)
- Pozyskanie informacji, opinii od organizatorów konsultacji.
- Przybliżenie wizji i celu konkretnych przedsięwzięć GW w konsultacjach społecznych.
- Przełamanie barier.
- Nawiązanie dialogu.
- Ukierunkowanie działań na przyszłość.
- Osiągnięcie celu.
- Uzyskanie wiedzy od GW na temat możliwości wpływu na tworzenie polityk publicznych.
- Wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

III. KORZYŚCI Z DOBRZE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA NGO:

- Efekt synergii.
- Budowanie kultury współpracy.
- Zadowolenie społeczne.
- Poczucie ważności.
- Wzmocnienie potencjału ludzkiego, jak w GW (wzajemna edukacja, wymiana informacji).
- Narzędzie promocji.

Źródło: materiał opracowany przez uczestników warsztatów.

Podczas warsztatów dyskutowano również o tym, czego zabrakło w dotychczasowych konsultacjach projektów rocznych i wieloletniego programu współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi. Zwracano uwagę na niewystarczające zaangażowanie ze strony organizacji pozarządowych, które w świetle prawa miejscowego nie mieszczą się w katalogu podmiotów, które mogą być inicjatorem konsultacji społecznych. Same organizacje do tej pory w konsultacjach projektu programu współpracy nie wystąpiły w roli podmiotów planujących i realizujących etap zasięgania opinii. Rola wrocławskich organizacji sprowadzała się do tej pory do bycia uczestnikiem spotkań. Organizacje nie moderowały wcześniej spotkań konsultacyjnych projektu RPWOP, nie wspierały własnego środowiska pozarządowego w przedyskutowaniu opinii i uwag do konsultowanych dokumentów.

Takie zadanie najlepiej oczywiście realizować w uzgodnieniu z przedstawicielami Gminy Wrocław, odpowiedzialnymi za współpracę z organizacjami pozarządowymi, po to, aby cały proces konsultacji był przejrzysty, jak najbardziej użyteczny dla każdej ze stron i odbywał się z udziałem pracowników Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz pracownikami z poszczególnych wydziałów merytorycznych, odpowiedzialnych za prowadzenie konsultacji społecznych..

Włączenie organizacji w proces zasięgania opinii pozwala bowiem na zwiększenie liczby uczestników w samym procesie konsultacyjnym, wystarczy, że np. organizacje branżowe zorganizują zbieranie uwag w swoich obszarach

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

tematycznych lub procesy konsultowania zostaną przekazane funkcjonującym Grupom Dialogu Społecznego, oczywiście zgodnie z ich wolą. Takie rozwiązanie może przyczynić się po pierwsze do pogłębienia i zintensyfikowania procesów konsultacyjnych. Jedno spotkanie to zwykle za mało, jak na potrzeby dużego miasta. Wtedy taki uporządkowany proces konsultacji mógłby się zakończyć plenarnym i podsumowującym spotkaniem, na którym można zaprezentować i podsumować zebrane uwagi oraz do nich się odnieść.

Druga, równie istotna rzecz – włączenie organizacji pozarządowych w proces konsultacyjny jako podmiotów zbierających opinie pozwoli urzędnikom występować na spotkaniach lub warsztatach konsultacyjnych wyłącznie w roli uczestnika spotkań, skupionego na dzieleniu się wiedzą i wspierającego merytorycznie organizacje. Wysiętek, związany z zadawaniem pytań, moderowaniem dyskusji, utrzymaniem dyscypliny dyskusji itp., spoczywa wtedy na osobach prowadzących spotkanie.

Moderowanie spotkań konsultacyjnych przez urzędników, którzy dodatkowo są przedmiotowo związani z konsultowaną kwestią skutkuje często tym, że zaczynają być oni „odpytywani” przez uczestników spotkania i zarzucani bieżącymi bolączkami lub skargami. Podsumowanie konsultacji przybiera wtedy postać listy skarg i zażaleń oraz listy postulatów, które często okazują się nie do zrealizowania. Poniżej lista uwag dotycząca tych kwestii, na które warto zwrócić uwagę w planowaniu przyszłych procesów konsultacyjnych, lista spraw, których zdaniem uczestników warsztatów zabrakło w prowadzonych dotychczas wrocławskich konsultacjach.

IV. CZEGO ZABRAKŁO W KONSULTACJACH GMINY WROCŁAW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W OPINII UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Możliwości inicjowania konsultacji przez NGO.
- Innowacyjnych metod i form informowania o konsultacjach, np. z wykorzystaniem portali społecznościowych.
- Zaproszeń wysyłanych drogą mailową do NGO, a także umieszczania ich na stronie wrocławskiej portalu: www.ngo.pl.
- Odpowiedzi (informacji zwrotnej) wysłanej dla każdego, kto zgłosił uwagę i podał adres mailowy do kontaktu.
- Szerszego spectrum adresatów, zaangażowania NGO.
- Przedmiot konsultacji narzucony przez GW.
- Brak różnorodności form konsultacji, brak innowacyjnych form, technik konsultacyjnych.
- Brak elastyczności w godzinach spotkań konsultacyjnych i formach konsultacji.
- Czytelnej informacji zwrotnej po konsultacjach.
- Ewaluacji programu (to może być także zadanie dla NGO).
- Spotkania omawiającego realizację programu (wyzwaniem jest znalezienie klucza do formuły takiego spotkania).
- Brakuje powiedzenia, co jest możliwe, a co jest niemożliwe, pokazanie korzyści i braków we współpracy GW i NGO.
- Informacji o jakości współpracy (opracowanie sposobów/wskaźników ujmujących nie tylko dane liczbowe nt. współpracy, ale także weryfikujące jej jakość).
- Zbiorczej informacji o tym, w jakich obszarach jakie zadania są realizowane (ewaluacja w celu koordynacji zadań).
- Inwentaryzacja zasobów lokalnych zaangażowanych we współpracę z GW w obszarze realizacji RWOP, tzn. jakie NGO, jakie działania etc.?
- Bycia współgospodarzem konsultacji przez NGO.
- Pomysł z „Naprawmy to” przeniesiony w obszar doskonalenia procesu konsultacji GW z NGO.
- Konieczny harmonogram konsultacji.

**IV. CZEGO ZABRAKŁO W KONSULTACJACH GMINY WROCŁAW
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W OPINII UCZESTNIKÓW
WARSZTATÓW**

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Zaangażowanie grup roboczych pracujących nad tworzeniem programu współpracy.
- Przeprowadzania konsultacji różnymi technikami.
- Przeprowadzanie konsultacji - jako proces - harmonogram konsultacji. – Praca nad Programem Współpracy w formie grup roboczych, w skład których wchodziłyby m.in. wyspecjalizowane w danej dziedzinie NGO i odpowiednie wydziały GW.
- Brak ewaluacji Programu Współpracy z poprzedniego roku - a na tej bazie praca nad nowym w połączeniu z diagnozą problemów do rozwiązania na następny rok - określenie priorytetów.
- Brak moderatora konsultacji, grupy roboczej przygotowującej proces konsultacji.
- Brak spotkań edukacyjnych poprzedzających, wprowadzających do konsultacji, efektem czego spotkanie konsultacyjne zbacza z tematu, porusza wątki, które nie są związane z programem współpracy, jest mało owocne.

Źródło: materiał opracowany przez uczestników warsztatów.

W drugim etapie prac projektowych, podczas kolejnego cyklu warsztatów, które odbywały się zimą na przełomie 2013 i 2014 roku, uczestnicy pracowali wspólnie nad rekomendacjami, wskazującymi pożądaną kierunek rozwoju procesu konsultacji społecznych we Wrocławiu, tak aby mogły stać się one stałą praktyką włączania aktorów społecznych, tu przede wszystkim przedstawicieli wrocławskiego trzeciego sektora, w procesy decyzyjne władz miasta. Te rekomendacje zostaną zaprezentowane w kolejnym rozdziale poradnika. Poniżej dość krótki materiał, wypracowany również przez uczestników projektu, konkludujący aspekty realizowanych konsultacji warte powtarzania i te, które należy zmienić.

V. WROCŁAWSKIE KONSULTACJE Z NGO		
CO SIĘ SPRAWDZIŁO? CO WARTO ZACHOWAĆ?	CO SIĘ NIE SPRAWDZIŁO?	OBAWY?

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Sektor 3 jako miejsce konsultacji.</p> <p>Grupy dialogu społ./ grupy robocze.</p> <p>Informacja o konsultacjach na stronie internetowej miasta i w Sektorze 3.</p> <p>Protokół pokonsultacyjny.</p> <p>Mailowe informowanie o konsultacjach</p>	<p>Czas - godziny popołudniowe wykluczają osoby pracujące w godzinach popołudniowych.</p> <p>Ograniczony przedmiot konsultacji.</p> <p>Informowanie o spotkaniach (przynajmniej miesiąc wcześniej i przypominanie).</p> <p>Konfrontacyjny układ sali.</p> <p>Niedogodne terminy konsultacji (tuż przed wakacjami i wakacyjne).</p> <p>Zbyt krótki czas trwania konsultacji.</p> <p>Godziny spotkań (powinno być spotkanie do południa i po południu).</p> <p>Zmiana strony WWW.</p> <p>Formularz zgłoszeniowy dla NGO – nie przyjmuje informacji.</p> <p>Za krótki czas informowania o czasie i miejscu spotkania konsultacyjnego.</p> <p>Forma spotkań konsultacyjnych z gotowym programem - nie wiadomo co można w nim zmienić, co można zaproponować.</p> <p>Podawanie po spotkaniach konsultacyjnych jedynie wyniku konsultacji, a nieprzedstawianie przebiegu spotkania oraz proponowanych rozwiązań, sugestii.</p> <p>Pozwalanie NGO podczas konsultacji na poruszanie tematów nie związanych z tematem konsultacji.</p>	<p>Blokada działań konsultacyjnych przez uchwały, zbyt szczegółowe zapisy.</p> <p>Za krótki czas na konsultacje, 14 dni to za mało.</p> <p>Wprowadzenie zmian formalnych bez wypracowania kultury współpracy i dialogu, otwartości na zmiany nie wystarczy do zmiany podejścia NGO i GW do konsultacji.</p>
--	--	---

Źródło: materiał opracowany przez uczestników warsztatów.

Warsztaty zostały zakończone spotkaniem z Dyrekcją Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (BWO), podczas którego dyskutowano o najważniejszych kwestiach z obszaru współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi. Potrzebę takiego spotkania wyrazili sami uczestnicy warsztatów, dość sceptycznie podchodząc do mocy sprawczej działań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

projektowych. Zastanawiali się – i to zarówno osoby reprezentujące organizacje pozarządowe, jak i urzędnicy - na ile ich praca wykonana w ramach projektu przełoży się na realne rozwiązania, które zostaną wdrożone przez Gminę Wrocław. Taka refleksja i wyartykułowana potrzeba została potraktowana jako niezmiernie istotna informacja o wrocławskim klimacie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Dyrekcja BWO bez najmniejszych oporów wyraziła chęć uczestniczenia w spotkaniu i była gotowa na dyskusję o priorytetach współpracy z wrocławskimi organizacjami pozarządowymi. Spotkanie odbyło się 24 kwietnia 2014 roku i wzięło w nim udział około 20 przedstawicieli administracji samorządowej, również licznie pojawiły się na nim organizacje pozarządowe. Rezultatem spotkania było zawarcie i spisanie kontraktu wzajemnych i wspólnych zobowiązań. Uczestnicy wyrazili zgodę na spisanie istotnych kwestii w postaci zobowiązań długo- i krótkofalowych, biorąc pod uwagę fakt, że nie wszystkie sprawy mogą być przedmiotem działań w ciągu kilku tygodni. Spisano zatem listę spraw, które należy zrealizować możliwie szybko i są to zobowiązania dla każdej ze stron, oraz listę spraw do zrealizowania w dłuższym okresie. Każda ze spraw została uznana za na tyle istotną, żeby znaleźć się na takiej liście.

Oto materiał wypracowany na spotkaniu kwietniowym.

KONTRAKT Z DNIA 24 KWIETNIA 2014 ROKU	
UZGODNIENIA UCZESTNIKÓW SPOTKANIA - DZIAŁANIA BIEŻĄCE:	UZGODNIENIA DŁUGOFALOWE UCZESTNIKÓW SPOTKANIA:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

-Niekomercyjne ogłoszenia NGO będą publikowane na stronie **www.wroc.pl** po przesłaniu ich treści na adres: **rafal.florczak@um.wroc.pl** lub **bwo@um.wroc.pl**

-W ciągu dwóch tygodni (tj. ok. 14 maja 2014 r.) informacja od BWO o statusie zakładki NGO na stronie internetowej urzędu miasta - *Co należy zrobić, aby zakładka była dostępna po maksymalnie dwóch kliknięciach?* (pytanie uczestników spotkania).

-Przekazywanie przez BWO odpowiednim wydziałom merytorycznym GW uwag NGO dotyczących treści ogłoszeń o konkursach (jasny przekaz).

-Informujemy się nawzajem, zarówno NGO i BWO, o tym, co nie działa np. w generatorze, w treści ogłoszeń etc.

-Gmina Wrocław/ BWO przekazuje informacje organizacjom pozarządowym o zmianach prawnych i stosowanych przez siebie procedurach/ praktykach w związku z tymi zmianami.

-Wzajemne promowanie wyborów do Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (WRDPP), upowszechnianie wiedzy o roli i kompetencjach WRDPP oraz promowanie jej działań.

-BWO publikuje na stronie urzędu tabelę informującą możliwie wcześniej i skrótowo o planowanych konsultacjach społecznych. Tabela zawiera czas, miejsce i temat (przedmiot) konsultacji. Jeżeli nie ma możliwości podania szczegółowej daty, zaleca się wskazania np. miesiąca lub kwartału, w którym planuje się konsultacje.

-E- platforma wymiany informacji urząd – NGO – Zespół roboczy! (gotowość udziału zgłoszona przez: Sektor 3, Umbrella).

-Wsparcie proceduralne dla organizacji pozarządowych – ulepszenie mechanizmu.

-Przygotowanie analizy i stanowiska urzędu w sprawie stosowania klauzul społecznych w procedurach zamówień publicznych.

Źródło: materiał opracowany przez uczestników spotkania BWO i NGO z dnia 24 kwietnia 2014 roku.

Trzeci etap projektu to przeprowadzenie konsultacji projektu *Programu Współpracy Miasta Wrocławia z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2015*. Działania projektowe zakładały, że proces konsultacji realizowany przez Gminę Wrocław będzie przebiegał zgodnie z dotychczasową procedurą. Natomiast w ramach projektu odbędą się konsultacje z wykorzystaniem nowych technik konsultacyjnych, a ich rezultaty zostaną przekazane zgodnie w wymogami do BWO w formalnie wymaganym terminie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Postanowiono jednak, w drodze uzgodnień realizatorów i uczestników projektu, że najlepszym wyjściem dla przetestowania nowych technik konsultacyjnych będzie włączenie ich bezpośrednio w proces konsultacyjny. Konsultacje *Programu Współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku* zostały znacznie rozbudowane w porównaniu z działaniami z lat poprzednich. Zadania projektowe zostały połączone z konsultacjami realizowanymi przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, co dało możliwość wzmocnienia działań konsultacyjnych zaplanowanych przez pracowników Urzędu przez zaangażowanie kadry i uczestników projektu. Dla zaplanowanych działań w ramach projektu taki obrót spraw był istotny, ponieważ nie tworzono sztucznej i projektowej przestrzeni dla testowania nowych rozwiązań, a zdecydowano się na włączenie ich w główny nurt konsultowania projektu programu współpracy.

Cały cykl spotkań konsultacyjnych przebiegał następująco:

1. 14 kwietnia 2014 roku – wstępne spotkanie zorganizowane przez BWO. Celem spotkania było zebranie wstępnych uwag od organizacji pozarządowych do programu współpracy. Projekt programu współpracy nie był jeszcze gotowy i przedstawiciele BWO chcieli wysondować, jakie są oczekiwania organizacji wobec programu współpracy i jakiego rodzaju uwag mogą spodziewać się w konsultacjach.
2. 24 kwietnia 2014 roku – spotkanie uczestników projektu z Dyrekcją BWO. Cel główny spotkania to wypracowanie rekomendacji do dalszej współpracy, podsumowanie pracy warsztatowej oraz ustalenie wspólnych uzgodnień i zobowiązań stron do działań zmierzających do poprawy współpracy.
3. 23 i 27 czerwca 2014 roku – warsztaty konsultacyjne projektu programu współpracy, na których obecne organizacje pozarządowe mogły: zgłosić uwagi oraz zastrzeżenia do zapisów projektu, zgłosić własne propozycje rozwiązań, zadać pracownikom BWO pytania, dyskutować nad kluczowymi dla współpracy kwestiami.
4. 8 i 14 lipca 2014 roku – spotkania konsultacyjne w postaci dyżuru i prowadzenia indywidualnych lub grupowych rozmów, dające możliwość wszystkim chętnym dyskusji o procesie konsultacji, jego pożądanym

kształćce oraz dające możliwość zgłoszenia uwag do projektu programu współpracy.

5. Termin zgłaszania uwag do BWO: 15 lipca 2014 roku.
6. Sierpień 2014 – przekazanie informacji zwrotnej uczestnikom konsultacji przez BWO.
7. Wrzesień 2014 – podsumowanie procesu konsultacji projektu *Programu Współpracy Miasta Wrocławia z Organizacjami Pozarządowymi w 2015 roku* oraz głosowanie nad projektem uchwały na sesji Rady Miejskiej Wrocławia.

Nowością w procesie konsultacyjnym programu współpracy było zastosowanie techniki pracy warsztatowej. Uczestnicy najpierw wybierali te zagadnienia z programu współpracy, które są ich zdaniem najbardziej dyskusyjne, a następnie w grupach pracowali nad listą postulatów i propozycji zmian. Każdy uczestnik miał możliwość przemyślenia swoich uwag i zgłoszenia ich w w późniejszym terminie do BWO na specjalnym formularzu uwag (formularz jak i każde narzędzie wykorzystane w niniejszym projekcie konsultacyjnym znajduje się na końcu poradnika, w tzw. **Narzędziowniku**). Uczestnicy mieli na to około dwóch tygodni od zakończenia spotkania. Każdy mógł również podzielić się swoimi wątpliwościami, pytaniami i skierować je bezpośrednio do przedstawicieli urzędu.

Organizatorzy konsultacji zadbali o to, aby również osoby, które nie mają pomysłów i gotowych propozycji zmian lub pewne zapisy czy zagadnienia są dla nich niejasne, mogły mieć przestrzeń do wyrażenia swoich wątpliwości. Można to było zrobić podczas warsztatu lub na wspomnianym już formularzu uwag.

W ramach projektu na początku lipca zorganizowano również dwa dyżury konsultacyjne. W określonych godzinach w Sektorze 3 każdy, kto chciał, mógł przyjść i uzyskać informacje na temat tego, czym są konsultacje społeczne programu współpracy, jak wyglądały wcześniej, co się zmieniło w ciągu ostatnich lat, jakie uwagi organizacje zgłaszają najczęściej itp. Dyżury te były również odpowiedzią na zgłoszone wcześniej zapotrzebowanie na wsparcie merytoryczne w uczestniczeniu w procesie konsultacyjnym.

Z tej formy skorzystały przede wszystkim osoby, które nigdy wcześniej nie brały udziału w konsultacjach po to, aby w ogóle zapoznać się z ideą i procedurą

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

konsultacyjną w kameralnej i niekrępującej atmosferze. W sytuacji, w której można zadać cały wiele pytań, dowiedzieć się najbardziej podstawowych rzeczy i otrzymać wsparcie w formułowaniu uwag do projektu programu współpracy oraz otrzymać wskazówki, gdzie i kiedy zgłosić uwagi, które wykraczają poza ramy i zakres tematyczny konsultacji rocznego programu współpracy.

Lista uwag pokonsultacyjnych została upubliczniona przez pracowników BWO w sierpniu 2014 roku. Materiał ten również został ujęty w **Narzędziowniku**.

Czwarty i ostatni etap projektu w obszarze włączania nowych technik do procesów konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi miał być podsumowaniem dotychczasowych działań i swoistego rodzaju ewaluacją przeprowadzonych konsultacji programu współpracy na rok 2015. Okazało się jednak, że tak intensywne prace są ponad siły jednej i tej samej, dość licznej grupy uczestników projektu oraz, że ryzyko niskiej frekwencji na spotkaniach podsumowujących jest znaczne. Grupa sterująca podjęła decyzję o wykorzystaniu tego etapu na połączenie różnych nurtów dyskusji wrocławskich środowisk pozarządowych o lokalnej polityce współpracy GW z wrocławskim trzecim sektorem. Na miejsce spotkań wybrano nową przestrzeń, siedzibę Fundacji Dom Pokoju (dotychczas wszystkie spotkania odbywały się w Sektorze 3 lub w Zakładzie Aktywności Zawodowej przy ul. Litomskiej 10) oraz zaproszono do współpracy przedstawicieli Fundacji, którzy wcześniej razem z liderami wrocławskich organizacji pozarządowych dyskutowali o kluczowych kwestiach współpracy międzysektorowej i koniecznej zmianie kulturowej, rozwinięciu i wzmocnieniu kultury dialogu, otwartości, partnerstwa i współodpowiedzialności za kształt tej współpracy zarówno po stronie NGO i GW.

Na tym etapie zrealizowano cykl czterech spotkań, które były i są kontynuowane już poza projektem. Pierwsze spotkanie zostało poświęcone zaprezentowaniu rozwiązań z zakresu otwartych konkursów ofert, jakie są stosowane przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego i współpracujące z tą instytucją organizacje pozarządowe. Podmioty te wspólnie diagnozują zapotrzebowanie na świadczone usługi (tu głównie tworzenie miejskiej sieci porad prawnych), ustalają kryteria istotne dla efektywnej realizacji zadania, które stają się kryteriami w konkursie, następnie przyglądając się praktycznej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

stronie poradnictwa prawnego, rekomendują działania doskonalące. W niniejszym poradniku szczegółowe informacje dotyczące praktyk stosowanych przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego Czytelnik znajdzie w rozdziale autorstwa Karoliny Mróz i Joanny Wajdy.

Kolejne trzy spotkania zostały poświęcone na dyskusję nad oceną jakości współpracy GW z organizacjami pozarządowymi. Dyskutowano przede wszystkim o użyteczności i możliwości wykorzystania we Wrocławiu gotowych narzędzi do oceny jakości współpracy pod nazwą *Lokalny Indeks Jakości Współpracy*. Narzędzie to zostało opracowane przez Grzegorza Makowskiego w ramach projektu *Model Współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy* jako prosty niezbędnik do samooceny i jest ono ogólnodostępne na stronie Departamentu Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej³.

Osoby, które uczestniczyły w spotkaniach uznały, że w realiach wrocławskich czas na zdiagnozowanie współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi w szerszym zakresie, niż to do tej pory, było realizowane w postaci spotkań lub funkcjonujących Grup Dialogu Społecznego. Diagnoza ta obejmie również zagadnienie konsultacji społecznych. Działania projektowe pokazały bowiem, że nie sposób rozłącznie traktować istotne zagadnienia z punktu widzenia rozwoju polityki współpracy i że istnieje w środowisku społeczników potrzeba dyskusji, która będzie poruszała kwestie zasadnicze, dotyczące roli trzeciego sektora we Wrocławiu jako realizatora usług publicznych, aktywnego współkreatora polityk lokalnych, w tym również polityki rozwoju, co przełoży się na dyskusje nad np. konkursami, rolą i rangą rad społecznych w tym Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, zasięgiem opinii wśród organizacji pozarządowych w kwestiach również innych lokalnych polityk publicznych (przestrzennej, edukacyjnej czy choćby udziału w pracach nad strategią rozwoju miasta itp.).

Zauważalna była również potrzeba dyskusji o kwestiach bardziej technicznych, czyli jak konsultować, jak organizować spotkania, kto ma być wykonawcą zasięgnięcia opinii, kiedy, jak często się spotykać itp. W toku

³ http://www.pokl541.pozytek.gov.pl/files/Model/Produkty/odbior%20na%20strone/LiJW_Niezbednik.PDF
(31 marca 2015 r.).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ostatniego cyklu spotkań w ramach projektu ustalono, że pierwsza diagnoza zostanie zrealizowana z wykorzystaniem własnych zasobów kadrowych, przy ścisłej współpracy ochotników i to zarówno urzędników, jak i przedstawicieli wrocławskich organizacji.

Uczestnicy tych ostatnich spotkań zgodnie ze swoją wolą przekształcili się w grupę roboczą ds. diagnozy współpracy. Ustalili wolę zaprojektowania i zrealizowania sondażu wśród wrocławskich organizacji pozarządowych wiosną 2015 roku. Wyniki sondażu wraz z analizą kluczowych danych zastanych o współpracy zostaną przedstawione i dyskutowane podczas cyklu warsztatów z urzędnikami i liderami wrocławskiego trzeciego sektora. Diagnoza zatem połączy elementy badań ilościowych z jakościowymi.

Patronat nad badaniami objęła Wrocławska Rada Pożytku Publicznego (WRDPP). Ambitnym zamierzeniem zespołu jest zaprezentowanie wyników diagnozy przed konsultacjami kolejnego, rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2016. Raport z diagnozy byłby również zwieńczeniem kadencji obecnie działającej WRDPP.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Piotr Mikiewicz

Konsultacje Założeń do strategii oświatowej

Miasta Wrocławia

1. Wprowadzenie

Prezentowane podsumowanie opisuje część prac w projekcie „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”, realizowanego w okresie od sierpnia 2013r. do maja 2015 r. przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej (Lider Projektu) w partnerstwie z Gminą Wrocław (Partner Projektu). Celem projektu było zwiększenie liczby konsultowanych dokumentów przy wykorzystaniu opracowanych w projekcie metod konsultacyjnych, w szczególności opracowanie technik konsultacji społecznych, podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności przedstawicieli wrocławskich organizacji pozarządowych oraz pracowników samorządowych w zakresie komunikacji społecznej i konsultacji społecznych, przetestowanie standardów wykorzystania technik konsultacyjnych w trakcie realizacji konsultacji społecznych na przykładzie Roczego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (RPWOP) i założeń polityki oświatowej Wrocławia (strategii oświatowej Miasta Wrocławia - SOMW).

Niniejsze podsumowanie odnosi się do oświatowej części projektu, której celem było zaplanowanie i wdrożenie konsultacji społecznych w zakresie założeń do strategii oświatowej Miasta Wrocławia.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Specyfika edukacji jako przedmiotu działań strategicznych

Problem z przygotowaniem działań strategicznych w obszarze edukacji wynika z faktu, że znacznemu poszerzeniu uległo rozumienie tego co za „edukację” uważamy. W klasycznym rozumieniu edukacja kojarzona jest z kształceniem formalnym i funkcjonowaniem systemu oświaty. Tak rozumiana edukacja jest dzisiaj jednym z podstawowych podsystemów systemu społecznego. Jest integralnym elementem funkcjonowania państwa, gospodarki i społeczeństwa. Bez względu na ustrój polityczny i gospodarczy wszystkie państwa organizują dzisiaj mechanizm przygotowania pokoleń wstępujących do zajęcia miejsca w społeczeństwie w życiu dorosłym. To poprzez system edukacji dokonuje się przygotowanie obywatela, pracownika i członka społeczności. We wszystkich społeczeństwach nowoczesnych istnieje obowiązek szkolny, wpisujący edukację formalną w biografię każdej jednostki. Szkoła jest dziś elementem życia każdego człowieka i jego społeczny los jest w bardzo dużym stopniu (jakkolwiek nie jedynie) warunkowany przez karierę edukacyjną.

Odwołując się do klasycznych wizji funkcji edukacji należy zauważyć, że szkoła jest odpowiedzialna za przygotowanie wspólnoty moralnej danej społeczności, bazy kulturowej, systemu aksjonormatywnego stanowiącego najmniejszy wspólny mianownik wszystkich członków społeczności oraz przygotowanie poszczególnych jednostek do zajęcia specyficznych pozycji w strukturze społecznej, związanej z ich pracą i powiązanym z tym stylem życia. Możemy to nieco uszczegółowić wskazując, że szkoła ma cztery podstawowe funkcje:

- Trening – wiedzy, umiejętności, wartości, postaw.
- Selekcja – klasyfikowanie do odrębnych ścieżek kształcenia i kariery zawodowej na podstawie ewaluacji osiągnięć szkolnych.
- Alokacja – obsadzanie pozycji w strukturze społecznej w zależności od kariery szkolnej.
- Regulacja aspiracji – motywowanie do pracy i stymulowanie oczekiwań związanych z własną przyszłością, w tym przygotowanie do zajęcia określonej pozycji zawodowej i związanego z tym stylu życia.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Szkoła (i jej funkcjonowanie) jest ważna dla innych podsystemów społecznych i dla poszczególnych jednostek jako kanał ruchliwości społecznej. Nie jest to jedyna droga, ale dziś chyba najważniejsza, ponieważ każdy musi zostać przez szkołę jako sklasyfikowany. Mówiąc schematycznie, szkoła jest ważna dla:

- Gospodarki – jako mechanizm przygotowania pracowników na rynek pracy.
- Polityki – jako mechanizm przygotowania obywateli państwa.
- Społeczności – jako mechanizm przygotowania członka zbiorowości.
- Jednostek – jako medium osiągnięcia pozycji w strukturze społecznej (poprzez zawód i osiągnięty status społeczny).

Ten sposób myślenia jest obecny w rządowych dokumentach strategicznych, między innymi w *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*:

„We współczesnym świecie, w obliczu coraz silniejszej globalnej konkurencji, kapitał ludzki o odpowiednio wysokich kompetencjach i kwalifikacjach, dostosowanych do wyzwań zmieniającej się rzeczywistości, stanowi jeden z nieodzownych warunków szybkiego rozwoju gospodarczego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz, co za tym idzie, poprawy jakości życia obywateli”.

Działanie edukacji można zatem umiejscowić na przecięciu strategicznego działania w zakresie kreowania **kapitału ludzkiego** (przygotowywanie kompetentnych pracowników) i **kapitału społecznego** (przygotowywanie kompetentnych obywateli). Jest przy tym niejako „na usługach dwóch panów” – z jednej strony systemu państwowego (polityczno-gospodarczego), który organizuje w określony sposób proces kształcenia, selekcji i alokacji, z drugiej jest na usługach rodzin i jednostek, które poprzez edukację chcą osiągnąć swoje cele, spełnić aspiracje, zmienić życie. Oczekiwania tych dwóch „interesariuszy” mogą być (i często są) sprzeczne. Na przykład dla klientów edukacji selekcyjność szkoły powinna być jak najmniejsza (patrz kryteria

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

maturalne), dla systemu selekcyjność (przynajmniej w niektórych aspektach) powinna być większa (patrz przykład niemieckiego systemu edukacji, gdzie w wieku 10-12 lat przesądza się o dalszej ścieżce zawodowej i alokacji w strukturze). Przygotowując strategię rozwoju edukacji należy pamiętać o tym dualizmie, o sprzecznych lub ambiwalentnych oczekiwaniach i należy podjąć decyzję, w czym imieniu będziemy działać lub jak pogodzić te różne oczekiwania. Przypomnijmy – są to wzmocnienie potencjału kapitału ludzkiego i wsparcie integracji społecznej.

Dodatkowo należy pamiętać o tym, że instytucje oświatowe nie są dzisiaj jedynymi instytucjami edukacyjnymi. Pojęcie edukacji bywa definiowane jako ogół oddziaływań na człowieka, w efekcie których nabywa on pewną wiedzę, zdobywa umiejętności i kształtuje kompetencje. Te oddziaływania płyną z różnych stron – od rodziny, rówieśników, otoczenia sąsiedzkiego, instytucji kultury, sportu, religijnych itp., z mediów wreszcie. Zmienia się pozycja nauczycieli i szkoły w strukturze świata znaczeń młodych ludzi. Nauczyciele przestają być strażnikami wiedzy, a stają się przewodnikami w mechanizmach poznawania rzeczywistości i budowania indywidualnych kompetencji. Szkoła musi otworzyć się na współpracę ze środowiskiem pozaszkolnym, z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, z rodzinami. Oznacza to zmianę dotychczasowej kultury szkolnej, w dużym stopniu opartej na logice izolacji od szerszego otoczenia w celu stworzenia unikatowych warunków kształtowania osobowości wychowanków w planowy sposób. Dziś nie jest to już możliwe, szkoła jest tylko jednym z miejsc uczenia się i zdobywania wiedzy.

Problem z wytyczeniem zadań dzisiejszego systemu edukacji i strategicznym stymulowaniem jego pracy wynika z faktu, że współczesne społeczeństwo, system, do którego przygotowuje się młodych ludzi, jest bardzo niestabilny. I nie chodzi tu tylko o kwestie kryzysu gospodarczego ostatnich lat. Jest to niestabilność wielowymiarowa – ekonomiczna, społeczna, kulturowa, obyczajowa. Żyjemy w świecie, który obrazowo nazywa się **społeczeństwem ryzyka**. Mówiąc w skrócie, nikt dziś nie jest w stanie przewidzieć warunków działania systemu za kilka, kilkanaście lat, nikt nie jest w stanie zagwarantować nikomu, że jego biografia będzie przebiegała w określony sposób. Jest to efekt postępu technologicznego, który powoduje przyspieszoną zmianę społeczną i akcelerację przekształceń na rynku pracy. Zręby modelu i logiki systemu edukacji, jaki znamy, powstawały w warunkach dużo większej stabilności. Założenia o funkcjach szkoły – trening, selekcja i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

alokacja w strukturze zawodowej i społecznej – opierają się na przekonaniu o istnieniu względnie trwałej struktury zawodów i pozycji społecznych. Tymczasem dziś ulega to rozmyciu i podlega ciągłym przekształceniom. Rynek pracy dla osób, które dziś rozpoczynają naukę w szkole podstawowej, z całą pewnością będzie wyglądał inaczej niż rynek pracy, na którym funkcjonują ich rodzice.

Ryzyko, niejasność, elastyczność, mobilność – oto słowa klucze dzisiejszej rzeczywistości społecznej. Jest to jednocześnie cel kształcenia i wychowania (jak do tego przygotować młodych ludzi), jak i kontekst (warunki życia rodzin i społeczności otaczających szkołę). Zadaniem zarządzających systemem edukacji jest zatem zarządzanie niepewnością i przygotowanie do niej.

Myśląc o edukacji myślimy zatem o szkołach i logice ich pracy, ale też myślimy o świecie społecznym, w którym żyje młody człowiek, jakości lokalnej społeczności, możliwościach docierania do wiedzy, jakie dają współczesne technologie. Wszystkie dokumenty strategiczne w naszym kraju (patrz na przykład *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020*, *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*) wskazują na takie szerokie pole działań edukacyjnych – zarówno na obszar edukacji formalnej, jak i nieformalnej i pozaformalnej, zwracając uwagę na ich rolę w kształtowaniu kapitału ludzkiego i społecznego. Szkoła ma być miejscem kreowania odpowiednich kompetencji wśród uczniów, przygotowywać ich do pełnej i świadomej partycypacji społecznej. Ponadto ma wychodzić ze swoimi działaniami poza mury szkolne, stawać się centrum społecznego rozwoju dla całej lokalnej społeczności. Szkoła (wprost i pośrednio) staje się główną instytucją odpowiedzialną za kształt kapitału społecznego.

Przedstawione cele i zadania możemy przyjąć jako ogólny drogowskaz dla działań wyznaczonych przez strategię rozwoju edukacji we Wrocławiu.

Kapitał społeczny rozumiemy tutaj jako mechanizmy warunkujące współpracę różnych podmiotów w kreowaniu dobra publicznego. Jest to cecha społeczności, w której tym są lepsze warunki do realizacji indywidualnych działań jednostek i rodzin, im bardziej ludzie angażują się w rozwiązywanie publicznych problemów i potrafią podejmować wspólne działania w tej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

sprawie. Wymaga to podzielenia wspólnych wartości, ale też efektywnych kanałów komunikacji oraz przestrzeni wyrażania własnych opinii na tematy istotne dla lokalnej społeczności.

W tym zakresie projekt **„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”** jest szansą na budowę takiej przestrzeni dyskusji, umożliwienie partycypacji szerokim kręgom społecznym w procesie podejmowania decyzji w sprawie istotnej dla funkcjonowania zbiorowości.

3. Procesy konsultacji społecznych i ich uwarunkowania

Mówiąc o konsultacjach społecznych mamy na myśli konfrontowanie planów instytucji samorządowych i państwowych z opinią szerszego społeczeństwa. Jak czytamy na portalu NGO.pl:

„Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz (każdego szczebla: od lokalnych po centralne) przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawi- wienia tych planów, ale także do wysłuchania opinii na ich temat, ich modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.”

Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.

Etapy procesu konsultacji społecznych: informowanie o

- zamierzenia/planach, prezentacja poglądów na
- sposoby rozwiązania problemu, wymiana opinii,
- znajdowanie rozwiązań,
- - informowanie o finalnej decyzji”

(patrz <http://administracja.ngo.pl/x/340786>).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Najczęściej tego rodzaju konsultacje mają charakter pośredni – władze umieszczają w środkach komunikacji masowej informacje o planowanych działaniach, a obywatele mają możliwość wyrażenia swojej opinii na ten temat. To czy to zrobią, czy zaangażują się w proces konsultowania zależy od kilku czynników, z których najważniejsze jak się wydaje, to:

- a) stopień istotności konsultowanej kwestii dla mieszkańców – bardziej prawdopodobne, że ludzie zaangażują się w konsultacje dotyczące spraw bezpośrednio ich dotyczących;
- b) kanał komunikacji – bardziej zaangażują się, jeżeli komunikat dotrze do nich bezpośrednio, a nie będą musieli sami poszukiwać informacji;
- c) sposób prezentacji konsultowanych treści – łatwiej angażujemy się w konsultacje treści przedstawionych w sposób czytelny, komunikatywnym językiem, w krótkiej formie;
- d) wielkość miejscowości, środowiska lokalnego – łatwiej o zaangażowanie w mniejszych miejscowościach, w których cyrkulacja informacji o problemie, propozycjach i konsultacjach przebiega szybciej i poprzez kanały nieformalne;
- e) poziom kapitału społecznego w danej zbiorowości – ludzie bardziej angażują się wówczas, kiedy mają nawyk angażowania się; w społecznościach, w których działają organizacje pozarządowe i ludzie często uczestniczą w zbiorowych działaniach na rzecz dobra publicznego, łatwiej o zainteresowanie i osobiste zaangażowanie w proces konsultacji;

Duże ośrodki miejskie, takie jak Wrocław, nie są przestrzenią sprzyjającą masowemu zaangażowaniu obywateli w procesy konsultacji. Duża, zróżnicowana społeczność nie stwarza „społecznej atmosfery” dla angażowania się w działania w sferze publicznej. Problemy istotne dla poszczególnych jednostek mają bardzo zróżnicowany charakter, trudno wskazać sprawy, które byłyby jednak ważne dla wszystkich i wszystkich skłaniały do podjęcia wysiłku wejścia w kontakt z instytucjami publicznymi w celu „załatwienia sprawy”.

Edukacja wydaje się być takim tematem, który dotyczy każdego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z jednej strony każda rodzina ma kontakt z edukacją formalną. Jednocześnie jednak ogólne hasło „edukacja” jest w doświadczeniu poszczególnych rodzin odbierane inaczej – w zależności od etapu kształcenia dzieci oraz tego czy dzieci są w ogóle w wieku szkolnym.

Z drugiej jednak strony każdy w swoim życiu miał do czynienia z edukacją i zapewne będzie miał opinię na temat jej funkcjonowania. Możemy zatem przypuszczać, że zapytani wprost obywatele Wrocławia dostarczą nam opinii na temat planów związanych ze strategią edukacyjną. Należy zastanowić się nad sposobem dotarcia do mieszkańców. Może to być jakaś forma sondażu diagnostycznego.

Edukacja w szerszym rozumieniu (nieformalnym i pozaformalnym) jest bardziej „nieostrym” tematem, który interesuje wprost wąskie grupy specjalistów i praktyków w tym obszarze. Sensowne z punktu widzenia przygotowania strategii edukacyjnej są tu zatem bardziej celowane techniki i metody, oparte np. na wywiadach grupowych.

Działania podejmowane w ramach projektu „**Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław**” wpisują się w te dwie ścieżki konsultacyjne.

4. Przebieg konsultacji Założeń do Strategii Oświatowej Miasta Wrocławia

Działania w ramach projektu w aspekcie konsultacji dokumentów oświatowych podzielone były na dwie fazy. Pierwsza możemy określić mianem *fazy przygotowawczej*, druga mianem *fazy konsultacji zasadniczych*.

A. Faza przygotowawcza

Ten etap działań składał się z:

- **Wstępny warsztat przyszłościowy.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Pięć warsztatów przyszłościowych w gronie ekspertów – panel ekspercki.**
- **Dodatkowe konsultacje z Wrocławską Radą Edukacji i Prezydentem Wrocławia.**
- **Opracowanie założeń do strategii pt.: Wrocławska Koncepcja Edukacyjna.**

Wstępny warsztat przyszłościowy

We wrześniu 2013 roku przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami środowisk związanych z edukacją formalną we Wrocławiu. Byli to:

- przedstawiciele dyrektorów szkół publicznych, przedstawiciele szkół
- niepublicznych, przedstawiciele instytucji zarządzania oświatą i
- wsparcia edukacji – Dolnośląskie Kuratorium Oświaty, Okręgowa Komisja Edukacyjna we Wrocławiu, Wydział Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Rada Miasta Wrocławia,
- przedstawiciele uczniów, członkowie
- Wrocławskiej Rady Edukacji.

Przeprowadzono z nimi moderowaną dyskusję na temat edukacji we Wrocławiu. Pytaliśmy tutaj o wyzwania, jakie zdaniem naszych respondentów stoją przed edukacją wrocławską, o wizję idealnej edukacji oraz o to, kogo ich zdaniem należałoby jeszcze włączyć w proces konsultacyjny. Uzyskane informacje stały się podstawą dla prac grupy ekspertów w kolejnym działaniu.

Warsztaty przyszłościowe – panel ekspercki

W celu przygotowania założeń do strategii oświatowej wyłoniono grupę ekspertów reprezentujących różne dziedziny nauk społecznych związanych z badaniem funkcjonowania edukacji (pedagogika, socjologia, demografia, psychologia), przedstawiciele organizacji pozarządowych, dyrekcji szkół oraz Departamentu Edukacji Urzędu Miasta Wrocławia. Zespół ten pracował w okresie od listopada 2013 roku do kwietnia 2014 roku. (pięć tzw. warsztatów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przyszłościowych), dyskutując na temat uwarunkowań funkcjonowania edukacji we Wrocławiu, kierunków jej zmian i sposobów możliwego stymulowania rozwoju edukacji.

Efektem tych dyskusji był dokument pt.: *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii rozwoju edukacji we Wrocławiu.*

Dodatkowe konsultacje z Wrocławską Radą Edukacji i Prezydentem Wrocławia

W trakcie prac nad założeniami do strategii edukacyjnej, niezależnie od zaplanowanych wcześniej w projekcie działań, odbyło się spotkanie konsultacyjne z członkami Wrocławskiej Rady Edukacji oraz z Prezydentem Wrocławia. Zaprezentowano im wypracowane do tej pory koncepcje dotyczące założeń do strategii edukacyjnej oraz przedyskutowano kierunki dalszych prac nad tym dokumentem.

Opracowanie założeń do strategii pt.: Wrocławska Koncepcja Edukacyjna

Efektem konsultacji w fazie przygotowawczej był dokument *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii rozwoju edukacji we Wrocławiu.* Podczas dyskusji z ekspertami, a potem z przedstawicielami władz samorządowych odpowiedzialnymi za edukację, uznano, że dokument strategiczny dotyczący edukacji wrocławskiej powinien być raczej wskazaniem idei przyświecającej pracom nad rozwojem edukacji we Wrocławiu niż technicznym zbiorem wytycznych dla konkretnych podmiotów. Nie zawarto w nim zatem szczegółowych wytycznych dla edukacji przedszkolnej, podstawowej, gimnazjalnej, średniej ogólnokształcącej i zawodowej. Te wytyczne miały pojawiać się później na etapie konstrukcji uszczegółowionych założeń rozwoju poszczególnych dziedzin edukacji, w ramach tzw. Programów Operacyjnych. Dokument pt. *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna* był zbiorem ogólnych założeń, które miały być podstawą prac nad tymi szczegółowymi planami działań w poszczególnych obszarach.

B. Faza konsultacji zasadniczych

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kolejnym etapem działań w projekcie była konsultacja wypracowanych założeń z szerokim środowiskiem społecznym we Wrocławiu. Etap ten składał się z następujących kroków:

- **Przygotowanie narzędzi konsultacji online.**
- **Zbieranie informacji i uwag od grup docelowych poprzez ankietę online.**
- **Przygotowanie warsztatów konsultacyjnych w sprawie *Strategii Edukacyjnej* z udziałem przedstawicieli środowisk edukacyjnych (w tym organizacji pozarządowych).**
- **Przygotowanie ostatecznej wersji założeń do *Strategii Edukacyjnej*.**

Konsultacje z użyciem narzędzi online

Celem tej części projektu było zebranie opinii szerokiego środowiska społecznego na temat edukacji we Wrocławiu i przygotowanych założeń do Strategii Edukacyjnej. W toku tego działania celem było zebranie opinii na temat tego, co zdaniem respondentów powinno stać się przedmiotem szczegółowych Programów Operacyjnych, które będą opracowywane na podstawie ogólnych założeń strategicznych. zaplanowano dotarcie do następujących grup odbiorców:

- **Rodzice dzieci w wieku szkolnym na różnych etapach kształcenia.**
- **Nauczyciele.**
- **Uczniowie.**

Realizując tę część konsultacji kierowano się następującymi wytycznymi: jak najszerzej upowszechnić informacje na temat konsultacji - kontakt z rodzicami i uczniami był nawiązany za pośrednictwem szkół, ukazały się ogłoszenia prasowe zachęcające do konsultacji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Przygotowano czytelną informację na temat projektu, wypracowanych do tej pory rozwiązań i celu obecnej fazy działań;
- Przygotowano czytelną i intuicyjną stronę internetową z odpowiednimi przekierowaniami ze strony Urzędu Miasta;
- Zapewniono możliwość dotarcia do strony internetowej z pytaniami konsultacyjnymi dla wszystkich zainteresowanych;
- Pytania miały charakter zarówno zamknięty, jak i otwarty, umożliwiający respondentom wyrażenie swoich opinii;
- W ankiecie znalazły się pytania kontekstowe, zbierające informacje na temat osób odpowiadających na poszczególne pytania. Pozwoliło to na bardziej rzetelną interpretację uzyskanych informacji;
- Każdy, kto brał udział w konsultacjach online, miał możliwość zapoznania się z dokumentem pt.: *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii rozwoju edukacji we Wrocławiu*.
- Przedstawiono do konsultacji propozycje tematów Programów Operacyjnych;
- Wyniki były na bieżąco analizowane i wykorzystywane w realizowanych równoległe warsztatach konsultacyjnych.

Wyniki analizy tych konsultacji zawarte są w Aneksie nr 3, umieszczonym na końcu niniejszego poradnika.

Warsztaty konsultacyjne w sprawie Strategii Edukacyjnej z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Równoległe do procesu zbierania opinii poprzez narzędzia online przygotowane zostały warsztaty, podczas których z przedstawicielami instytucji edukacyjnych, w tym ze szczególnym udziałem organizacji pozarządowych, rozmawiano na temat propozycji założeń *do Strategii Edukacyjnej* oraz przyszłych Programów Operacyjnych. Do dyskusji zaproszono przedstawicieli następujących środowisk:

- **Przedstawiciele organizacji pozarządowych związanych z edukacją.**
- **Dyrektorzy szkół i placówek edukacyjnych.**

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Nauczyciele.**
- **Przedstawiciele instytucji kultury.**
- **Przedstawiciele Instytucji Rynku Pracy.**

Warsztaty miały charakter moderowanych dyskusji oraz były okazją do interaktywnej współpracy pomiędzy różnymi podmiotami zaproszonymi do konsultacji.

Podstawą realizacji tej części konsultacji było stworzenie stałej grupy przedstawicieli NGO, która podczas warsztatów konsultacyjnych dopracowywała założenia do *Strategii Edukacyjnej* w jej ogólnym zarysie, jak i w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych. Dodatkowo na kolejne spotkania zapraszano przedstawicieli różnych środowisk społecznych związanych z edukacją, żeby z nimi dyskutować idee, które stały się podstawą ostatecznie przygotowanych założeń do strategii.

Trzeba tu zaznaczyć, że w toku dyskusji z przedstawicielami organizacji pozarządowych nie chodziło tylko o doprecyzowywanie wcześniej przyjętych założeń, ale rozmowy doprowadziły do przeformułowania niektórych zapisów koncepcji ogólnej, co pozwoliło na przemodelowanie ostatecznego kształtu *Strategii Edukacyjnej*.

Realizując tę część projektu kierowano się następującymi wytycznymi:

1. Poszczególne spotkania konsultacyjne miały charakter *focus group interview* z moderatorem dyskusji.
2. Zapewniono udział przedstawicieli NGO w spotkaniach konsultacyjnych.
3. Uczestnicy spotkań mieli możliwość zapoznania się z dokumentem: *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii rozwoju edukacji we Wrocławiu*.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Przygotowano informację zwrotną dla uczestników poszczególnych spotkań z podsumowaniem uzyskanych wyników i określeniem dalszych działań będących wynikiem konsultacji.

5. Refleksje

Konsultacje społeczne wokół wypracowania *Założeń do Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej* (WSE) to długi proces, angażujący wielu ludzi z różnych środowisk – urzędników, naukowców, przedstawicieli organizacji pozarządowych – który zaowocował wypracowaniem dokumentu, który można nazwać społecznym. Założenia do WSE są w swojej istocie efektem konsultacji, a nie dokumentem eksperckim, który został skonsultowany z szerszą społecznością. W stworzenie podstaw założeń zaangażowani byli eksperci, ale ostateczna treść i punkty ciężkości przyjętego rozwiązania są efektem rozmów, które toczyli ze sobą ludzie zaangażowani w tworzenie wrocławskiej edukacji. Tego rodzaju proces przygotowania dokumentu strategicznego ma swoje niewątpliwe zalety. Przede wszystkim jest efektem działania środowisk społecznych i przez to jest elementem partycypacji społecznej w procesach polityki lokalnej. Jako taki, dokument tego typu chce ująć potrzeby i sposoby widzenia wszystkich podmiotów zaangażowanych w procesy edukacyjne. Sam proces tworzenia *Założeń* by też okazał się do wytworzenia kanałów komunikacji, które mogą przełożyć się na budowę sieci społecznej współpracy w przyszłości. Dzięki udziałowi w procesach konsultacyjnych przedstawiciele różnych środowisk, mieli oni okazję spotkać się (a często dowiedzieć o nawzajem swoim istnieniu) i nauczyć się komunikować i współpracować.

Poza tym fakt, że dokument próbuje ująć w ramach jednej koherentnej całości różne punkty widzenia i różne potrzeby, powoduje, że z konieczności musi być bardzo ogólny. Doświadczenie, które płynie z projektu realizowanego przez FRDL we współpracy z Gminą Wrocław, pokazuje, jak różne są sposoby oglądu rzeczywistości edukacyjnej przez różnych aktorów tych procesów. To wrażenie wielości perspektyw i nieprzekładalności perspektyw było jednym z pierwszych, jakie mieli przedstawiciele zespołu odpowiedzialnego za koordynację merytoryczną prac nad *Założeniami*.

Inaczej postrzegają edukację i jej problemy nauczyciele, inaczej dyrektorzy szkół, inaczej uczniowie, jeszcze inaczej przedstawiciele instytucji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zarządzających oświatą czy przedstawiciele instytucji kultury i rynku pracy. Ta różnica wynika oczywiście z różnych problemów, jakie stają przed przedstawicielami tych różnych podmiotów. Ta różnica przekłada się też na ich wizje sposobów rozwiązywania problemów i tego, jak „powinna funkcjonować edukacja”. Trzeba przyznać, że bardzo trudno było uzgodnić te wizje ze sobą.

Dokument, który powstał w wyniku konsultacji społecznych, jest więc kompromisem. Kompromis polega na rezygnacji ze szczegółu na rzecz zarsowania ogólnych ram działania, które wszyscy uczestnicy procesu edukacyjnego uznają za słuszny.

Wypracowany dokument jest zatem zbiorem ogólnych wytycznych, zestawem naczelných zasad, którymi powinni kierować się wszyscy uczestnicy pola edukacyjnego, realizując swoje szczegółowe zadania. Tak rozumiany dokument nie zawiera więc rozwiązania problemów, ale jest narzędziem bardziej skoordynowanego poszukiwania rozwiązań.

Na koniec trzeba poczynić bardzo ważną uwagę, że wypracowany dokument nie jest ostatecznym rozwiązaniem, ale powinien być rewidowany na podstawie doświadczeń wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację przyjętych ram strategicznych. Będąc efektem konsultacji dokument jest wyrazem refleksyjności Miasta. Wymaga teraz dalszej refleksji i stworzenia mechanizmów, pozwalających na weryfikację przyjętych założeń i ewentualną ich zmianę – częściową lub globalną – jeżeli zmieniają się społeczne warunki funkcjonowania *Założeń do Strategii*.

Jeżeliby zatem szukać jakichś wskazań na przyszłość, dotyczących procesów konsultacji społecznych, to kluczowe będzie skupienie się na zadaniu **koordynacji**.

- Koordynacja jest niezbędna w procesie konsultacyjnym, ponieważ ktoś musi panować nad różnorodnością wątków poruszanych przez wielu aktorów społecznych, którzy mogą (i często mają) odmienne wizje celu strategii i jej ostatecznej formy.
- Koordynacja jest niezbędna na etapie wdrażania strategii – by ogólnie zapisane cele znalazły swoje przełożenie na bardzo wiele działań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

szczegółowych, realizowanych niekiedy w bardzo odmiennych kontekstach zadaniowych.

- Koordynacja jest niezbędna dla utrzymania strategii przy życiu jako realny element refleksyjnego zarządzania procesami społecznymi.

Agata Bulicz

Wyzwania w realizacji projektu oraz w procesach konsultacyjnych

Projekt, jak już wspomniano, realizowany był od sierpnia 2013 roku do maja 2015 roku. Przez ten niemalże dwuletni okres uczestnicy projektu mieli możliwość podniesienia swojej wiedzy i kompetencji z zakresu konsultacji społecznych, uczestniczyli w procesach konsultacyjnych, których byli współtwórcami. Przez prawie dwa lata trwały dyskusje uczestników projektu o tym, po co nam, wrocławianom, konsultacje społeczne? Szczególnie do czego są one potrzebne wrocławskim organizacjom pozarządowym i pracownikom magistratu? Jak powinniśmy je prowadzić oraz dlaczego procesy konsultacyjne powinny mieć tak duże znaczenie w dzisiejszych czasach?

Projekt, można powiedzieć z pełnym przekonaniem, nie był jedynym miejscem debaty o procesach włączania mieszkańców w sprawy miasta i partycypacyjnym modelu kreowania miejskich polityk publicznych we Wrocławiu. Widać to bardzo wyraźnie dzisiaj, kiedy kolejną odsłonę przeżywa wrocławski Budżet Obywatelski, do niedawna sztandarowy projekt

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

partycypacyjny w mieście, dzisiaj już otoczony kolejnymi inicjatywami. Widać to bardzo wyraźnie na stronie internetowej **www.wroclaw.pl**, na której zakładka pn. „konsultacje społeczne” z listą ogłoszonych i zakończonych konsultacji społecznych zmieniła się na bardziej wyeksponowaną na stronie głównej zakładkę pn. „Wrocław rozmawia” (**<http://www.wroclaw.pl/konsultacje-spoeczne>**).

Zakładkę dużo bardziej atrakcyjną, informującą o dziejących się w mieście dyskusjach z mieszkańcami, a w zasadzie konsultacjach społecznych. Język tej podstrony nie jest już tak formalny i hermetyczny, jak w poprzedniej wersji. Zakładka zawiera nie tylko spis aktualnych wydarzeń konsultacyjnych. Można w niej znaleźć również zdjęcia i sprawozdania ze spotkań, co niezmiernie cieszy także w postaci nagrań video. Każdy chętny mieszkaniec miasta będzie mógł zapoznać się z przebiegiem spotkań, w których nie mógł uczestniczyć, pozwoli to również płynniej włączyć się wszystkim zainteresowanym w proces konsultacji, w którym nie uczestniczyli od początku.

W kwestii procesów konsultacyjnych miasto szuka swojej tożsamości. I od tego należałoby zacząć listę spraw, które są ograniczeniem w realizowaniu procesów konsultacyjnych w mieście, tym samym będących również listą barier w realizacji projektu pn. „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”.

Zanim jednak o barierach procesów konsultacyjnych, warto odtworzyć przynajmniej hasłowo dyskusje, jakie toczyli za sobą uczestnicy projektu, starając się uporządkować sens oraz funkcje, te najbardziej podstawowe powody, dla których w ich przekonaniu realizowane są konsultacje społeczne we Wrocławiu.

Konsultacje powinny i są realizowane po to, aby:

1. **poinformować** mieszkańców lub ich grupy o ważnej lokalnie kwestii,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. **wyjaśnić, uczynić zrozumiałą** kwestię, o której dyskutujemy, zadbać o to, aby uczestnicy procesu konsultacji mogli podejmować decyzje mając wiedzę (możliwie dużą) o dyskutowanej sprawie,
3. **użyć współuczestniczenia** w procesach decyzyjnych, partycypacji, w której nie tylko artykułujemy własne interesy, ale mamy na uwadze dobro całej społeczności,
4. **mieć poczucie współodpowiedzialności** za sprawę wspólnoty, szczególnie budować takie poczucie wśród mieszkańców, czynić dla nich sprawy lokalne, sprawami dużej wagi,
5. **identyfikować** poszczególne grupy, artykułujące swoje potrzeby i interesy, po to, aby wiedzieć, w jakiej wspólnotcie lokalnej żyjemy,
6. **modyfikować i ulepszać** procesy podejmowania decyzji – w toku konsultacji możemy zmieniać plany i zamierzenia, mając na względzie dobro ogółu,
7. **wpracowywać nowe i lepsze rozwiązania**, które są satysfakcjonujące dla uczestników konsultacji,
8. **zapobiegać protestom, konfliktom i sytuacjom**, w których mieszkańcy lub ich grupy nie przyjmują danych rozwiązań uznając, że decyzja została podjęta bez ich udziału.

Zadaniem powyższej kafeterii jest pokazanie pewnego kontekstu rozumienia i myślenia o konsultacjach społecznych, przedyskutowanego w trakcie trwania niniejszego projektu. Inną rzeczą jest, czy rzeczywiście udaje się prowadzić konsultacje społeczne, rozmawiać z mieszkańcami i ich grupami tak, aby realizować wymienione cele. Dlatego warto zwrócić uwagę na wyzwania, jakie ciągle stoją przed społecznością wrocławian i władzami tego miasta na drodze do wysokiej jakości konsultacji społecznych. Poniższe spostrzeżenia wynikają między innymi z doświadczeń zebranych podczas realizacji projektu.

Jednym z pierwszych elementów, które stanowią istotne wyzwanie w realizowaniu procesów konsultacyjnych we Wrocławiu, jest brak **tożsamości wrocławskich konsultacji**. Tym bardziej widoczny w wymiarze instytucjonalnym. W zasobach Urzędu Miasta we Wrocławiu nie ma osoby, nie mówiąc już o zespole czy biurze, którego wiodącym zadaniem byłoby

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

realizowanie procesów konsultacyjnych w mieście. Takie rozwiązanie nie jest obligatoryjne, jednak np. tak, jak Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi sankcjonuje rangę współpracy urzędu z organizacjami pozarządowymi, tak powołanie biura czy zespołu ds. konsultacji społecznych, dialogu z mieszkańcami itd. stałoby się wyraźnym sygnałem, że konsultacje społeczne są czymś ważnym dla władz miejskich.

Wszystko wskazuje jednak na to, że uspołecznienie procesów decyzyjnych we Wrocławiu postępuje i mieszkańcy są włączani w wiele kolejnych przedsięwzięć. Jest zatem szansa na konstruowanie tożsamości wrocławskich konsultacji społecznych i wrocławskiego dialogu na rzecz rozwoju lokalnego. Proces ten, poza wolą decydentów, wymaga jednak nieustannej i czujnej obecności podmiotów takich, jak organizacje pozarządowe czy grupy nieformalne aktywistów, które będą dbały o standardy i jakość realizowanych konsultacji społecznych. I tak, jak się to już dzieje, będą również współorganizatorami miejskich procesów konsultacyjnych.

Kolejnym wyzwaniem dla procesów konsultacyjnych jest to, że **konsultacje społeczne nie są normą społeczną**, nie są wpisane w nasz system norm i wartości, w naszą codzienność. Nie są naszym nawykiem, wyuczonym i kulturowo wpojonym działaniem społecznym. Kulturowo mamy raczej zakodowany dystans pomiędzy władzą a społecznością, ostrożność i nieufność. Jeżeli do tego dodamy niskie poczucie sprawstwa, innymi słowy poczucie braku wpływu na sprawy miasta i jego mieszkańców, to oczywiste jest, że realizowane konsultacje społeczne w mieście nie są popularne, nie cieszą się dużym zainteresowaniem społecznym i gromadzą raczej krąg tych samych aktywistów. Dlatego przed każdym, kto uważa ten temat za istotny, stoi zadanie propagowania idei konsultacji społecznych, dbania o zachowanie sensu procesów konsultacyjnych i, ponownie trzeba to powiedzieć, ich standardów. Im rzetelniej będziemy realizować konsultacje społeczne w mieście, adekwatnie do potrzeb, na możliwie wczesnym etapie, dbając o ich atrakcyjny przebieg, tym bardziej będziemy oswajać mieszkańców z konsultacjami i zmniejszać ich dystans, może również i opór przed włączaniem się w aktywne zmienianie miasta, w którym żyją.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kolejną sprawą, powiązaną z już wymienionymi, są **deficyty kadrowe i kompetencyjne w zakresie konsultacji społecznych**, szczególnie po stronie urzędniczej. Wspomniano przy kwestii tożsamości, że urząd miejski Wrocławia ciągle nie ma specjalnie dedykowanego zespołu specjalistów, jak jest to dla przykładu w magistracie warszawskim, poznańskim czy krakowskim. Urzędnicy skazani są na realizowanie procesów konsultacyjnych dodatkowo, bez specjalistycznego wsparcia. Mają bowiem wiele innych obowiązków poza organizowaniem procesów konsultacyjnych. Nie mogą pozwolić sobie na zajmowanie się tylko i wyłącznie w określonym momencie rzetelnym przygotowaniem planu i zorganizowaniem procesu konsultacyjnego, a na zakończenie jego podsumowaniem. W większości realizowanych dotychczas procesów konsultacyjnych nie było wskazanej wyraźnie osoby czy biura w urzędzie pełniącego dyżur tylko i wyłącznie na potrzeby danych konsultacji, do którego osoba zainteresowana mogła zgłaszać pytania i uwagi, choćby i do samego procesu konsultacyjnego.

Kolejna sprawa z tym związana to występowanie urzędników prowadzących konsultacje społeczne wymagane prawem w kilku rolach jednocześnie. W roli moderatora spotkania, strony oraz adresata obfitej listy skarg i wniosków. Taka sytuacja wypacza ideę konsultowania i powoduje wzmocnienie postaw negatywnych wobec procesu zasięgania opinii wśród jego uczestników. Nikt bowiem nie czuje się komfortowo, kiedy wykonuje zadania trudne do pogodzenia. Jeżeli urzędnik ma być stroną lub doradcą w konsultowanej kwestii, to należy to wyraźnie zaznaczyć i oddzielić go od roli bezstronnego moderatora.

Udanym doświadczeniem w tej materii są chociażby już wspomniane grupy dialogu społecznego, w których urzędnicy są uczestnikami, a które moderowane są przez przedstawicieli wybranych organizacji pozarządowych. Grupy te stanowią swoistą przestrzeń konsultowania istotnych kwestii dla wrocławskich organizacji pozarządowych.

Realizowanie procesów konsultacyjnych wymaga również kompetencji. Aktualnie istnieje szeroka oferta w zakresie podnoszenia umiejętności oraz wiedzy o konsultacjach społecznych. Jednak ten obszar doskonalenia nie jest zbyt popularny wśród urzędników, być może traktowany jest jako materia, która nie wymaga szczególnego rodzaju szkoleń czy warsztatów. Osoby, które

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

profesjonalnie zajmują się realizowaniem konsultacji społecznych wiedzą, że posiadanie fachowej wiedzy i doświadczenia jest konieczne. Konsultacji nie da się realizować przy okazji. Jeżeli zapraszamy do dzielenia się opiniami, to musimy być do tego procesu bardzo profesjonalnie przygotowani, nawet jeśli jest to przyjemnie kojarzący się piknik dla mieszkańców. Każdy element planu konsultacji musi być dokładnie przemyślany. Formy, wykorzystane techniki i narzędzia muszą być dostosowane do uczestników. Inne sposoby są dla osób dorosłych, inne dla rodzin z dziećmi, jeszcze inne dla młodzieży. Pracownicy administracji raczej taką wiedzę muszą zdobywać we własnym zakresie lub uczyć się jej na tzw. własnej skórze, zbierając zazwyczaj niekoniecznie dobre doświadczenia z organizowania konsultacji społecznych. W takich sytuacjach zawsze można posilkować się podmiotami, które zajmują się organizowaniem konsultacji społecznych, nie traktując zagadnienia jako czegoś, co nie wymaga specjalistycznej wiedzy.

I na koniec kwestia **koordynacji procesów konsultacyjnych w mieście**. Jeżeli powstała strona pn. „Wrocław rozmawia”, to byłoby dobrze dowiedzieć się z niej, o czym Wrocław rozmawia, kiedy, jak i gdzie? I z kim można się skontaktować, aby uzyskać bardziej szczegółowe informacje. Promocja i łatwy dostęp do aktualnej informacji, to prosty przepis na powodzenie przedsięwzięcia. Może uda się już niedługo prezentować na stronie z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem harmonogram miejskich konsultacji społecznych. I może uda się hasło „Wrocław rozmawia” uczynić rozpoznawalną marką wrocławskich konsultacji społecznych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Agata Bulicz

Rekomendacje w sprawie konsultacji społecznych organizowanych przez Gminę Wrocław z organizacjami pozarządowymi, wypracowane w projekcie

Wstęp

Chcąc zaprezentować rekomendacje dotyczące narzędzi konsultowania rocznego programu współpracy miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi warto wyjaśnić, co rozumiemy pod pojęciem konsultacji społecznych i w jakim sensie używamy tego terminu w niniejszym opracowaniu. Najprościej rzecz można ująć następująco: **konsultacje społeczne to zasięganie opinii przez władze lokalne wśród obywateli, w celu włączenia ich w procesy podejmowania decyzji.** Na użytek tego opracowania, zawężymy zakres analizy zbioru obywateli do przedstawicieli organizacji pozarządowych⁴. Oczywiście w literaturze przedmiotu znajdziemy wiele opracowań dotyczących konsultacji, jednak mając na uwadze charakter tego tekstu, przypomnimy przywoływane już dwie pozycje, dzięki którym nieco rozbudujemy powyższą definicję konsultacji społecznych, uwzględniając, że Czytelnik nie musi zapoznawać się ze wszystkim rozdziałami po kolei. Dlatego raz jeszcze przywołane zostaną opracowania:

- *Konsultacje społeczne – jak sprawić by były lepsze? Propozycja Kodeksu Konsultacji i ścieżka wdrożenia* wraz z siedmioma zasadami konsultacji społecznych, opracowany przez ekspertów społecznych i przedstawicieli

⁴ Termin organizacja pozarządowa rozumiana jest zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.), a mówiąc o przedstawicielach organizacji pozarządowych, włączamy w to również podmioty wymienione w art. 3 ust.3 ww Ustawy, mogące prowadzić działalność pożytku publicznego.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

administracji pod auspicjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w 2012 roku,

- *Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych* – rezultat prac grupy roboczej, w skład której weszli również przedstawiciele środowisk społecznych i rządowych. Kanon został opracowany w ramach projektu „Decydujmy Razem”, opublikowany w czerwcu 2014 roku przez Fundację Inicjatyw SpołecznoEkonomicznych.

Oba dokumenty są istotne, ponieważ traktują tematykę konsultacji społecznych całościowo, rozbudowując zaproponowane już rozumienie konsultacji społecznych o cele konsultacji, funkcje i etapy. Prezentują także, co ważne, standardy procesu konsultacji społecznych, istotne z punktu widzenia pracy nad rekomendacjami dla danej społeczności lokalnej. Opracowania te są również względem siebie komplementarne. Opublikowany w dwa lata później *Kanon Konsultacji* traktuje *Kodeks Konsultacji* jako punkt wyjścia i uszczegóławia jego zapisy.

Znajdziemy w tych pracach informacje istotne z punktu widzenia analizy procesów konsultacyjnych: zasady prowadzenia konsultacji społecznych, podstawowe bariery prawne i kulturowe, na jakie napotykamy w procesie konsultacji, wytyczne i rekomendacje oraz szczegółowo opisany wzorcowy proces konsultacji krok po kroku. Podaną już definicję konsultacji warto uzupełnić o zapisy *Kodeksu*: „Konsultacje są kluczowym sposobem włączania obywateli w proces podejmowania decyzji. Udział obywateli w procesie kształtowania polityk publicznych i rozwiązań prawnych przyczynia się do urzeczywistnienia dobra wspólnego postrzeganego w kategorii jakości życia całej społeczności”⁵.

W *Kanonie Konsultacji* znajdziemy mocniejsze sformułowanie: „Konsultacje stanowią jedną z form udziału obywateli w sprawowaniu władzy, co jest

⁵ *Konsultacje społeczne – jak sprawić by były lepsze? Propozycja Kodeksu Konsultacji i ścieżka wdrożenia*, MAiC 2012, s. 6, <https://mac.gov.pl/files/konsultacje-spooleczne.pdf> (na dzień 31.03.2015 r.)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

umocowane w przepisach Konstytucji i odpowiednich ustaw”⁶. Dla organizacji pozarządowych istotne są choćby zapisy wspomnianej Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które nakładają na administrację samorządową wymóg prowadzenia konsultacji, m.in. projektów programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Zresztą w tejże ustawie, w art. 5 ust. 2, konsultowanie projektów aktów normatywnych wskazane jest jako jedna z form współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Dalej w *Kanonie Konsultacji* czytamy, że „Konsultacje nie zwalniają organów władzy samorządowej z odpowiedzialności za losy wspólnoty. Są instrumentem wspierającym proces decyzyjny. Ich wynik może, ale nie musi być wiążący dla władz samorządowych. Organy władzy publicznej [...] są wybrane w demokratycznych wyborach i mają z tego tytułu mandat do pełnienia tej funkcji. Konsultacje społeczne nie podważają tego mandatu”⁷. Traktując zatem konsultacje społeczne jako proces zasięgnięcia opinii, pozwalający optymalizować procesy decyzyjne władzy lokalnej, dostrzec należy ich rangę w doskonaleniu mechanizmu sprawowania władzy na poziomie lokalnym, poprzez włączanie w ten proces obywateli. Informowanie, edukowanie, zwiększanie świadomości oraz budowanie odpowiedzialności za losy wspólnoty samorządowej.

Konsultacje są doskonałą szkołą obywatelskiej partycypacji. Pozwalają uczestniczyć w kreowaniu polityk publicznych, dają możliwość monitorowania ich realizacji i na najwyższym poziomie zaawansowania – pozwalają je współrealizować. Konsultacje społeczne nie są jednak mechanizmem zakorzenionym w kulturze naszego społeczeństwa, co powoduje, że traktowane są one z pobłażliwością (nie są wiążące, bez skutków prawnych) i jako wymóg prawny (są najczęściej stosowane wtedy, kiedy przepisy prawne tego wymagają), a nie faktyczna potrzeba. Brak zakorzenienia kulturowego mechanizmów konsultacyjnych ma i ten przykry skutek, że nie są one tzw. naturalnym odruchem naszej aktywności obywatelskiej. Społecznie i kulturowo zdecydowanie łatwiej nam protestować,

⁶ *Kanon lokalnych konsultacji społecznych*, broszura pt. „Regulamin konsultacji społecznych. Wytyczne, rekomendacje przykłady”, wyd. Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa 2014, s.3. ⁷ Tamże.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

stąd też stosowanie praktyki konsultacyjnej wymaga dodatkowego wysiłku, związanego z uczeniem się takiego sposobu postępowania.

Zaprezentowane rekomendacje są efektem pracy warsztatowej przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli Gminy Wrocław. Wspólnie w grupie czterdziestu osób wypracowano zestaw postulatów, których celem jest doskonalenie procedur konsultacji społecznych.

W toku prac nad rekomendacjami ustalono, że chcąc dobrze zaplanować i zrealizować konsultacje, należy pamiętać o 8 kluczowych obszarach:

- Przygotowanie konsultacji społecznych i organizacja/ koordynacja procesu konsultacji.
- Informowanie o konsultacjach.
- Zasięganie opinii.
- Informowanie zwrotne.
- Wykorzystanie wyników.
- Ewaluacja procesu konsultacji.
- Promocja procesu konsultacji.
- Podsumowanie przebiegu konsultacji.

Obszary te w części można określić jako etapy postępowania w procesie konsultacyjnym, jednak jak łatwo się zorientować nie są one ani czasowo ani przedmiotowo rozłączne. Dlatego zostaniemy przy określeniu „obszary procesu konsultacji”, którym przyporządkowane zostaną postulaty działań i rekomendowane rozwiązania. Konsultacje programu współpracy z organizacjami pozarządowymi są obligatoryjne, więc nie poddajemy analizie kwestii, czy decyzja o zrealizowaniu konsultacji jest dobrym rozwiązaniem, choć o tym należy pamiętać w sytuacji, kiedy konsultacje nie są obligatoryjne.

Konsultacje to narzędzie, które jest stosowane w dniu dzisiejszym dość oszczędnie. Powinno się jednak po nie sięgać wtedy, kiedy użycie go jest celowe i sensowne. Nadużywanie procedur konsultacyjnych byłoby niekorzystne dla procesu włączania obywateli w procesy decyzyjne i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

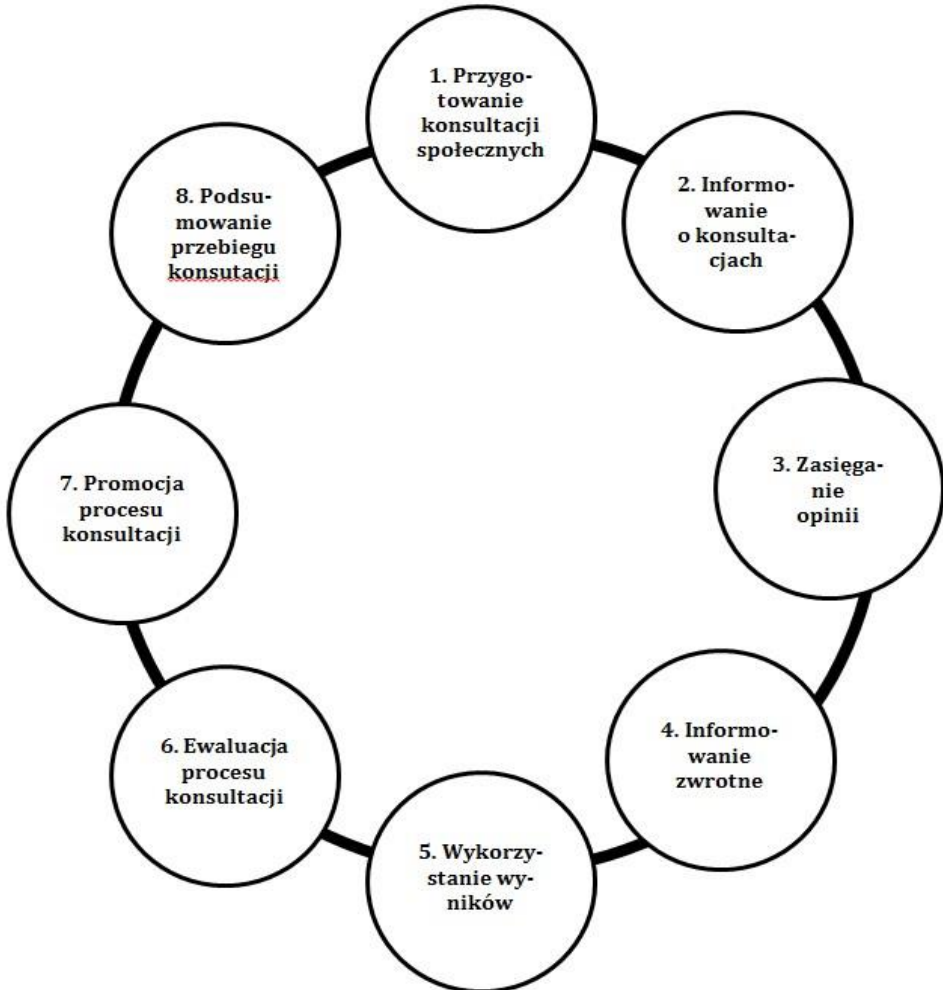
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

odniosłoby odwrotny skutek, zniechęcając członków społeczności lokalnych do udziału w konsultacjach. Tu będziemy się jednak zastanawiać, na jakim etapie warto konsultacje rozpocząć. I jeszcze jedna rzecz – poniższe rekomendacje są zbiorem sugestii, propozycji działań, które warto wziąć pod uwagę, myśląc o tym, jak zrealizować dobre konsultacje społeczne we Wrocławiu. Są zbiorem uwag wrocławskich społeczników i urzędników, osób, które na co dzień mają do czynienia z kwestiami współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi.

Byłoby warto wykorzystać poniższy zbiór rekomendacji nie tylko w kolejnych edycjach konsultowania rocznego czy wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale także w wypracowaniu swoistego modelu wrocławskich konsultacji, które niosą za sobą wszystko to, co cenne i ważne, spełniają wymogi i standardy, ale również uwzględniają specyfikę oraz potrzeby mieszkańców tego miasta. Pracujmy wspólnie nad wrocławską kulturą dialogu i niech te rekomendacje staną się jednym z kroków przybliżających nas do jej stworzenia. Pracujmy nad własnym stylem dialogu, dialogu mieszkańców Wrocławia, władz, organizacji społecznych w nim działających, przedstawicieli biznesu i urzędników. Róbmy konsultacje społeczne coraz lepiej i róbmy je po swojemu.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rys. Rekomendowany schemat wrocławskich konsultacji społecznych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Przygotowanie konsultacji społecznych oraz organizacja procesu konsultacji

W przygotowaniu procesu konsultacji społecznych i jego organizacji/koordynacji warto mieć na uwadze:

1. Powołanie zespołu odpowiedzialnego za realizację procesu konsultacji społecznych, składającego się zarówno z przedstawicieli BWO, NGO, GW, WRDPP.

Konsultacje społeczne są procesem wymagającym przygotowania, podziału zadań, kompetencji i nakładu pracy do ich zrealizowania oraz podsumowania. Powołanie interdyscyplinarnego zespołu (NGO i GW) pozwoliłoby zobaczyć, ile czasu wymaga za-planowanie konsultacji społecznych, ich przeprowadzenie oraz podsumowanie. Zespół odgrywałby rolę wspierającą dla BWO lub innych wydziałów realizujących konsultacje z organizacjami pozarządowymi. Prace zespołu byłyby nakierowane na realizację efektywnego procesu konsultacji oraz ich ocenę, po to, aby zebraną wiedzę wykorzystywać w przyszłości.

2. Wskazanie koordynatora procesu/gospodarza konsultacji społecznych oraz podanie danych kontaktowych (imię i nazwisko, telefon, mail).

Podanie do publicznej wiadomości informacji o tym, kto koordynuje procesem konsultacji i jak można się z nim skontaktować jest ważnym elementem usprawniającym przepływ informacji pomiędzy uczestnikami a organizatorami konsultacji. Uczestnicy konsultacji muszą wiedzieć do kogo zgłaszają swoje uwagi. Kontakt do konkretnej osoby czyni sytuację klarowną. Dodatkowo dane kontaktowe czynią proces konsultacji społecznych bardziej namacalnym. Jeżeli w urzędzie jest pracownik odpowiedzialny za koordynowanie i informowanie o procesie konsultacyjnym, ranga tej formy współpracy rośnie, postępuje proces jej instytucjonalizacji.

3. Wskazanie wykonawcy konsultacji.

Konsultacje powinny być prowadzone przez osoby mające kwalifikacje w tym zakresie. Warto już na etapie planowania ustalić, jakie techniki konsultacyjne najlepiej sprawdzą się w danym przypadku i kto będzie zajmował się poszczególnymi działaniami. Jeśli planujemy np. konsultacje programu współpracy online, to musimy ustalić, kto będzie dla przykładu moderował dyskusję na forum, dbał o aktualizację treści na stronie www. itd. Jeżeli planujemy warsztaty, to kto będzie je prowadził. Dobór takich osób nie może być przypadkowy, muszą to być osoby posiadające kwalifikacje. Urzędnicy mogą i powinni, jeśli nie dysponują własnymi zasobami, korzystać ze wsparcia zewnętrznego, np. zapraszając do tej roli specjalistów z organizacji społecznych czy uczelni wyższych. Takie działanie sprzyja wymianie wiedzy, pozwala ocenić, jakie rozwiązania się sprawdzają i pozwala na doskonalenie warsztatu pracy, podnoszenia kompetencji w realizacji coraz to nowych technik czy narzędzi konsultacyjnych każdej ze stron. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby w roli wykonawców pojawił się tandem – osoba z urzędu i z organizacji pozarządowej. Warto zadbać o zachowanie wiedzy na kolejne edycje konsultacji i wykorzystać ją w przypadku ewaluacji.

Warte rozważenia jest również ogłoszenie otwartego konkursu ofert na przeprowadzenie konsultacji, np. programu współpracy. To wymusiłoby na urzędzie określenie budżetu na realizację takiego zadania, konieczność opracowania kryteriów konkursowych, decyzji, czy wygrać może jeden podmiot, czy kilka itd. Organizacje aktywnie powinny uczestniczyć w dyskusji nad sensownością wprowadzenia takiego rozwiązania oraz dyskusji nad budżetem i kryteriami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Rozpoznanie potrzeb organizacji pozarządowych w sprawie konsultacji społecznych: np. za pomocą ankiety skierowanej do NGO.

Wiedza o tym, jakie będą kanały przekazywania informacji, np. jaki sposób zawiadamiania o konsultacjach jest najbardziej preferowany przez wrocławskie NGO, jaka będzie forma konsultacji: spotkanie, spacer badawczy, wywiad grupowy, jakie miejsca spotkań i jakie terminy najbardziej są dla nich dogodne. To wszystko ma znaczenie, jeżeli zależy nam na komforcie uczestników konsultacji. Jeżeli zamierzamy pytać o opinie, uwagi i chcemy uzyskać informacje od osób, które przyjdą na nasze konsultacje, to musimy zadbać o komfort osób uczestniczących w konsultacjach. Zdecydowanie chętniej przecież dzielimy się uwagami, kiedy czujemy się bezpiecznie i wiemy, że jesteśmy traktowani poważnie.

5. Podział na grupy branżowe zgodnie z potrzebami NGO.

Przy pojawieniu się w procesie konsultacji kilku wyraźnych wątków tematycznych, które wymagają dłuższej dyskusji, warto przemyśleć dla uporządkowania dyskusji powołanie grup tematycznych, np. w przypadku ustalania priorytetów w programie współpracy. Często też nie każdy obszar wzbudza takie samo zainteresowanie i pozwala być aktywnym w tematach, które nas interesują. W przypadku Wrocławia dobrze sprawdzają się grupy dialogu społecznego, które powoływane są zgodnie z potrzebami organizacji pozarządowych.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>6. Uzgodnienie z NGO i podanie do wiadomości harmonogramu konsultacji.</p>	<p>Zgodnie z zasadą pełnej i ogólnodostępnej informacji ważne jest również przekazanie uczestnikom: kiedy rozpoczynają się konsultacje, jak długo będą trwały, jakie formy zasięgania opinii zostaną zastosowane, jak można przekazywać uwagi do UM Wrocławia. Harmonogram musi uwzględniać czas na odpowiedzi na zebrane uwagi, na naniesienie zmian w programie współpracy z NGO</p>
	<p>po konsultacjach oraz czas na zatwierdzenie zmian przez Komisję Rady Miasta.</p>

2. Informowanie o konsultacjach

Informując organizacje pozarządowe o konsultacjach społecznych warto mieć na uwadze:

1. Temat konsultacji.

Temat ma znaczenie. Wyrazisty, krótki i zapadający w pamięć. Chcąc przykuć uwagę potencjalnych uczestników, warto pomyśleć nad niesztampowymi rozwiązaniami. Przykład w zakresie planowania zmian na jednej z warszawskich ulic: „Jak ocieplić Chłodną?”

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>2. Informowanie na 30 dni przed konsultacjami i przypomnienie na 7 dni przed ich rozpoczęciem.</p>	<p>Idealnie jest, kiedy mamy dostęp do informacji na stronach internetowych urzędu o planowanych konsultacjach w prostej formie tabelarycznej: jakie konsultacje, czego dotyczą i na kiedy są planowane. Krótko i hasłowo. Każdy, kto chce wiedzieć więcej, klika link i otrzymuje bardziej obszerną informację. Oprócz tego zaproszenie i informacje o spotkaniach, warsztatach konsultacyjnych należy opublikować i rozesłać minimum na 30 dni przed ich rozpoczęciem i przypomnieć nie później niż 7 dni przed terminem. Pozwoli to na zarezerwowanie terminu wszystkim chętnym ze stosownym wyprzedzeniem.</p>
<p>3. Wykorzystanie wszystkich możliwych źródeł, kanałów informacji.</p>	<p>Rekomendowane kanały przekazywania informacji: strona www. urzędu miasta; zaproszenie mailowe wysłane przez BWO do organizacji pozarządowych (z prośbą o przekazanie informacji dalej, szczególnie w przypadku organizacji parasolowych i federacji); włączenie lokalnych</p>
	<p>mediów: radio, gazety, portale, blogi, fora internetowe; dodatkowo informacja skierowana do parafii, rad osiedlowych, szkół; plakaty o konsultacjach w uczęszczanych miejscach, np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, Wrocławskie Centrum Seniora, Centrum informacji i Rozwoju Społecznego, Sektor 3.</p> <p>Proces konsultacji wymaga promocji, jest ona niezbędna po to, aby zainteresować i zachęcić osoby do uczestnictwa oraz przekazywać wiedzę o realizowanej w ten sposób formie dialogu władz miasta z obywatelami.</p>

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Cel, przedmiot konsultacji i adresaci konsultacji.

Musimy wskazać, kogo zapraszamy, o czym będziemy dyskutować i w jakim celu się spotykamy. Chcemy poznać opinie społeczników o priorytetowych obszarach współpracy, czy może chcemy, aby pomogli nam wypracować nowe rozwiązania w zakresie ewaluacji programu współpracy? Powiedzmy to tak, aby nikt nie miał wątpliwości, po co się spotykamy i co będzie przedmiotem konsultacji.

3. Zasięganie opinii

Zasięgając opinii w procesie konsultacji z organizacjami pozarządowymi warto mieć na uwadze:

1. Wybór techniki, formy konsultacji zależy od grupy interesariuszy.

Młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi, mieszkańcy jednej dzielnicy, wszyscy wrocławianie? To, w jaki sposób będziemy rozmawiać, pytać o opinie zależy od tego, z kim mamy rozmawiać. Podczas festynu rodzinnego możemy konsultować z uczestnikami listę projektów nowego placu zabaw; chcąc wytyczyć nowe ścieżki rowerowe lub przetestować te istniejące, zaprosimy mieszkańców porusza-

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>jących się na co dzień po mieście rowerami; przykład z Gdyni, gdzie realizowano spacerów badawczych z udziałem osób starszych, chcąc dowiedzieć się, jak widzą one miasto ze swojej perspektywy. Organizacje pozarządowe również mają preferowane formy uczestniczenia w konsultacjach, m.in. bezpośrednie spotkania, debaty i warsztaty. Warto mieć również na uwadze, że wrocławski trzeci sektor nie jest jednorodny. Wybierajmy formy atrakcyjne zarówno dla organizatorów i uczestników, a mamy z czego wybierać: warsztaty, debaty, panele ekspertów, wywiady grupowe, wywiady indywidualne, happeningi, sondaże, festyny itd. Zdecydujmy się czasem na nietypowe techniki, które samą swoją formą przyciągną zainteresowane organizacje pozarządowe.</p>
<p>2. Miejsce i czas spotkań.</p>	<p>Zarówno miejsce, jak i czas spotkań powinny być dogodne dla grupy odbiorców naszych konsultacji. Miejsce powinno dawać możliwość dojazdu zainteresowanym, powinno być dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach. Spotkania konsultacyjne powinny być organizowane w godzinach, które pozwolą w nich uczestniczyć osobom pracującym. Dobrym rozwiązaniem jest organizowanie spotkań w porze popołudniowej, np. od 10.00 i popołudniowej, np. o 18.00, i należy pamiętać, aby nie organizować spotkań konsultacyjnych w piątkowe popołudnie, chyba że na wyraźne życzenie uczestników.</p>
<p>3. Wiedza uczestników konsultacji.</p>	<p>Jest na różnym poziomie. Przygotowując proces konsultacji, pamiętajmy o tym. Bądźmy przygotowani na to, że w jednym spotkaniu będą uczestniczyły osoby, które wiedzą sporo, są przygotowane i mają własne pomysły na naprawienie sytuacji, np. zmianę zapisów w programie współpracy, i takie, które chcą zobaczyć, jak w ogóle takie kon-</p>

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>sultacje mogą wyglądać i raczej będą pytały o podstawowe kwestie. Dajmy przestrzeń każdej z tych grup. Skorzystajmy również z obecności osób, które wiedzą więcej, zaprosimy je do pełnienia funkcji wspierającej i, jeśli będą w stanie, poprosimy, aby odpowiadały na pytania uczestników dla przykładu dotyczące wewnętrznych procedur urzędu, przepisów prawa, rozwiązań z innych miejsc itd.</p>
<p>4. Ramy konsultacji.</p>	<p>Kluczowa sprawa – pokazanie, co podlega konsultacjom, a co nie. O czym możemy dyskutować, a co z powodów np. formalnoprawnych nie podlega dyskusji. Dyskusja nad modyfikacją obligatoryjnych części struktury programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (zapis w Ustawie o pożytku) nie ma sensu, ale już kwestie, co powinny zawierać poszczególne części programu, jakie cele, jakie priorytety, jak je wypracować – to jak najbardziej. Uczestnicy muszą mieć jasność w tej materii. Jasno sformułowane ramy spotkania warto mieć przygotowane w formie pisemnej dla uczestników lub powiedzieć o tym na wstępie spotkania/spotkań, wtedy każda próba odchodzenia od tematu, mieści się w kategorii wątki poboczne, a moderator przypomina, co stanowi przedmiot dyskusji, a co poza nią wykracza. Do decyzji organizatora/moderatora należy, co będzie robił z wątkami pobocznymi, jeśli uznane zostaną przez uczestników za istotne. Uwaga dodatkowa, warto je zanotować i przekazać osobom je zgłaszającym, co zostało zrobione w danej sprawie. Ważne: powinniśmy na bieżąco wyjaśniać wszystkie wątpliwości uczestników.</p> <p>Proces konsultacji musi być dla nich zrozumiały i przejrzysty.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Zastosowanie	To uwaga, aby konsultacje nie zostały zrealizowane tylko
co najmniej dwóch form konsultacji.	<p>i wyłącznie przy wykorzystaniu formularza uwag, który uczestnicy mogą odsyłać do urzędu we wskazanym czasie i na wskazany adres. Formularz czy kwestionariusz ankiety są dobrym rozwiązaniem na stosowanie narzędzi wspomagających proces konsultowania. Sprawdzają się w przypadku osób, które wiedzą, jakie uwagi chcą zgłosić. Są również dobrym narzędziem do stosowania w dużych miastach, dają możliwość włączenia się w proces konsultacyjny osobom, które nie mogą wziąć udziału w spotkaniach lub które mają ochotę zgłosić uwagę, jaka pojawiła się w ich głowie po spotkaniu, w którym wzięli udział. Narzędzia te nie dają jednak możliwości dyskusowania, poczucia atmosfery rozmowy i jej kontekstu, czy w końcu możliwości spotkania się twarzą w twarz. Lepiej nie rezygnować z bezpośrednich form kontaktu, z dyskusji na forum, spotkań i debatowania. To pozwala budować relacje współpracy, nawet jeśli nie wszystkie spotkania odbywają się w miłej atmosferze. Tu ważne są kompetencje i kwalifikacje osób prowadzących konsultacje.</p> <p>Zob. pkt 3 w części 1.</p>
6. Bezstronny moderator.	<p>Jeżeli decydujemy się na bezpośrednie formy konsultacji, jak: spotkania, warsztaty, wywiady grupowe, to potrzebujemy moderatora. Bezstronnego moderatora, co oznacza, że osoba występująca w tej roli nie zajmuje podczas spotkania stanowiska w sprawie. Jej zadaniem jest moderowanie dyskusji, czyli dawanie możliwości zabrania głosu tym, którzy nie mają wystarczającej siły przebicia, zachęcanie do wypowiedzi tych, którzy tego nie zrobili i dbanie o to, aby każdy, kto chce, w miarę możliwości mógł zgłosić uwagi i wziąć udział w dyskusji.</p>

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>7. Opinia uczestnika.</p>	<p>Każda opinia uzyskana w procesie konsultacji od uczestników powinna zostać zachowana w formie takiej, jak została sformułowana. W konsultacjach nie powinniśmy interpretować wypowiedzi uczestników, tylko mieć do wglądu ich oryginalny kształt i prosić ewentualnie o wyjaśnienie, jeżeli coś w jakiejś uwadze czy sformułowaniu jest dla nas niejasne. Zebrane opinie, tak jak wszystkie działania w procesie konsultacji, powinny być jawne i dostępne dla każdej ze stron. Warto zastanowić się, jak będziemy zbierać od uczestników uwagi zgłaszane podczas spotkań czy warsztatów (na kartach od flipcharta, dbając o bieżący zapis i prosząc kogoś o notowanie przebiegu spotkania, dopytując o to, czy forma zapisu odpowiada intencji autora uwagi itd.).</p>
------------------------------	--

4. Udzielanie informacji zwrotnej

<p>Udzielając informacji zwrotnej warto mieć na uwadze:</p>	
<p>1. Forma odpowiedzi na zgłoszone uwagi.</p>	<p>Każdemu, kto zgłosił uwagę, należy się odpowiedź. Sposób przekazywania informacji zwrotnej powinien być ustalony w trakcie planowania procesu konsultacji. Warto, żeby uwzględnił on, jeśli tylko to możliwe, preferencje uczestników. Informację zwrotną należy opublikować w łatwo dostępnym miejscu, w prostej i czytelnej zbiorczej formule, gdzie możemy dowiedzieć się, ile uwag wpłynęło, czego dotyczyły i czy zostały przyjęte, czy odrzucone wraz z uzasadnieniem. Jeżeli mamy taką możliwość, można zasygnalizować, że każdy, kto zgłosi uwagę i poda swój adres mailowy, otrzyma odpowiedź na wskazany adres, a przynajmniej dostanie informację o tym, że odpowiedzi na uwagi zostały opracowane i można je znaleźć pod wskazanym adresem. Do takiej informacji w przypadku konsultowania programu współpracy należy dołączyć dokument po zmianach, dla ułatwienia zaznaczając, co zostało zmienione. Odpowiedzi</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>należy formułować prostym językiem i możliwie precyzyjnym, bez używania skomplikowanego słownictwa.</p>
<p>2. Czas.</p>	<p>Każdemu, kto zgłosił uwagę, należy się odpowiedź w rozsądnym terminie. Termin ten powinien być podany do publicznej wiadomości przed rozpoczęciem procesu konsultacji społecznych. Musi on uwzględniać czas na zebranie listy uwag i ich opracowanie. Czas taki nie może być za długi, ponieważ zmniejsza wiarę uczestników w sens uczestniczenia w procesach konsultacyjnych, rozmywając je. Musi jednak pozwolić na spokojne i wnikliwe skonstruowanie odpowiedzi przez pracowników urzędu, angażując osoby z różnych wydziałów.</p>
<p>3. Kanały przekazywania informacji.</p>	<p>Pytając organizacje, w trakcie procesu konsultacji, jakie sposoby przekazywania informacji są przez nie najbardziej preferowane, otrzymujemy wiedzę o tym, jakie kanały warto wykorzystać. Informacja zwrotna powinna znaleźć się w miejscu łatwo dostępnym, gromadzącym dane na temat konkretnego procesu konsultacyjnego. To ważne, żebyśmy mogli prześledzić, jak wyglądały konsultacje dla przykładu projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2014 i 2015 rok. Taki sposób gromadzenia informacji pozwoli na łatwy wgląd w cykle i poszczególne etapy konsultacji. Łatwiej będzie myśleć o tym, jak proces konsultacji społecznych doskonalic. Co się sprawdza, co należy poprawić, z czego zrezygnować, a o co uzupełnić? Informacje powinny znaleźć się na stronie urzędu w zakładce konsultacje społeczne, na stronie Sektora 3 i lokalnego portalu www.ngo.pl, powinny zostać przesłane do wszystkich organizacji biorących udział w konsultacjach, do tych, które zgłosiły uwagi oraz do organizacji parasolowych i związkowych, jak również do rad osiedli i jednostek miejskich zaangażowanych w proces konsultacji.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Wykorzystanie wyników

W procesie ewaluacji konsultacji społecznych warto mieć na uwadze:

1. Interes publiczny, dobro wspólne.

Koordinator/ gospodarz procesu konsultacji, a także przedstawiciele władzy lokalnej podejmując decyzje powinni mieć na uwadze przede wszystkim dobro ogółu. Ważny jest interes publiczny, ważne jest uwzględnianie także interesu tych, którzy w konsultacjach nie brali udziału. Pamiętając o tym, kto zabierał głos, kto formułował uwagi, jakie środowiska pojawiły się podczas konsultacji, musimy uzasadnić każdą decyzję, a kluczowym kryterium powinno być dobro ogółu.

2. Odrzucone propozycje, poczekalnia pomysłów.

Niektóre uwagi i propozycje zostają odrzucone dlatego, że nie mogą zostać zrealizowane w konkretnym czasie i miejscu. Wiele z nich jest uznawanych jednocześnie za wartościowe i rozwojowe dla polityki współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi. Dlatego warto zadbać o stworzenie bazy pomysłów - „poczekalni pomysłów”, która będzie aktualizowana przy kolejnych konsultacjach. Do takiej bazy zawsze będzie można sięgnąć, przygotowując się do uczestniczenia w konsultacjach, zobaczyć, czy dany pomysł, problem został już zgłoszony, jakie propozycje rozwiązań zostały zgłoszone oraz, co kluczowe, co stanęło na przeszkodzie, aby daną kwestię rozwiązać, wprowadzić dany zapis.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>3. Wyniki konsultacji nie są wiążące.</p>	<p>Wydaje nam się, że to wie każdy. Zrobmy wszystko, żeby dla każdego było to jasne, że wyniki konsultacji nie są wiążące dla administracji publicznej. To pozwoli pokazać, że proces konsultacji może i powinien być realizowany jedynie w dobrej wierze, po to, aby poznać uwagi stron. Liczy się interes ogółu. Konsultujemy po to, aby podnieść jakość decyzji podejmowanych przez administrację i dowiedzieć się, co jest ważne dla</p>
<p>4. Wdrażanie wyników konsultacji.</p>	<p>uczestników procesu, znaleźć nowe rozwiązania lub rozwikłać sprawy, które jest kwestią sporną. Uczmy się wysokiej kultury dialogu.</p> <p>Zmiana zapisów dokumentu po procesie konsultacji, to jedna kwestia, ważne jest wdrażanie zaplanowanych zmian. Pokazanie, że wyniki konsultacji skutkują decyzjami, w tym również decyzjami politycznymi oraz, że te decyzje są realizowane. Taki schemat wzmacnia wśród uczestników poczucie sprawstwa, wzmacnia wiarę w sens mechanizmu konsultacji. A to przekłada się na wzrost zaangażowania i uczestnictwa w kolejnych konsultacjach.</p>

6. Ewaluacja konsultacji

W procesie ewaluacji konsultacji społecznych warto mieć na uwadze:

<p>1. Ocena realizacji planu.</p>	<p>Warto na własne potrzeby opracować podsumowanie informujące o tym, co się udało, co się sprawdziło, a co nie? Takie zadanie może wykonać zespół ds. konsultacji, który wspierał koordynatora w przygotowaniu procesu konsultacji. Taki wewnętrzny dokument będzie dobrą bazą do dalszych analiz.</p>
-----------------------------------	---

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Rola ewaluatora.

Ewaluacji powinien dokonywać podmiot zewnętrzny, pozostający w ścisłym kontakcie z organizatorami procesu konsultacji. Jeżeli nie możemy pozwolić sobie na ewaluację zewnętrzną i ekspercką, róbmy ją z wykorzystaniem własnych zasobów. Pamiętajmy, że głównym celem ewaluacji jest doskonalenie realizowanego przez nas procesu, dostrzeżenie mocnych i słabych jego punktów. Poddajemy się ewaluacji, ponieważ chcemy robić lepsze konsultacje, bardziej dopasowane do potrzeb stron/uczestników, dające poczucie dobrze wykonanej pracy oraz, przy pewnych, akceptowanych nakładach i kosztach, oczekiwane efekty. Nie ukrywajmy potknięć ani błędów, cieszymy się, kiedy w procesie ewaluacji natknijemy się na elementy, które się nie sprawdziły, działania, które bardziej szkodziły niż pomagały. Im więcej uda nam się znaleźć takich problemów, tym lepiej będziemy przygotowani do kolejnych konsultacji. Ewaluacja nie jest rzeczą łatwą, nie powinna być skupiona na tym, jak powinno realizować się dobre konsultacje, tylko na tym, jak to robić w konkretnych warunkach, w tym mieście, konsultując konkretny dokument z działającymi tutaj organizacjami. Uwzględnienie lokalnej specyfiki ma ogromne znaczenie do wprowadzania zmian, szczególnie tych na lepsze. W procesie ewaluacji warto poza analizą dokumentów zastanych (sprawozdań, listy uwag i odpowiedzi) przeprowadzić rozmowy/ wywiady z uczestnikami konsultacji: urzędnikami, organizacjami pozarządowymi, moderatorami spotkań, autorami koncepcji konsultacji itd. Warto również rozmawiać z tymi, którzy w procesie konsultacji nie wzięli udziału. Jeżeli mamy taką możliwość, zobaczymy również osobiście, jak przebiegają poszczególne etapy konsultacji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>3. Doskonalenie procesu. Zgoda na ewaluację.</p>	<p>Propozycje zmian, szukanie wsparcia, testowanie nowych rozwiązań, wzmacnianie własnych kompetencji i kwalifikacji – to wszystko sprzyja doskonaleniu procesu. Musimy się uczyć wszyscy, ale żeby to robić, musimy tego chcieć. Dlatego ważna jest zgoda na ewaluację, gotowość na zmiany i otwartość na pomysły oraz propozycje innych. Zrozumienie, że bez względu na to, czy jesteśmy organizatorem konsultacji, prowadzącym spotkanie, uczestnikiem, to uczymy się swojej roli. Konsultacje programu współpracy, które byłyby organi- zowane w różnych częściach miasta przez organizacje pozarządowe dla innych organizacji, mogą mieć „siłę rażenia”</p>
	<p>dużo większą, niż te realizowane w jednym miejscu przez urząd. Konsultacje również mogą być przecież przed-miotem działań partnerskich.</p>

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Czas ewaluacji

Mówimy o ewaluacji przed rozpoczęciem procesu, mówimy o takiej, realizowanej w trakcie danego przedsięwzięcia oraz realizowanej na jego zakończenie. Zewnętrzny ekspert musi mieć możliwość przygotowania się do procesu ewaluacji. Z im większym wyprzedzeniem będzie wiedział, jak będą przebiegały konsultacje, tym łatwiej będzie mu nie tylko przygotować plan działań ewaluacyjnych, ale również przedyskutować go z gospodarzami procesu konsultacji. Dokonując ewaluacji własnymi zasobami, myślimy w pierwszej kolejności, co chcemy ocenić. Oceńmy plan konsultacji, dajmy go ocenić również uczestnikom, zobaczmy, czy im się podoba i jak oceniają zaproponowane techniki i narzędzia, zastosowane w procesie konsultacji, zapytajmy, co by zmienili, czego im zabrakło, stwórzmy przestrzeń na podsumowanie procesu konsultacji, zaprośmy uczestników do dzielenia się uwagami. Ewaluacja, realizowana własnymi zasobami i na własny użytek wykonawców procesu konsultacji, powinna zostać zamknięta w raporcie, który nie musi już być podawany do publicznej wiadomości. Ma on bowiem służyć doskonaleniu kolejnych edycji konsultacji i być udostępniany realizatorom procesu, również tym, którzy dołączają do grona wykonawców.

7. Promocja procesu konsultacji

Promując konsultacje społeczne z organizacjami pozarządowymi warto mieć na uwadze:

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>1. Cel promocji</p>	<p>Konsultacje nie są narzędziem powszechnym, ani dobrze znanym, i to zarówno zwykłym mieszkańcom Wrocławia, jak i samym organizacjom pozarządowym. Dlatego warto pomyśleć o promocji jako sposobie przekazywania wiedzy i informacji o konsultacjach w atrakcyjnej formie. Warto pomyśleć o rozwiązaniach graficznych, systemie identyfikacji wizualnej konsultacji z wrocławskimi organizacjami pozarządowymi, prostych i zapadających w pamięć hasłach czy tematach spotkań. Konsultacje nie muszą być przedsięwzięciem śmiertelnie poważnym, aby angażowały nowych uczestników i powodowały, że ci, którzy przyszli, będą chcieli wziąć w nich udział ponownie. Powinny wzbudzać zainteresowanie, ciekawość, przykuwać uwagę i być realizowane w atrakcyjnej formie, czasem nawet bardziej luźnej i swobodnej. Piknik, wernisaż, targi NGO... Dlaczego nie?</p>
<p>2. Plan promocji.</p>	<p>Zastanówmy się, co i jak chcemy promować. Czy w ogóle proces konsultacji? Chcemy mówić o tym, jak miasto współpracuje z organizacjami pozarządowymi i co z tego wynika dla zwykłych mieszkańców Wrocławia, czy chcemy promować spotkania i warsztaty konsultacyjne wśród wrocławskich społeczników?</p> <p>A może jedno i drugie. Potrzebujemy zatem planu. Dostosowania działań promocyjnych do poszczególnych elementów i etapów procesu konsultacji, przypisania poszczególnych działań osobom oraz wpisania ich w budżet i w harmonogram. Promocja i wykorzystane w niej narzędzia muszą być dostosowane m.in. do grup docelowych, do zaplanowanych technik konsultacyjnych oraz do zasobów, jakimi</p>
	<p>disponujemy.</p>

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Wykorzystanie potencjału urzędu i jednostek miejskich.	<p>Potencjał urzędu warto wykorzystać, w tym wiedzę, zasoby kadrowe, organizacyjne, kontakty itd. po to, aby wspólnie ułożyć plan informacji i promocji procesów konsultacyjnych. Urząd oraz liczne jednostki miejskie mają kontakty z konkretnymi grupami organizacji pozarządowych, dlatego dzięki nim łatwiej będzie dotrzeć do szerszej grupy zainteresowanych, a włączenie urzędników pozwoli zintensyfikować cały proces. We Wrocławiu aktualnie najbardziej promowanym działaniem, skierowanym do mieszkańców w obszarze działań włączających ich w procesy decyzyjne jest budżet partycypacyjny. Możemy zobaczyć przy tej okazji, jakie miasto ma możliwości promowania tego typu działań.</p>
4. Plakaty i ulotki.	<p>Postarajmy się oddziaływać na wyobraźnię odbiorców. Minimum treści i pomysłów na przekazanie informacji w postaci graficznej, zapadającej w pamięć. Może warto pomyśleć o spójnym i ujednoliconym przekazy graficznym o konsultacjach, np. wypracowując logo wrocławskich konsultacji (logo może zostać wypracowane wspólnie przez wrocławskie organizacje lub wybrane w drodze konkursu wśród NGO lub wśród dzieci i młodzieży).</p>
5. Zakładka „konsultacje społeczne” na stronie urzędu.	<p>Zawierająca aktualne treści. Byłoby dobrze, aby móc na podstronie o konsultacjach społecznych przeczytać w formie skróconej, jakie konsultacje są planowane w najbliższym czasie, jakie właśnie trwają i na jakim są etapie, a jakie zostały zrealizowane. Tak samo warto byłoby mieć w jednym miejscu informacje o konsultacjach programów współpracy w kolejnych latach.</p>

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

8. Podsumowanie procesu konsultacji

Podsumowując przebieg procesu konsultacji z organizacjami pozarządowymi warto mieć na uwadze:

1. Przekazanie pełnej informacji.

Podsumowanie procesu konsultacji powinno zawierać wszystkie ważne dla tego procesu informacje. Tu również obowiązują te same zasady, co przy publikowaniu informacji zwrotnej, z pominięciem mailingu do organizacji. Uwzględnić należy wyniki ewaluacji. Do publicznej wiadomości należy także podać dokładne informacje o przebiegu konsultacji, o liczbie uczestników, liczbie zgłoszonych uwag (odrzuconych i przyjętych), o miejscach i godzinach spotkań, o wykorzystanych technikach i narzędziach w procesie konsultacji. Dzisiaj nie wiemy, jaki jest koszt konsultacji społecznych, spróbujmy zapisać, ile czasu wymaga przygotowanie i zrealizowanie konsultacji, zaangażowania ilu osób potrzeba w tym procesie. To pozwoli nam przynajmniej w części zobaczyć, że konsultacje wymagają sporych nakładów pracy. Konsultacje „nie dzieją się” same.

2. Podkreślenie wspólnie wykonanej pracy.

Podkreślenie wspólnej pracy, sukcesu. Mówienie o tym, co „nam” się udało, o „naszych konsultacjach”, wspólnym działaniu, wspólnym wysiłku urzędników i organizacji pozarządowych.

3. Sukces konsultacji.

Dajmy sobie prawo do poczucia sukcesu nawet wtedy, kiedy nie wszystko poszło zgodnie z planem i nie wszystko udało nam się zrealizować tak, jak tego chcieliśmy. Doceńmy to, co nam się udało. Podziękujmy sobie za wspólnie wykonaną pracę, czas, wysiłek. Doceńmy siebie nawzajem. Okażmy sobie uznanie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Karolina Mróz, Joanna Wajda

Dobra praktyka - wrocławski model współpracy między samorządem a organizacjami pozarządowymi

Zdolność tworzenia więzi i współdziałania z innymi, umiejętność pracy w grupie na rzecz osiągnięcia wspólnych celów, umiejętność zespołowego wykonywania zadań i wspólnego rozwiązywania problemów stanowią jeden z wyróżników kompetencji społecznych, które warunkują jakość relacji z innymi ludźmi. Kwestie te nie są również obce relacjom NGO–Gmina. Jest bowiem rzeczą oczywistą, że współpraca i współdziałanie obu podmiotów jest warunkiem koniecznym, aby zapewnić trwałe i sprawne funkcjonowanie realizowanych programów oraz osiągnięcie wspólnych celów. Na kanwie tego stwierdzenia warto zauważyć, iż miejski program współpracy z organizacjami określa jej zakres głównie w wymiarze finansowym. Poza jego treścią pozostają wymiary współdziałania samorządu z NGO, tzw. know-how czy też po prostu mniej lub bardziej uświadomione metody wspólnej realizacji zadań publicznych.

O ile kodeksy i przepisy dostarczają nam ramowej wiedzy na temat możliwych procedur, uczestnicy tej współpracy (obecni czy też potencjalni) mają bardzo niewielki dostęp do publikacji na temat standardów i etyki w realizacji idei subsydiarności. Dobitym przykładem jest fakt, iż autorki, prezentując dobre praktyki w tym zakresie, nierzadko spotykają się z dużym zaskoczeniem i niezajomością tych standardów, tak ze strony przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak i urzędu.

A przecież mamy się czym pochwalić we Wrocławiu! Od wielu lat działają tu wspólne inicjatywy, których jakość i profesjonalizm doceniany jest na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Jako przykład można by wymienić znane w całej Polsce Partnerstwo Razem dla Nadodrza (tzw. PAL animowany przez ZTPS nr 7

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Włączenie

MOPS), wrocławski zespół organizacyjny Ogólnopolskiego Konkursu dla Nastolatków „8 Wspaniałych”, program wielokulturowy, który dał początek Fundacji Kalejdoskop Kultur, a także nagrodzony FAD Award proces rewitalizacji Nadodrza.

Do tego grona należy koordynowany przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego (WCRS) program *Wspierania działalności ośrodków poradnictwa obywatelskiego oraz wrocławskich mediacji*. Został on doceniony na poziomie krajowym w ramach Ogólnopolskiego Kongresu Poradnictwa Prawnego i Obywatelskiego i otrzymał Nagrodę Główną w 2015 roku. Działania podejmowane w jego ramach, a koordynowane przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego i Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw - Karta 99 (Stowarzyszenie Karta 99), zostały uznane za "Najlepszy model współpracy samorządu terytorialnego i organizacji poradniczych" w Polsce. Nagrodę tę wręczył Pan Minister Olgierd Dziekoński – Sekretarz Stanu Kancelarii Prezydenta RP. W argumentacji przyznania nagrody doceniono przede wszystkim, że partnerzy, nie czekając na zmiany legislacyjne, aktywnie i modelowo rozwijają program poradnictwa, który charakteryzuje wizjonerskie, spójne i kompleksowe podejście do poradnictwa obywatelskiego. Postrzeganie go nie tylko przez pryzmat pomocy indywidualnej, nastawionej na rozwiązanie konkretnego problemu prawnego, ale przede wszystkim, jako wielowymiarowe narzędzie edukacyjne, kształtujące świadomość obywatelską wrocławian.

Jak rozwijał się ten program, jakie są jego główne elementy i cechy oraz jak doszło do tego, że z klasycznego konkursu ofert stał się przedsięwzięciem tak bardzo partnerskim na poziomie międzysektorowym? Próbę odpowiedzi na to pytanie autorki tekstu chciałyby potraktować jako suplement do informacji zawartych w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi - brakujący opis „know-how”, dobrych praktyk – sprawdzonego modelu działania.

Idea programu i jego obecny kształt

Nadrzędnym celem corocznego otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na realizację poradnictwa we Wrocławiu jest zapewnienie mieszkańcom Wrocławia stałego, bezpłatnego dostępu do tego typu porad. W chwili obecnej w ramach umów dotacyjnych zadanie realizuje jedenaście

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

organizacji w dwunastu punktach udzielania porad. Dzięki współfinansowaniu działalności biur zapewniana jest ciągłość i trwałość bezpłatnych usług poradniczych, a także ich otwarty charakter. Z porady prawnej bądź obywatelskiej może bowiem skorzystać każdy mieszkaniec gminy. O potrzebie, a także o swoistej popularności tej formy pomocy świadczy fakt, że corocznie z porad prawnych i obywatelskich korzysta **ponad 16 000 Wrocławian**.

Z reguły są to osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej bądź/i finansowej, choć przekrój społeczny beneficjentów jest bardzo szeroki. Wśród nich są zarówno osoby bardzo młode, jak i seniorzy, osoby pracujące zawodowo, jak i bezrobotne, osoby czynnie uczestniczące w życiu społecznym, jak i te, które znajdują się na jego marginesie – osadzeni w zakładach karnych, wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych itd.

Od zadania publicznego do kompleksowego programu

1. Początki ewolucji

O ile w początkowej fazie współpraca WCRS z organizacjami poradniczymi była skoncentrowana na współfinansowaniu zadania, a organizacje działały niezależnie, to w miarę upływu lat ich działania konsolidowały się w spójny program. Zaczynem zmiany stała się inicjatywa WCRS stworzenia grupy eksperckiej, do której zaproszeni zostali wszyscy realizatorzy programu poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Jej celem było ustanowienie rzeczywistej platformy współpracy, wypracowanie schematu poradnictwa we Wrocławiu oraz wizji jego rozwoju. Z tego grona wyłoniły się osoby i organizacje, które aktywnie chciały włączyć się w projektowanie i realizowanie działań (tu głównie Stowarzyszenie Karta 99 oraz Fundacja Dajmy Szansę). W wyniku partnerskiej współpracy, podjętych działań i ich ewaluacji, zakres programu poradniczego rozszerzał się o kolejne aspekty i zadania.

2. Spójna, wspólna marka

W 2012 roku pierwszym etapem omawianej ewolucji było skonsolidowanie organizacji pod wspólnym szyldem „Wrocławskie Biura Porad Obywatelskich” (WBPO), opracowanie identyfikacji wizualnej (logo), strategii komunikacji oraz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Włączenie

ustanowienie standardów udzielania bezpłatnych porad w oparciu o standardy krajowe. Zbiór *Zasad Działania Wrocławskich Biur Porad Obywatelskich* ujednolicił zasady działania poradni, a jednocześnie pozwalał NGO na zachowanie swego indywidualnego charakteru.

Od tego czasu każdego roku przygotowywane są ulotki i plakaty z aktualnymi informacjami dotyczącymi godzin i miejsc udzielania porad, które są dystrybuowane podczas festynów, imprez społecznych, a także w biurach miejskich instytucji i organizacji. Aktualne informacje umieszczane są również na obsługiwanych przez WCRS stronach internetowych, m.in. www.wcrs.wroclaw.pl, www.ces.wroclaw.pl, młodzi-wroclaw.pl. WBPO są również wyposażone w gadzety promujące bezpłatne poradnictwo i mediacje we Wrocławiu (m.in. długopisy, teczki, notesy, zakładki do książek oraz kalendarze z logo Wrocławskich Biur Poradnictwa Obywatelskiego).

Konsekwencją wszystkich tych działań było stworzenie „marki” poradnictwa we Wrocławiu. Dzięki temu poradnictwo, a co za tym idzie organizacje je świadczące, mają spójną identyfikację wizualną, są rozpoznawalne wśród mieszkańców Wrocławia. Dodatkowo finansowy ciężar produkcji materiałów leży po stronie Gminy Wrocław, dzięki czemu organizacje mają więcej środków na bezpośrednią realizację zadań.

3. Promocja i edukacja

Kolejnym etapem rozwoju były działania upowszechniające bezpłatne poradnictwo, a zwłaszcza ideę mediacji we Wrocławiu. W 2012 roku zainicjowane zostały „I Wrocławskie Dni Poradnictwa Obywatelskiego”, wpisujące się w Międzynarodowy Dzień Mediacji. Ich realizacji podjęły się WCRS oraz Stowarzyszenie Karta 99. Włączenie się w ogólnopolskie obchody miało na celu zarówno poszerzenie świadomości wrocławian w zakresie możliwości uzyskania bezpłatnego wsparcia z zakresu prawa i mediacji, jak również stworzenie platformy współpracy organizacji i instytucji, które na co dzień stykają się z kwestiami prawno-obywatelskimi. Z tego względu coroczne wydarzenia dostosowywane są do aktualnych potrzeb wrocławian i rozwoju programu poradnictwa. W 2012 roku odbyła się konferencja promująca omawiane idee, w 2013 - cykl edukacyjny dla młodzieży, w którym wzięło udział 476 wrocławskich licealistów. Zajęcia odbywały

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

się w 2 blokach prawno-obywatelskim oraz komunikacyjno-mediacyjnym. Działania edukacyjne kontynuowane oraz rozwijane były również w 2014 roku.

Od 2013 roku działa też strona internetowa ***www.poradnictwo.wroclaw.pl***, która ma za zadanie informować mieszkańców Wrocławia o dostępnych bezpłatnych poradach, warsztatach i szkoleniach, promować ideę bezpłatnego poradnictwa i mediacji oraz stanowić platformę wymiany informacji pomiędzy wrocławskimi instytucjami i organizacjami zajmującymi się poradnictwem.

4. Rozwój współpracy międzysektorowej

W 2013 roku zainicjowano powstanie grupy eksperckiej, składającej się z 46 przedstawicieli różnych instytucji – NGO, Policji, MOPS, kuratorów sądowych, mediatorów oraz przedstawicieli oświaty. Punktem wyjścia była konstatacja, że poszczególne instytucje miejskie i NGO działają nierzadko w analogicznym obszarze, wykonując pracę w podobnym zakresie na rzecz pomocy mieszkańcom, a jednocześnie nie wiedząc o dublowaniu swoich działań. Po stwierdzeniu, że tak to funkcjonuje, celem grupy stało się wzajemne poznanie oraz wypracowanie metod rzeczywistej komunikacji i wymiany informacji, a dzięki temu możliwa jest efektywniejsza współpraca pracowników służb miejskich, instytucji państwowych oraz sektora pozarządowego.

5. Wspólne, innowacyjne działania

Opisane doświadczenia stały się impulsem do zainicjowania programu upowszechniającego idee poradnictwa obywatelskiego i mediacji we Wrocławiu „Świadomy Obywatel”. Program ten realizowany był od 3 marca do 30 listopada 2014 roku przez Stowarzyszenie Karta 99 w ramach zadania zleconego i finansowanego przez Gminę Wrocław. Do jego współtworzenia zostały zaproszone organizacje partnerskie – Stowarzyszenie Dajmy Szansę, Fundacja Dom Pokoju, a także Wrocławski Oddział Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej.

Projekt składał się z 3 komponentów. Pierwszym z nich były spotkania Zespołów Eksperckich, które stanowiły kontynuację współpracy międzysektorowej, zapoczątkowanej w 2013 roku. Zespoły podjęły próbę zdiagnozowania lokalnych (dzielnicowych) potrzeb oraz dopasowania do nich odpowiednich środków

KAPITAŁ LUDZKI

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Włączenie

zaradczych. Dodatkowo dla przedstawicieli jednostek pomocowych został przygotowany cykl szkoleń tematycznych, podnoszących ich wiedzę z zakresu kwestii prawno-obywatelskich, komunikacyjnych oraz mediacyjnych. Proponowane zajęcia odwoływały się do tematów, które wskazali uczestnicy II Wrocławskich Dni Poradnictwa, jako najbardziej interesujące i pożądane.

Drugi komponent zadania skierowany był do młodzieży szkół ponadpodstawowych, dla których został przygotowany cyklu warsztatów edukacyjnych z zakresu prawa, spraw obywatelskich i mediacji. Trzeci komponent stanowiła gra symulacyjna, która łączyła realia „twardej” rzeczywistości z elementami zabawy. W czasie gry zostały przygotowane pokoje imitujące siedziby jednostek pomocowych, w których urzędowali eksperci z danej dziedziny. Przy ich wsparciu uczestnicy gry – młodzież – próbowali zmierzyć się z zadaniami o tematyce prawno-obywatelskiej. Jak w prawdziwej grze – gracze musieli w określonym czasie rozwikłać problem, poszukać rozwiązania, a przy tym nie zgubić się w labiryncie instytucji i rozwiązań prawnych.

Został również stworzony klip prezentujący dobrą praktykę, jaką jest partnerstwo Gminy, NGO oraz mediatorów w zakresie promowania programu poradnictwa i mediacji. Klip swoją premierę miał na 22 października 2014 roku, podczas śniadania prasowego.

6. Długofalowa, kompleksowa edukacja profilaktyczna

Celem programu poradnictwa nie jest wyłącznie udzielanie porad, ich szerokie upowszechnienie i sieciowanie osób porad udzielających. Jedną z istotnych kwestii stanowi profilaktyka sytuacji konfliktowych poprzez stałą edukację. W tym obszarze swoje działania koncentruje Fundacja Dom Pokoju, prowadząc pilotażowe programy Zarządzania Konfliktem i Mediacji Rówieśniczych w szkołach podstawowych oraz gimnazjach. Istotą tych programów jest zmiana systemu komunikacji w całej szkole na empatyczną i sposobu rozwiązywania konfliktów z arbitrażu na mediację i partnerstwo. Model ten zaczerpnięty z holenderskiego Utrechtu stawia szkołę w centrum życia społecznego i współpracy międzyinstytucjonalnej. Zamierzeniem tych długofalowych działań edukacyjnych jest trwała zmiana jakościowa atmosfery w szkole, która wspiera pokojowe rozwiązywanie konfliktów w trójkącie komunikacyjnym uczniowie-nauczyciele-

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rodzice, a przez to oddziałuje również na wyniki w nauce i postawę obywatelską mieszkańców Wrocławia.

7. Ewaluacja programu i modyfikacja wizji, rozwój metod działania

Wynikiem ewaluacji programu poradnictwa w latach 2013-2014 była potrzeba rozwijania oferty porad mediacyjnych w analogii do poradnictwa prawnego i obywatelskiego. W trakcie cyklu spotkań warsztatowych organizacje realizujące do tej pory mediacje wypracowały rekomendacje w tym zakresie. Wychodząc od problemów i potrzeb zaproponowany został model Pogotowia Mediacyjnego, który konsolidowałby działania partnerów pod wspólnym szyldem, z intensywną kampanią edukacyjną i promocyjną dla mieszkańców oraz pakietem wsparcia dla mediatorów.

Realizacją pilotażu Pogotowia Mediacyjnego w 2015 roku zajęła się doświadczona w zakresie mediacji i projektów innowacyjnych Fundacja Dom Pokoju. Istotną zmianą jakościową jest realizacja mediacji w ramach wspólnej, partnerskiej oferty kilku organizacji pozarządowych. Opracowana została spójna identyfikacja wizualna oraz strategia promocji wraz z broszurami informacyjnymi.

Jako, że zawód mediatora jest wciąż bardzo młody, mediatorzy z organizacji partnerskich w trakcie warsztatów doskonalili swoje umiejętności pod okiem najlepszych specjalistów i wypracowali wrocławskie standardy porad mediacyjnych. Objęci zostali również przez mediatorkę z WCRS całorocznym programem superwizji.

Jak to jest zrobione? Idea, cechy, zasady

Nadrzędną **idea** programu jest **holistyczne podejście** do tematu poradnictwa – zabezpieczanie mieszkańców w różnych sferach: pomocy bezpośredniej poprzez udzielanie porad, wsparcie długofalowe poprzez działania edukacyjne, wpływające na świadomość obywatelską mieszkańców, działania upowszechniające projekty i programy realizowane we Wrocławiu i na terenie kraju, a także program wsparcia dla ekspertów, instytucji i organizacji zajmujących się zawodowo poradnictwem.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Włączenie

Specyficzną i sprawdzającą się najlepiej w praktyce **cechą** współpracy w tym programie Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi jest jej **partnerski charakter**. Jest to możliwe dzięki zaangażowaniu i wzajemnemu zaufaniu osób zaangażowanych w program.

Wszystkie przedstawione działania nie byłyby możliwe bez partnerskiej współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Dzięki prowadzonym przez WCRS konsultacjom oraz zespołowi projektowemu wszystkie działania programowe realizowane są wspólnie według zasady „nic o nas bez nas”. To w wyniku rozmów i spotkań powstają nowe pomysły, które są realizowane z uwzględnieniem możliwości organizacji. Wymienić tu należy głównie Ilonę Krawczyk – koordynatora programu poradnictwa we Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego oraz Joannę Wajdę – Prezes Stowarzyszenia Karta 99, koordynującą działania z ramienia organizacji pozarządowych.

Zasadą, która kieruje rozwojem programu, jest **ewaluacja** i rokroczne doskonalenie oferty oraz uwzględnianie potrzeb mieszkańców oraz potrzeb i możliwości organizacji pozarządowych.

Wrocławski Program Poradnictwa jako model działania i współpracy międzysektorowej w realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Z sekwencji przedstawionych tu działań wyłania się powtarzalny zamknięty cykl niezbędnych elementów takiej współpracy. Zwornikiem tego zamkniętego koła jest coroczny konkurs ofert i związane z tym procedury prawne, stałą – sieciowanie i zbieranie danych, opinii, pomysłów – ewaluacja programu, zmienną – wciąż rozwijane formy działań wspierające trzon programu – poradnictwo prawne, obywatelskie i mediacje.

Natomiast podstawowym warunkiem realizacji tego modelu są dwa „czynniki ludzkie” – kompetencje i wola urzędnika koordynującego program, a także aktywne zaangażowanie jego realizatorów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Choć wiele inicjatyw, nawet w ramach Urzędu Miasta Wrocławia, jest prowadzonych w podobny sposób, to wciąż brakuje formalnego uznania dla tego typu partnerskiej relacji, upowszechnienia dobrych praktyk oraz działań edukacyjnych w tym obszarze – dedykowanych zarówno urzędnikom, jak i organizacjom pozarządowym. Przedstawiony w tym opracowaniu model stanowić może przyczynek do takich działań, początek szerokiej dyskusji o standardach współpracy międzysektorowej, wychodzących poza obszar formalnych procedur. Zwłaszcza, że powszechną praktyką stało się już w obrębie Urzędu organizowanie spotkań informacyjnych dotyczących otwartych konkursów ofert. To jest dobry początek, okazja, aby obie strony przedstawiły swoje wzajemne oczekiwania czy opinie. Jednak, co najważniejsze, to idealny moment dla organizacji, które chcą aplikować – na zapoznanie się, wymianę doświadczeń, nawiązanie współpracy, a w konsekwencji złożenie partnerskiej, wspólnej, a nie konkurencyjnej oferty.

Wrocławski Program Poradnictwa Prawnego, Obywatelskiego i Mediacji działa z powodzeniem od wielu lat, nie wykraczając poza niezbędne procedury i nie naruszając granic prawa, zasad dostępności i równości. Potwierdzeniem słuszności tego kierunku działań są nie tylko nagrody, ale przede wszystkim satysfakcja realizatorów i odbiorców.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Włączenie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Agata Bulicz

Narzędziownik

ABC konsultacji, czyli wszystko to, co powinni wiedzieć uczestnicy.

Osoby, które zapraszamy do udziału w konsultacjach społecznych powinny dostać pełną informację o ich planowanym przebiegu, zasadach i formach. Poniżej lista pytań, która pomoże przygotować broszurę informacyjną, swoiste ABC uczestnika konsultacji. Lista została opracowana na potrzeby konsultowania projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, można ją jednak łatwo dostosować do każdego rodzaju realizowanych konsultacji w mieście. Ważne jest to, aby taki materiał był dostępny możliwie na jak najwcześniejszym etapie konsultacji dla jego uczestników. Warto poza publikacją na stronie informującej o konsultacjach rozdawać takie broszury uczestnikom na pierwszych spotkaniach lub jeżeli tylko to możliwe, nawet przed pierwszymi spotkaniami.

Podstawowe kwestie to:

- **Kto może wziąć udział w konsultacjach programu współpracy?**
- **Na czym polegają konsultacje programu współpracy?**
- **Dlaczego warto wziąć udział w konsultacjach programu współpracy?**
- **Co w projekcie programu współpracy nie podlega konsultacjom?**

Art. 5a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa, jakie elementy muszą być uwzględnione w dokumencie:

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- cel główny i cele szczegółowe programu, zasady współpracy, zakres
- przedmiotowy, formy współpracy, priorytetowe zadania publiczne, okres
- realizacji programu, sposób realizacji programu, wysokość środków
- planowanych na realizację programu, sposób oceny realizacji programu,
- informacja o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji, tryb
- powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opinio-
- wania ofert w otwartych konkursach ofert.
-
-
- **Co zmieniło się w tym projekcie programu w porównaniu do programu poprzedniego?**
- **Do kiedy i do kogo można przekazywać uwagi do programu współpracy?**
- **W jaki sposób można zgłosić swoje uwagi?**
- **Jaki jest pełny harmonogram spotkań/wydarzeń w ramach konsultacji?**
- **Co się będzie działo ze zgłoszonymi uwagami?**
- **Gdzie można otrzymać i od kogo informacje dotyczące konsultacji programu współpracy?**

Załącznik 1. Przykład podstawowych informacji podawanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego w konsultacjach wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, realizowanych w 2013 roku przy współpracy z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych: <http://www.umwd.dolnyslask.pl/wwzop/program-wspolpracy-zngo/program-wspolpracy/arttykul/spotkania-konsultacyjne-programuwspolpracy-samorzadu-wojewodztwa-dolnoslaskiego-z-organiza-2/>

Spotkania konsultacyjne „Programu współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymipodmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014–2017”

Data publikacji: 03.06.2013 14:05

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zaprasza do udziału w konsultacjach projektu Programu współpracy Samorządu Województwa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014–2017.

Kto może wziąć udział w konsultacjach projektu programu współpracy na lata 2014–2017?

Do udziału w konsultacjach zapraszamy wszystkie zainteresowane organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej jako organizacje), czyli stowarzyszenia, fundacje, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne kościelne i wyznaniowe, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, a także spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na czym polegają konsultacje projektu programu współpracy na lata 2014–2017?

W trakcie konsultacji organizacje przekazują swoje opinie dotyczące dokumentu, które następnie są analizowane przez zespół roboczy oraz wydziały merytoryczne urzędu. Nie każda zgłoszona uwaga jest automatycznie uwzględniana w docelowej wersji programu, ale każda jest dokładnie czytana i rozważana.

Propozycje powinny dotyczyć konkretnych zapisów zawartych w projekcie lub uwag o charakterze ogólnym. Uwagi można zgłosić pisemnie (formularz zgłaszania opinii) lub ustnie podczas spotkań konsultacyjnych.

Dlaczego warto wziąć udział w konsultacjach projektu programu współpracy na lata 2014–2017?

Projekty programów współpracy były współtworzone przez organizacje pozarządowe. Dzięki ich zaangażowaniu w proces konsultacyjny zostało zgłoszonych wiele cennych uwag, które następnie zostały uwzględnione w ostatecznych wersjach tych dokumentów.

Co w projekcie programu współpracy na lata 2014–2017 nie podlega konsultacjom?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Program współpracy powstaje w oparciu o art. 5a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który określa jakie elementy muszą być uwzględnione w tym dokumencie:

1. cel główny i cele szczegółowe programu,
2. zasady współpracy,
3. zakres przedmiotowy,
4. formy współpracy,
5. priorytetowe zadania publiczne,
6. okres realizacji programu,
7. sposób realizacji programu,
8. wysokość środków planowanych na realizację programu,
9. sposób oceny realizacji programu,
10. informacja o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji,
11. tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

W programie nie mogą być powtarzane i zmieniane zapisy, które znajdują się w aktach wyższego rzędu (np. ustawach), a także te, które regulowane są uchwałami Zarządu Województwa Dolnośląskiego i Zarządzeniami Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Zapisy programu muszą być spójne z obowiązującym prawem.

Co zmieniło się w projekcie programu na lata 2014–2017 w porównaniu do programu na lata 2011–2013?

1. Cel główny i cele szczegółowe programu;
2. Określenie priorytetowych zadań publicznych Samorządu WD w poszczególnych latach obowiązywania programu;
3. Możliwość zlecenia wieloletniej realizacji zadań publicznych w trybie otwartych konkursów ofert;
4. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu w każdym roku budżetowym;
5. Wskaźniki oceny realizacji programu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Do kiedy można przekazywać uwagi do projektu programu współpracy na lata 2014–2017

Konsultacje projektu programu trwają od 23 maja do 30 czerwca br.

W jaki sposób można zgłosić swoje uwagi?

Propozycje do programu można składać pisemnie na formularzu zgłaszania opinii (stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały Nr 4071/IV/13 Zarządu WD z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie skierowania do konsultacji projektu „Programu współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014-2017”, który zamieszczony jest na stronie internetowej: www.umwd.dolnyslask.pl w zakładkach „Społeczeństwo obywatelskie – Aktualności” oraz „Program współpracy z NGO – Sprawozdawczość/konsultacje”, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego pod adresem: bip.umwd.dolnyslask.pl w zakładce „Aktualności i ogłoszenia”).

Formularze mogą być składane:

- osobiście w godzinach 8.00-16.00 w Sekretariacie Departamentu Spraw Społecznych we Wrocławiu, ul. Ostrowskiego 7, pok. 208;
- drogą pocztową na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Departament Spraw Społecznych, Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, ul. Ostrowskiego 7, 53-238 Wrocław;
- za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: iwona.lyp@umwd.pl

W formularzu do zgłaszania uwag należy wskazać konkretny rozdział, paragraf (i jeśli jest taka potrzeba, ustęp i punkt), do którego zgłaszane są sugestie, a także proponowaną zmianę zapisu. W tym miejscu należy podać konkretną propozycję zapisu, a nie ogólne uwagi, gdyż nie będą one rozpatrywane. Istotne jest, żeby uzasadnić zgłaszaną uwagę.

Uwagi i propozycje do programu można składać również podczas spotkań konsultacyjnych, które odbędą się:

- 12 czerwca br. w godz. 10.00–13.00 w Jeleniej Górze**, w Urzędzie Miasta Jelenia Góra, Plac Ratuszowy 58, sala nr 15;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **14 czerwca br. w godz. 10.00–13.00 w Wałbrzychu**, w siedzibie Fundacji „Merkury, ul. Beethovena 10;
- **17 czerwca br. w godz. 10.00–13.00 we Wrocławiu**, w siedzibie Wrocławskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3, ul. Legnicka 65;
- **26 czerwca br. w godz. 10.00–13.00 br. w Legnicy**, w siedzibie LETIA Business Center, ul. Rycerska 24, Sala Concordia.

W czasie spotkań omówiony zostanie projekt dokumentu, a uczestnicy spotkania będą mogli przekazać swoje uwagi. Będzie również możliwość zadania pytań dotyczących projektu programu na lata 2014–2017 – uwagi/pytania/propozycje dotyczące zapisów merytorycznych zostaną przekazane po spotkaniach do analizy przez właściwe wydziały UMWD.

Co się będzie działo ze zgłoszonymi uwagami?

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wraz zespołem roboczym, który przygotował projekt programu współpracy na lata 2014–2017, przeanalizuje zgłoszone w trakcie konsultacji uwagi, zarówno te, które wpłynęły na formularzach, jak i te przekazane w trakcie spotkań konsultacyjnych.

Sugestie dotyczące zmian w projekcie programu, które zostaną uznane za właściwe, zostaną włączone do dokumentu. Wszystkie organizacje biorące udział w konsultacjach otrzymają informację zwrotną dotyczącą losów ich uwag – czy zostały uwzględnione, a jeśli nie, to dlaczego.

Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji, zawierające wykaz zgłoszonych propozycji i odniesienie się do nich, zostanie zamieszczone na stronach UMWD: www.umwd.dolnyslask.pl w zakładkach „Społeczeństwo obywatelskie – Aktualności” oraz „Program współpracy z NGO – Sprawozdawczość/konsultacje”, w Biuletynie Informacji Publicznej UM Dolnośląskiego pod adresem: bip.umwd.dolnyslask.pl w zakładce „Aktualności i ogłoszenia”.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dokumenty

Projekt „Programu Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014–2017”.

Formularz zgłaszania opinii do projektu „Programu Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014–2017”.

KONSULTACJE SPOŁECZNE W WIELKIM MIEŚCIE

Szanowni Państwo!

Zapraszamy Państwa, uczestników projektu „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”, do udziału w zapowiadany już wcześniej spotkaniu z Dyrekcją Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Panią/Panem

Celem spotkania będzie zaprezentowanie opinii i spostrzeżeń wyrażanych przez Państwa podczas warsztatów oraz wspólne wypracowanie rekomendacji dla procesu konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi realizowanego przez Urząd Miasta Wrocławia.

**SPOTKANIE ODBĘDZIE SIĘ ROKU W
GODZINACH
PRZY UL.**

Moderatorzy spotkania:

Ramowy program warsztatu:

1. Zaprezentowanie przez Dyrekcję BWO planu konsultacji społecznych Roczno Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok.
2. Przedstawienie opinii i uwag wypracowanych przez Uczestników projektu podczas warsztatów.
3. Wypracowanie rekomendacji w zakresie prowadzenia procesu konsultacji społecznych przez UM Wrocławia z organizacjami pozarządowymi.

Wszelkie informacje można uzyskać telefonicznie:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

.....**oraz mailowo:**@.....

Bardzo liczymy na Państwa obecność!

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

WARSZTAT KONSULTACYJNY

(DATA)

Imię i Nazwisko

.....

Nazwa instytucji

.....

.....

Dane kontaktowe (telefon i adres e – mail)

.....

.....

Zgłoszenie uczestnictwa w warsztacie można dokonać:

Na karcie zgłoszenia za pośrednictwem poczty elektronicznej, na adres

....., telefonicznie na nr, faxem na nr

**KONSULTACJE WROCŁAWSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z
NGO NA ROK**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Szanowni Państwo!

Projekt programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku jest już gotowy do konsultacji. Zapraszamy do wyrażenia opinii i podzielenia się uwagami dotyczącymi zawartości tego dokumentu. Jesteśmy bardzo zainteresowani Państwa oceną nt. tego jak ten dokument powinien wyglądać oraz jak powinien być konsultowany.

Zapraszamy na przynajmniej jedno ze spotkań konsultacyjnych, które odbędą się w w dniach:

1. godz.
2. godz.

Będziemy dyskutować o projekcie programu współpracy, który znajdują Państwo w załączniku. Wszelkie uwagi mogą Państwo przesyłać również elektronicznie na adres: bwo@um.wroc.pl oraz pisemnie na adres: Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego ul. G. Zapolskiej 4, 50-032 Wrocław pok. 509 do
(w przypadku poczty tradycyjnej liczy się data wpływu poczty do BWO).

Moderatorzy spotkania:

Wszelkie informacje można uzyskać telefonicznie:

..... oraz mailowo:@.....

Scenariusz spotkania konsultacyjnego w sprawie projektu programu współpracy miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku (RPWOP)

Czas trwania spotkania: 2 h (16.00 – 18.00)

Miejsce:

Uczestnicy: przedstawiciele NGO i JST

Szacowana liczba uczestników: ok. 25 osób

Przestrzeń: krzesła w półokręgu; uczestnicy siedzą przodem do plansz z tekstem projektu programu

Każdy z uczestników otrzyma: projekt programu wraz z uzasadnieniem do uchwały i formularz uwag.

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Godziny	Zakres
16.00 – 16.30 <i>(czas trwania tej części zależy od liczby uczestników)</i>	Powitanie, przedstawienie moderatora oraz uczestników (każdy w kilku słowach mówi jak się nazywa, jaką organizację/jaką komórkę urzędu reprezentuje i przybliża swoje doświadczenia związane z konsultacjami). Przedstawienie celu spotkania (konsultacje projektu RPWOP) oraz ogólnie jego przebiegu (co nas czeka w ciągu najbliższych 100 min.).
16.30 – 17.00 <i>Na planszach wisieć będzie tekst projektu programu współpracy z wyeksponowanymi elementami obowiązkowymi oraz wprowadzonymi zmianami; pod tekstem umieszczony będzie papier, na którym uczestnicy będą mogli przyklejać</i>	Informacja o tym, jakie zasady obowiązują w konsultowaniu programów współpracy – zaprezentowanie przedmiotu konsultacji (projektu programu współpracy) – Obligatoryjna struktura dokumentu – czas trwania i możliwość udziału w konsultacjach AD – pierwsze spotkanie odbyło się Konsultacje trwają do Do tego dnia można zgłaszać uwagi i propozycje do RPWOP np. z wykorzystaniem formularza uwag zamieszczonego na stronie BIP; planowane są również dwa kolejne spotkania w lipcu
<i>karteczki z uwagami.</i>	Zaproszenie uczestników do proponowania uwag do treści dokumentu. Każdy uczestnik otrzyma karteczki, na których zgłasza swą uwagę (jedna karteczka – jedna uwaga; zaleca się skrótowy sposób zapisu uwag, np. niejasna treść zasady efektywności). Karteczkę przyklejamy pod tym fragmentem programu, gdzie znajduje się sformułowanie warte przemyślenia.
17.00 – 18.00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie zgłoszonych uwag, komentarze i dyskusja na forum, formułowanie zapisów. Podsumowanie dyskusji oraz prezentacja najważniejszych wniosków ze spotkania. 2. Informacja o spotkaniu piątkowym oraz o dwóch spotkaniach lipcowych. 3. Zakończenie spotkania. Głos BWO?

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p><i>Pytania pomocnicze do uczestników konsultacji</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Czy widzicie Państwo potrzebę określania w programie wysokości kwot jakie są przeznaczane na realizację poszczególnych priorytetów?</i> – <i>Z czego wynika stosunkowo małe zainteresowanie NGO konsultowaniem RPWOP?</i> – <i>Jak zwiększyć to zainteresowanie?</i> – <i>Co zrobić, żeby konsultacje RPWOP nie były nudne?</i> – <i>Po czym poznamy, że współpraca NGO z JST jest wysokiej jakości?</i> – <i>W RPWOP Legnicy wprowadzono taki wskaźnik oceny realizacji programu: „sposób i poziom obsługi administracyjnej podmiotu prowadzącego działalność pożytku publicznego”. Czy to dobry pomysł?</i> – <i>Jakie są Państwa sugestie odnośnie kolejnych spotkań konsultacyjnych?</i>
---	---

**Przykładowy scenariusz spotkania konsultacyjnego - warsztat metodą
*World Cafe***

<p>Czas trwania (2,5h)</p>	<p>Scenariusz spotkania konsultacyjnego projektu Roczno programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok</p>
<p>15'</p>	<p>Powitanie, przedstawienie się moderatora i uczestników (każdy uczestnik spotkania przedstawia się oraz mówi jaką instytucję reprezentuje), prezentacja głównych celów spotkania konsultacyjnego, planu spotkania oraz głównych założeń projektu Roczno programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na r.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

10'	Ekspresowy przegląd technik i narzędzi konsultacyjnych (pokaz 20 slajdów w 20 sec., techniką <i>pecha kucha</i> , zob. http://www.pechakuchawarsaw.pl/cotojest.html)
15'	Prezentacja wyników badania organizacji pozarządowych, plus dodatkowe ważne informacje do przekazania – przedstawiciel JST
40' – 50'	<p>Warsztat konsultacyjny metodą <i>World Cafe</i> – praca grupowa (przy stolikach) nad głównymi obszarami (pytania dla uczestników) (moderator)</p> <p><u>I część warsztatu:</u> Instrukcji udziela moderator spotkania (2 min). Uczestnicy siadają przy stolikach (maks. 6 osób), w zależności od potrzeb od trzech do pięciu stolików. Każdy stolik wybiera z pomocą moderatora (jeśli pomoc będzie potrzebna) swojego gospodarza, czyli osobę, która będzie notowała wnioski z dyskusji. Gospodarz będzie przy danym spotkaniu przez cały czas trwania kawiarenki. Każdy stolik otrzymuje pytanie zapisane na dużym papierze/ papierowym obrusie. Osoby siedzące przy stolikach dyskutują nad danym pytaniem i odpowiedzi/ uwagi/ komentarze zapisują na papierowym obrusie/ karcie od flipcharta (czas dyskusji 10 – 12 min., w zależności od liczby stolików).</p> <p>Po upływie wyznaczonego czasu (10 – 12 min) uczestnicy zmieniają (rotacyjnie) stolik na kolejny, poza gospodarzem i runda dyskusji się powtarza, ale teraz osoby dyskutują nad kolejnym pytaniem/ proble-</p>

mem, a gospodarz znowu zapisuje uwagi i wnioski. Rotacja trwa tak długo aż do momentu, kiedy każda grupa przedyskutuje każde pytanie (np. 4 pytania = 4 stoliki = 4x10/12 min = 40 – 50 min, więcej pytań = więcej czasu). Następnie osoby wracają do swoich stolików robią, krótkie podsumowanie wszystkich zapisanych uwag, przygotowując się do prezentacji zapisów na forum. Obrusy/ karty przyklejone zostają na ścianę (taśma malarska lub specjalny papier, który sam się przykleja do ściany) lub są wywieszane na tablicy/ flipcharcie. Czas podsumowania przy stoliku każdej z grup 3 min. Ważne przy ekspozycji kart jest to, aby każdy uczestnik mógł zobaczyć wszystkie karty jednocześnie, dlatego ściana lub dwie tablice są dobrym miejscem do prezentacji. Propozycje pytań dla uczestników spotkania przydzielone do stolików (pytań może być tyle, ile stolików):

1. *Co jest dla Państwa szczególnie ważne we współpracy urzędu z organizacjami pozarządowymi?;*
2. *Po czym poznamy, że współpraca NGO i JST jest wysokiej jakości?*
3. *Jak powinny wyglądać konsultacje z organizacjami pozarządowymi w naszym mieście? Jakie są Państwa sugestie odnośnie kolejnych spotkań konsultacyjnych z NGO?;*
4. *Jakie zapisy projektu programu współpracy uważają Państwo za dobre?;*
5. *Co Państwa zdaniem należy zmienić w zapisach Roczno programu współpracy?*
6. *Jak Państwa zdaniem można oceniać jakość realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe? Po czym poznamy „dobrą robotę”?*
7. *Jak Państwa zdaniem można zwiększyć zainteresowanie mieszkańców i przedstawicieli NGO konsultacjami społecznymi?*
8. *Jakie korzyści czerpią organizacje pozarządowe z dobrze przeprowadzonych konsultacji społecznych?.*

10'

Przerwa kawowa (nieoficjalne dyskusje przy kawie i ciastku, moderator ma czas na wywieszenie zapisanych kart i ew. odpowiedzi na pytania)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

40'	<p><u>II część warsztatu:</u> Czas prezentacji zapisów każdego stolika: każda z grup ma od 5 do 10 min. Tu możliwe uwagi i pytania z sali, moderowana dyskusja, czas przeznaczony na tę część to 30 – 40 min. Dodatkowo:</p> <p>Na ścianie sali (z boku) powieszona karta papieru od flipcharta jako miejsce, na którym uczestnicy mogą przyklejać na małych samoprzylepnych karteczkach, czytelnie zapisanych (najlepiej drukowanymi literami) swoje uwagi dotyczące ich zdaniem spraw ważnych, wykraczających poza główny temat spotkania lub takie, których nie chciano poruszyć na forum. Karta miałaby tytuł: WAŻNE DLA NGO! DO WIADOMOŚCI JST. Takie uwagi również byłyby rozpatrywane w procesie konsultacji przez JST.</p>
10'	<p>Podsumowanie spotkania, uzgodnienie z uczestnikami sposobu rozumienia przekazanych informacji. Pełna informacja na temat form, miejsca, czasu w którym będzie dostępna informacja o wynikach przebiegu konsultacji. Zebranie kart opinii od uczestników (upewnienie się, że wszystkie karty zostały zebrane).</p> <p>Jeśli czas i nastrój na to pozwolą na zakończenie każdy z uczestników będzie mógł dokończyć jedno z wybranych przez siebie zdań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podczas dzisiejszego spotkania najbardziej zainteresowało mnie..... 2. Na dzisiejszym spotkaniu najbardziej zaskoczyło mnie..... 3. Na dzisiejszym spotkaniu zabrakło mi..... 4. Przy najbliższej okazji chciał(a)bym jeszcze wyjaśnić.....

Informacje organizacyjne:

Czas trwania spotkania: 2,5 h (możliwe jednak wydłużenie jeśli taka będzie potrzeba uczestników)

Miejsce: (najlepiej duża sala, stoliki ustawione jak w kawiarni, wygodne przejścia między stolikami i możliwość wywieszenia kart papieru na ścianie, do której uczestnicy będą mieli dostęp)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczestnicy: przedstawiciele NGO i JST (zwykle ok. 25 osób, przy małej frekwencji np. przy obecnych 9 osobach z NGO do zrobienia 3 stoliki, przy 25 osobach koniecznie cztery lub pięć stolików po pięć osób)

Przestrzeń: przygotowane stoliki (4x) z papierowymi obrusami (piąty stolik w zapasie do ekspresowego przygotowania), przy nich po trzy, cztery krzesła; na ścianie lub na długim stole program współpracy, wydrukowany każdy rozdział osobno na karcie formatu A3, możliwość podkreślenia fragmentów, które zostały zmienione w porównaniu z zapisami w programie obowiązującym.

Każdy z uczestników otrzyma: informator konsultacyjny (ABC konsultacji – informacje o przebiegu procesu konsultacji, co nie podlega konsultacjom, co się zmieniło w zapisach programu, osoby i adresy do kontaktu, terminy zgłaszania uwag, terminy otrzymania informacji zwrotnej...), projekt programu wraz z uzasadnieniem do uchwały i formularz uwag.

Wyposażenie sali i potrzebne rzeczy:

- stoliki (4 – 5), krzesła (4 krzesła/ stolik), ustawienie uzależnione od kształtu sali, powinno pozwalać uczestnikom na swobodne poruszanie się między stolikami,
- długi stół lub długi kawałek ściany na wyeksponowanie programu współpracy, – stolik kawowy (catering), – papierowe obrusy (podwójny papier od flipcharta, chroni stolik przed pobrudzeniem, temat/ pytanie dyskutowany/e przy stoliku może być zapisany drukowanymi literami jako tytuł na papierze/ papierowym obrusie, można też bardziej finezyjnie nadrukować na twarde karty i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przedstawić go w postaci
Menu),

- markery (najlepiej ciemne, ale również kilka jasnych dla podkreślania ważnych uwag,) w kubkach/kieliszkach na każdym stoliku,
- flipchart wraz z papierem do zapisywania przez moderatora w razie potrzeby uwag, refleksji etc.,
- postity (karteczki samoprzylepne) w dwóch kolorach (mogą się przydać do zgłaszania uwag przez uczestników),
- taśma malarska, guma trenerska (do przyklejania kart na ścianie, jeśli będzie taka potrzeba),
- kubki na markery,
- aparat fotograficzny (zdjęcia opracowanych materiałów oraz samego spotkania).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ANKIETA OCENIAJĄCA SPOTKANIE KONSULTACYJNE W SPRAWIE PROJEKTU PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA WROCŁAWIA Z NGO NA ROK

1. MODERATOR:

Przygotowanie merytoryczne 1 2 3 4 5 6

Doświadczenie, wiedza praktyczna 1 2 3 4 5 6

Umiejętność prowadzenia konsultacji 1 2 3 4 5 6

Efektywne wykorzystanie czasu,

stopień realizacji konsultacji 1 2 3 4 5 6

Ogólna ocena moderatora 1 2 3 4 5 6

Uwagi do sposobu prowadzenia konsultacji

2. ORGANIZACJA:

Recepcja i obsługa uczestników 1 2 3 4 5 6

Warunki pracy. 1 2 3 4 5 6

Wybrane miejsce na spotkanie konsultacyjne 1 2 3 4 5 6

Termin spotkania

(godzina i dzień tygodnia) 1 2 3 4 5 6

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czas trwania spotkania

1 2 3 4 5 6

Ogólna ocena

1 2 3 4 5 6

Co należy poprawić

.....

3. OGÓLNA OCENA SPOSOBU PRZEPROWADZENIA TYCH KONSULTACJI

1 2 3 4 5 6

4. OGÓLNA OCENA SPOSOBU PRZEPROWADZENIA KONSULTACJI RPWOP NA ROK

..... PRZEZ URZĄD MIEJSKI 1 2 3 4 5 6

5. CZEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO W SPRAWIE PRZEPROWADZANIA KONSULTACJI W
NASTĘPNYCH LATACH?

6. SKĄD DOWIEDZIELI SIĘ PAŃSTWO O SPOTKANIU KONSULTACYJNYM?

E-MAIL STRONA WWW PROJEKTU STRONA WWW URZĘDU MIASTA INNE
(JAKIE?)

7. JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO UŻYTECZNOŚĆ TAKIEJ ANIIETY OCENIAJĄCEJ?

1 2 3 4 5 6

**FORMULARZ UWAG DO PROJEKTU UCHWAŁY W SPRAWIE PROGRAMU
WSPÓŁPRACY MIASTA WROCŁAWIA Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI W ROKU**

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

propozycja Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej wzorowana na formularzu warszawskim,

w ramach projektu „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podmiot zgłaszający propozycje	Adres podmiotu zgłaszającego	Nr telefonu podmiotu	Adres poczty elektronicznej podmiotu	Imię i nazwisko osoby do kontaktu	Data wypełnienia

UWAGI O CHARAKTERZE SZCZEGÓŁ JWYM

Lp.	Aktualny zapis w projekcie uchwały wraz nr. paragrafu, ustępu, punktu itd.	Sugerowana zmiana (konkretny sugerowany zapis paragrafu, ustępu i punktu itd.)	Uzasadnienie

UWAGI O CHARAKTERZE OGÓLNYM

Lp.	Uwagi	Sugerowana zmiana	Uzasadnienie

Wypełniony formularz należy dostarczyć w nieprzekraczalnym terminie **do dnia** roku na adres:

- elektronicznie: ***bwo@um.wroc.pl*** pisemnie: Biuro ds. Współpracy z Organizacjami
- Pozarządowymi Urzędu Miejskiego ul. G. Zapolskiej 4, 50-032 Wrocław pok. 509; w przypadku przesłania uwag pocztą decyduje data wpływu do Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, a nie data stempla pocztowego.

Aneks nr 1

Prawo miejscowe we Wrocławiu dotyczące konsultacji społecznych

Najważniejsze akty prawne, w których zostały ustalone procedury przeprowadzania konsultacji społecznych w gminie Wrocław, to:

1. Uchwała **XXXVII/2437/05** z dnia 21 kwietnia 2005 r. *w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Wrocławia* zmieniona przez § 1 uchwały nr **XL/962/13** RMW z 21.03.2013 r.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/37520%5C2437ru04skan.pdf

2. Uchwała **XL/962/13** z dnia 21 marca 2013 r. *zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Wrocławia*.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/159539%5C0962ru06.pdf

3. Uchwała **LIV/1559/10** z dnia 9 września 2010 r. *Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji*.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/139049%5C1559ru05.pdf

4. Uchwała **XLVI/1097/13** z dnia 27 czerwca 2013 r. *zmieniająca uchwałę nr LIV/1559/10 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji*.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/161711%5C1097ru06.pdf

5. Obwieszczenie Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 26 czerwca 2014 r. *w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr LIV/1559/10 w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa art. 3 ust. 3*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/168636/2437ru04jt.pdf

http://edzienniki.duw.pl/duw/WDU_D/2014/2103/akt.pdf

6. Zarządzenie Prezydenta Miasta nr 10924/10 z 12 listopada 2010 r. w sprawie zasad postępowania w celu przeprowadzania konsultacji projektów aktów prawa miejscowego z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

http://wrossystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/140389%5C10924zp10.pdf

Uchwała Nr XXXVII/2437/05 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 kwietnia 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Wrocławia (oraz Uchwała nr XL/962/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dn. 21 marca 2013 r. zmieniająca niektóre zapisy aktu podstawowego) stanowi, że konsultacje przeprowadza się z mieszkańcami w przypadkach przewidzianych ustawą lub w innych istotnych dla Miasta sprawach. Konsultacje mają ma celu poznanie opinii mieszkańców o poddanej konsultacjom sprawie, a wynik konsultacji nie jest wiążący dla organów Miasta.

Zgodnie z brzmieniem przepisów uchwały konsultacje z mieszkańcami mogą polegać na:

1. wyrażeniu opinii lub złożeniu uwag w sprawie będącej przedmiotem konsultacji;
2. udzieleniu odpowiedzi na postawione pytanie lub pytania;
3. wyborze spośród zaproponowanych rozwiązań.

Uchwała wyraźnie określa krąg podmiotów – osób, które mogą brać czynny udział w prowadzonych przez gminie konsultacjach. Osobami uprawnionymi do udziału w konsultacjach są osoby posiadające czynne prawo wyborcze, stale zamieszkałe na terenie Wrocławia. Konsultacje mogą mieć zasięg ogólnomiejski, a więc mogą w nim brać udział wszyscy mieszkańcy, ale także lokalny - dotyczący mieszkańców określonego terenu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Konsultacje z mieszkańcami zarządza Rada Miejska na wniosek Prezydenta, klubu radnych, komisji Rady Miejskiej lub co najmniej 3 radnych.

Jeżeli konsultacje mają być ogłoszone, to uchwała Rady każdorazowo powinna wskazywać:

1. Przedmiot konsultacji;
2. Terytorium objęte konsultacjami;
3. Czas trwania konsultacji;
4. Jednostki organizacyjne Miasta odpowiedzialne za przeprowadzenie konsultacji.

Uchwałę ogłasza się na miejskiej stronie internetowej www.wroclaw.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Opinie, uwagi i informacje o wyniku konsultacji są przekazywane Prezydentowi Miasta, a następnie w terminie 14 dni od zakończenia konsultacji są przekazywane Radzie Miejskiej. Po przedstawieniu informacji na sesji wyniki konsultacji są publikowane w Biuletynie Urzędowym Rady Miejskiej. Analogicznie konsultacje z mieszkańcami mogą przeprowadzać rady osiedli, określając zasady i tryb na podstawie obowiązującej uchwały.

Uchwała Nr LIV/1559/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 9 września 2010 r. (ze zmianami zapisanymi Uchwale Nr XLVI/1097/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 marca 2013 r. oraz Obwieszeniem Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały z 2010 r.) w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji określa szczegółowy sposób konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Konsultacje zgodnie z deklaracją zawartą w uchwale przeprowadza się w oparciu o zasady: 1. pomocniczości,
2. partnerstwa,
3. suwerenności stron,
4. efektywności, 5. uczciwej konkurencji,
6. jawności.

Jeżeli projekt aktu prawa miejscowego podlegający konsultacjom jest zgłaszany z inicjatywy Prezydenta Wrocławia, konsultacje przeprowadza się przed wniesieniem projektu pod obrady Rady Miejskiej Wrocławia. Procedurze tej podlega również program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W pozostałych przypadkach konsultacje przeprowadza się po otrzymaniu przez Prezydenta Wrocławia od Przewodniczącego Rady Miejskiej Wrocławia projektu aktu prawa miejscowego.

Konsultacje przeprowadza się z radą działalności pożytku publicznego na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącymi działalność na terenie Wrocławia.

Konsultacje przeprowadza się w celu poznania opinii podmiotów w sprawie poddanej konsultacjom. Wynik konsultacji nie jest wiążący dla organów Miasta Wrocławia.

Uchwała standaryzuje sposób postępowania w przypadku prowadzenia konsultacji. Proces konsultacji rozpoczyna się poprzez:

- zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia i na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia ogłoszenia Prezydenta Wrocławia o rozpoczęciu konsultacji, zawierającego: przedmiot, termin, zakres oraz formę konsultacji, wraz z projektem aktu prawa miejscowego;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- przekazanie informacji Prezydenta Wrocławia o rozpoczęciu konsultacji zawierającej przedmiot, termin, zakres oraz formę konsultacji wraz z projektem aktu prawa miejscowego do rady działalności pożytku publicznego.

Prezydent Wrocławia może, w zależności od potrzeb, zamieścić ogłoszenie o prowadzonych konsultacjach w lokalnej prasie lub na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Zgodnie z uchwałą termin konsultacji nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania ogłoszenia Prezydenta Wrocławia o rozpoczęciu konsultacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia lub od dnia doręczenia informacji Prezydenta Wrocławia o rozpoczęciu konsultacji radzie działalności pożytku publicznego. Analiza uchwał i ogłoszeń wskazuje że termin ten jest przestrzegany.

Informację o wynikach konsultacji podaje się do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia i na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia nie później niż w ciągu 30 dni od dnia zakończenia konsultacji. W uchwale nie ma wymagań co do treści tej informacji.

Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę podmiotów biorących udział w konsultacjach, jeżeli zostały przeprowadzone w sposób określony w uchwale.

Konsultacje uznaje się za przeprowadzone także wtedy, gdy rada działalności pożytku publicznego zrezygnuje z prawa do wyrażenia opinii o przedstawionym projekcie aktu prawa miejscowego, w tym nie przedstawi opinii w terminie.

Wykonanie uchwały zostało powierzone Prezydentowi Wrocławia, a w celu jej prawidłowego wykonania zostało wprowadzone **Zarządzenie Prezydenta Wrocławia Nr 10924/10 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie zasad postępowania w celu przeprowadzania konsultacji projektów aktów prawa miejscowego z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zarządzenie reguluje zasady postępowania w celu przeprowadzania konsultacji projektów aktów prawa miejscowego z radą działalności pożytku publicznego, w przypadku jej utworzenia na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub organizacjami pozarządowymi w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Jeżeli inicjatorem konsultacji jest Prezydent Miasta Wrocławia, to wskazana przez niego merytoryczna komórka organizacyjna proponuje optymalną formę przeprowadzenia konsultacji i przygotowuje projekt ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji lub projekt informacji o rozpoczęciu konsultacji, o których mowa w §5 Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia. Projekt jest zatwierdzany przez Prezydenta Wrocławia lub osobę przez niego upoważnioną.

Jeśli z inicjatywą przeprowadzenia konsultacji występuje Rada Miejska Wrocławia, to metodę przeprowadzenia konsultacji wskazuje Przewodniczący Rady Miejskiej, a jeśli jej nie wskaże, to metodę konsultacji wskazuje Prezydent. On też wskazuje merytoryczną komórkę organizacyjną odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji. Analizowane w BIP w zakładce konsultacji informacje o rozpoczęciu konsultacji nie zawierały informacji o innych miejscach ogłoszenia konsultacji społecznych poza stroną portalu miejskiego. Wydaje się, że w ogłoszeniu powinny znaleźć się też informacje o zamieszczeniu informacji w prasie lokalnej, jeśli takie były wykorzystane.

Wskazana merytoryczna komórka organizacyjna jest odpowiedzialna za przeprowadzenie procesu konsultacji.

W przypadku przeprowadzania konsultacji z radą działalności pożytku publicznego, utworzoną na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, merytoryczna komórka organizacyjna przekazuje w formie pisemnej i elektronicznej informację o rozpoczęciu konsultacji wraz z projektem aktu prawa miejscowego Radzie Działalności Pożytku Publicznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W informacji o rozpoczęciu konsultacji merytoryczna komórka organizacyjna wskazuje swój adres pocztowy lub e-mail, pod który należy przesyłać uwagi i opinię do projektu konsultowanego aktu prawa miejscowego. W ogłoszeniu podana jest podstawa prawna, umieszczony projekt uchwały oraz inne konieczne załączniki i uzasadnienia. Zarządzenie nie wskazuje innych aktywnych form prowadzenia konsultacji społecznych, choć w praktyce stosowane są również inne formy, które są podane w informacji o rozpoczęciu konsultacji.

Merytoryczna komórka organizacyjna przygotowuje projekt informacji o wynikach konsultacji. Informację o wynikach konsultacji akceptuje Prezydent Wrocławia lub osoba przez niego upoważniona. Brak zakresu, jaki ma zawierać informacja.

Merytoryczna komórka organizacyjna zamieszcza informację o wynikach konsultacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i przekazuje ją w formie pisemnej do Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

W zarządzeniu ustalony jest zarówno schemat obiegu projektów aktów prawa miejscowego w urzędzie, wymagających konsultacji dla projektów uchwał konsultowanych z organizacjami pozarządowymi, jak i schemat obiegu dokumentów dla projektów uchwał konsultowanych z radą działalności pożytku publicznego.

Dyrektor Departamentu Prezydenta pełni nadzór nad prawidłowym wykonaniem zarządzenia.

Zebrała Ewa Pytasz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Aneks nr 2

Prezentacja w zakresie konsultowania programów współpracy z NGO

Ewaluacja
dotychczasowych
praktyk konsultowania
programów współpracy
z NGO przez
Miasto Wrocław

dr Agata Bulicz

I warsztat

„Monitoring strategii jest procesem, który ma ujawnić problemy w celu wyciągnięcia wniosków. Wskazanie problemu, ujawnienie błędu jest więc dla każdego pracownika (funkcjonariusza) przyczynkiem do lepszej oceny. Dla nikogo nie może oznaczać kary.”

(A.J. Blikle, *Doktryna Jakości*, W-wa 2011, s.52)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

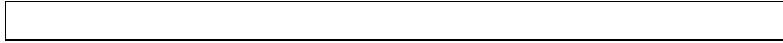

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

***Powiedz mi, a zapomnę.
Pokaż mi, a zapamiętam.
Pozwól mi zrobić, a zrozumiem.***

Konfucjusz

Ramowy program warsztatów:

- 1. Prezentacja celów, założeń i etapów projektu** *Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław (GW)*
- 2. Partycypacja społeczna w samorządzie** (funkcje, formy, użyteczność)
- 3. Konsultacje społeczne – narzędzie partycypacji**
- 4. Ewaluacja obowiązujących regulacji normatywnych dotyczących konsultacji oraz dotychczasowych praktyk konsultacyjnych stosowanych przez GW**

Cel główny projektu:

Wzmocnienie mechanizmów partycypacji społecznej

- 1. Zaplanowanie i wdrożenie konsultacji społ. RPWOP**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**2. Zaplanowanie i wdrożenie konsultacji społ.
w zakresie założeń strategii edukacyjnej GW**

3. Upowszechnienie wiedzy o technikach konsultacyjnych

Etapy procesu planowania i wdrożenia konsultacji społecznych RPWOP:

- I. warsztaty ewaluacyjne (jak oceniamy dotychczasowe procedury i praktyki konsultacji społecznych Gminy Wrocław)
- II. warsztaty planistyczne (planujemy konsultacje społeczne zapisów RPWOP na rok 2015)
- III. warsztaty konsultacyjne (wdrażamy to, co zaplanowaliśmy)
- IV. warsztaty ewaluacyjne (oceniamy efekt naszego przedsięwzięcia)

Cele spotkania:

- 1. WIEDZIEĆ!**
- 2. CHCIEĆ!**
- 3. MÓC!**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Co to jest „partycypacja” ?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Partycypacja społeczna i jej elementy

„zespół działań i metod uczestnictwa obywateli w określaniu i rozwiązywaniu ich własnych problemów”.

Leksykon politologii, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 1996, s. 281.

Elementy partycypacji społecznej

aktywność podmiotów,
świadomość i samodzielność w
działaniu,
zdolność do wywierania wpływu
na stan spraw społecznych.

Leksykon politologii, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 1996, s. 281.

Elementy partycypacji społecznej:

efektywne rozwiązywanie rzeczywistych
problemów społecznych,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

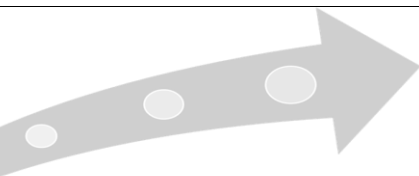

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

związywanie konfliktów społecznych,
paty obywateli dla działań
nych przez organy władzy,
ywateli i władz w procesie kształtowania
wa obywatelskiego.

ry partycypacji społecznej

Cel:	poinformowanie i uświadomienie podejmowanych działań
Zobowiązanie:	„Będziemy was informować”
Stosowane metody:	Wysyłka listów, informacje w mediach, ogłoszenia

ry partycypacji społecznej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

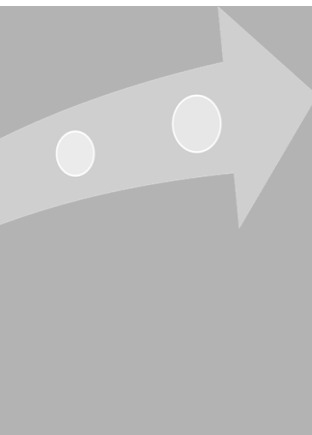

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

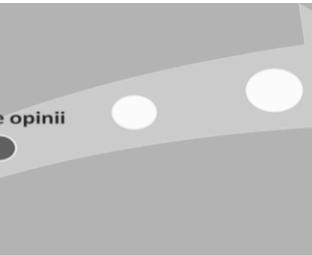

Przekazanie informacji w sposób obiektywny, by mieszkańcy mogli lepiej zrozumieć podejmowane działania

„Postaramy się to wytłumaczyć”

Spotkania, informacje na www, gazetki

niary partycypacji społecznej

Uzyskanie opinii społecznej nt.: problemów, aktywnych rozwiązań, decyzji

„Umożliwimy różne sposoby wyrażenia swojej opinii i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	poinformujemy, w jaki sposób wpłynęło to na podejmowane działania”
ody:	Spotkania dyskusyjne, badanie opinii publicznej

ary partycypacji społecznej

Angażowanie mieszkańców	Angażowanie mieszkańców w proces, po to by rozumieć i uwzględnić ich punkt widzenia i obawy
	„Będziemy razem pracować , by wasza opinia była uwzględniona i poinformujemy, w jaki sposób wpłynęło to na podejmowane decyzje”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

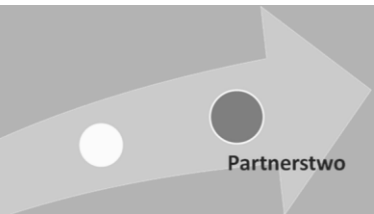

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

metody:	Wypracowanie strategicznej wizji rozwoju
---------	--

mechanizmy partycypacji społecznej

Partnerstwo

Przekazanie podejmowania decyzji grupom lub partnerom społecznym

„Będziemy wdrażać te decyzje, które podejmiecie”

metody: Warsztaty robocze dla społeczności lokalnej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

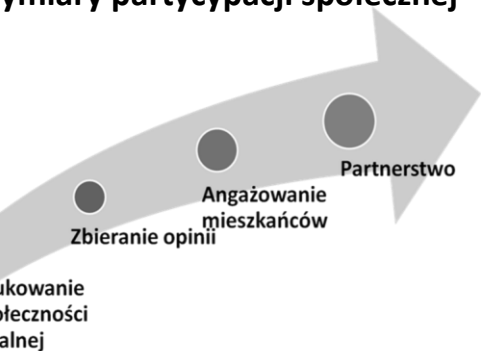
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

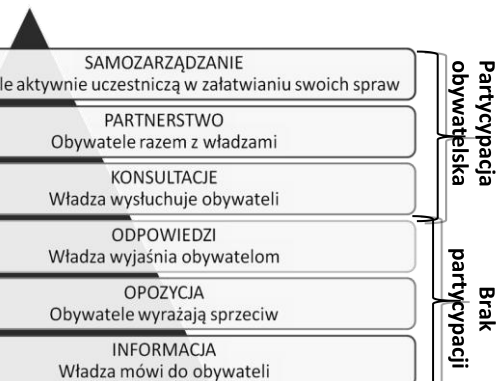
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wymiary partycypacji społecznej

Źródło: Comprehensive planning and citizen participation, S.H Grabow, M. Hilliker, J. Moskal

Wzrost w rozwoju zasad obywatelskiego uczestnictwa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

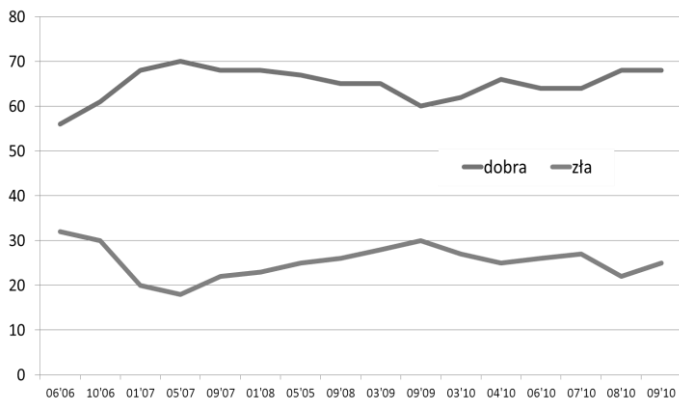
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Samorządność w Polsce - jak ją oceniaamy?

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Opinie o działalności władz lokalnych

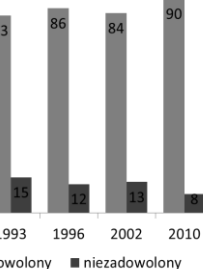

Źródło: CBOS

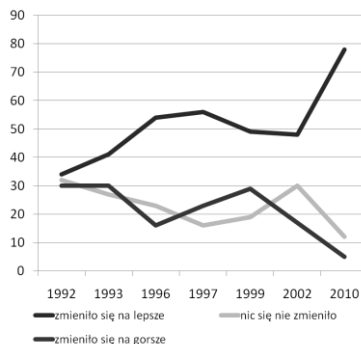
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zadowolenie ze zmian w środowisku lokalnym

St Pan(i) zadowolony, czy niezadowolony z tego, że mieszka Pan(i) w tej miejscowości?

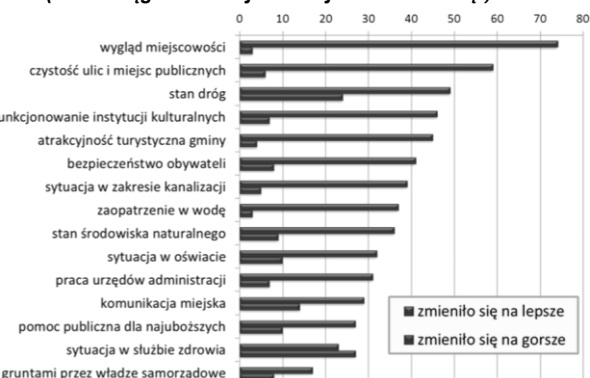

Czy, Pana(i) zdaniem, w Pana(i) miejscowości od roku 1989:

Ocena ostatniej kadencji (2006 - 2010)

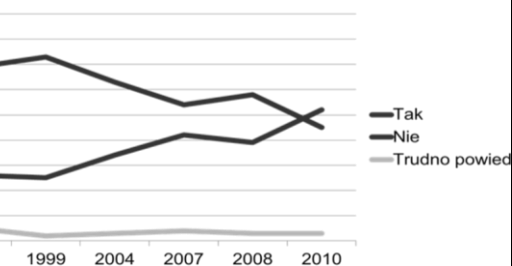
(Jak w ciągu ostatniej kadencji zmienił/a/o się:)

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

czne poczucie wpływu na sprawy lokalne

udzie tacy jak Pan(i) mają wpływ na sprawy swojego miasta, gminy?”

o poczucie wpływu na sprawy lokalne

o interesy obywateli przez władze lokalne w różnych typach miejscowości

	O czyje interesy dbają przede wszystkim lokalne władze w Pana(i) gminie/mieście?			
	Obywateli	Swojej partii lub stronnictwa	Swoje własne	Ogółem ¹⁾
	w procentach			
	32,1	14,8	48,1	100,0
	26,3	18,5	50,2	100,0
	24,8	24,7	44,8	100,0
	19,4	25,3	51,0	100,0
	18,5	27,0	50,7	100,0
	15,6	30,1	50,2	100,0
	25,0	21,4	48,9	100,0

¹⁾ bo w tabeli nie wykazano odpowiedzi „trudno powiedzieć” (4,7% ogółu)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Konsultacje społeczne w samorządzie

Podstawy prawne krajowe:

"Obywatel ma prawo do uzyskania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne".

Konstytucja RP, art. 61

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu

Podstawy prawne krajowe:

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska** (Dz. U. 2001r. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.)
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** (Dz. U. 2003r. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.)
- **Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz. U. 2008r. Nr 199 poz. 1227)
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie**

Prawo

miejscowe:

1. Uchwała XXXVII/2437/05 z dnia 21 kwietnia 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Wrocławia.
2. Uchwała XL/962/13 z 21 marca 2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i zasad przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami.
3. Uchwała LIV/1559/10 w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPP projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.
4. Uchwała XLVII/1097/13 z dnia 27 czerwca 2013 r. zmieniająca uchwałę nr LIV/1559/10 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPP projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Prawo miejscowe:

Zarządzenie Prezydenta Miasta nr 10924/10 z 12.11.2010 r. w sprawie zasad postępowania w celu przeprowadzania konsultacji projektów aktów prawa miejscowego z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji określający zasady postępowania w celu przeprowadzania konsultacji projektów aktów prawa miejscowego - (BU RMW z 2011 r. Nr 2, poz.99)

Pojęcie konsultacji:

Celowa, zorganizowana i normatywnie uregulowana **działalność** zmierzająca do pozyskania od obywateli i ich grup informacji i opinii co do działań administracji, odnoszących się do ważnych potrzeb i **interesów społecznych**, podejmowana z intencją wykorzystania zgłoszonych opinii w różnorodnych, w tym ściśle, administracyjnych procedurach podejmowania decyzji.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

POTENCJALNE CELE KONSULTACJI

- 1. Poznanie opinii mieszkańców lub wybranej grupy.**
- 2. Przekazanie informacji na dany temat.**
- 3. Zdobywanie przychylności mieszkańców dla danego przedsięwzięcia.**
- 4. Zdobywanie poparcia dla władz lokalnych.**
- 5. Negocjowanie oceny sytuacji – powstrzymanie konfliktu.**
- 6. Wywołanie konfliktu.**

Rodzaje konsultacji:

Konsultacje pełne – oparte na idei dialogu społecznego, działania informacyjne oraz działania promocyjne, w tym reklamowe i public relations.

Konsultacje ograniczone – działania informacyjne.

R. Mędrzycki, M. Szyrski, B. Rzeszotarski

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wybrane formy konsultacji:

a) spotkania fokusowe	i) komitety doradcze
b) ankiety do samodzielnego wypełnienia	j) seminaria, warsztaty
c) ankiety telefoniczne	k) informacje zwrotne i sugestie od pracowników samorządowych
d) ankiety przeprowadzane przez ankieterów	l) strona internetowa samorządu
e) panel obywatelski	m) spotkania publiczne
f) konsultowanie dokumentów	
g) uwagi i skargi użytkowników	
h) fora dyskusyjne	

Nowoczesne formy konsultacji:

- a) konferencje konsensusowe
- b) warsztaty
- c) imprezy plenerowe
- d) sondaż deliberatywny
- e) videokonferencje
- f) za pomocą portali społecznościowych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ultacje jako proces:

skresu konsultacji i procedury

lityczna

osobów informowania o decyzjach,

grup, których poszczególne decyzje

e o konsultacjach i koordynowanie

czasem konsultacji,

uczestnictwa zainteresowanych

wanie raportów na temat wyników

ie informacji zwrotnej do

ji.

/ wartości, skutecznych konsultacji:

- przejrzyste,

- wieloetapowe,

- wczesne,

procesem planistycznym i projektowym,

jonalne, - aktywne, - szerokie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Elementy analizy procesu konsultacji:

- Cele**
- Interesariusze (uczestnicy sytuacji) •Problem społeczny**
- Strategia przeprowadzenia konsultacji prawa miejscowego, służąca rozwiązaniu problemu**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Zasady konsultacji wg ustawy o
działalności pożytku publicznego i
wolontariacie:**

- **pomocniczości,**
- **suwerenności stron,**
- **partnerstwa,**
- **efektywności,**
- **uczciwej konkurencji,**
- **jawności.**

Czym jest „ewaluacja”?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluacja – systematyczne badanie wartości lub cech konkretnego programu, działania lub obiektu z punktu widzenia przyjętych w tym celu kryteriów w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego rozumienia

Ewaluacja – kompleksowa ocena danego przedsięwzięcia (projektu, programu), uwzględniająca wszystkie jego stadia, czyli planowanie, wdrażanie, pomiar rezultatów. Efekty ewaluacji wykorzystywane są w procesie decyzyjnym.

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KRYTERIA EWALUACJI,

czyli TEST „U”:

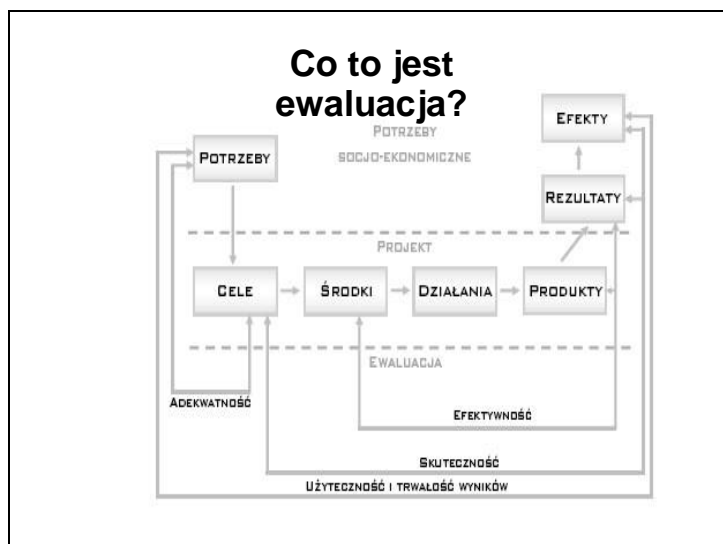
TRAFNOŚĆ– zgodność celów z potrzebami grupy odbiorców, odpowiedź na realne potrzeby adresatów działań

EFEKTYWNOŚĆ– porównanie zaangażowanych zasobów/ nakładów z osiągnięciami na poziomie produktów, rezultatów, oddziaływania

SKUTECZNOŚĆ– w jakim stopniu osiągnięto zakładane cele

TRWAŁOŚĆ– ocena oddziaływania po zakończeniu interwencji

UŻYTECZNOŚĆ– porównanie potrzeb danego sektora z osiągnięciami danego programu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dziękuję za uwagę

dr Agata Bulicz
(a.bulicz@gmail.com)

Aneks nr 3

Piotr Mikiewicz

Konsultacje online – analiza wyników

Konsultacje online trwały od września 2014 roku do lutego 2015 roku (dokument konsultowany stanowi załącznik nr 1 do analizy, wzór ankiety stanowi załącznik nr 2). Wzięło w nich udział niemal 400 osób. Ich wskazania były na bieżąco analizowane i wykorzystywane w pracy na warsztatach konsultacyjnych z przedstawicielami NGO. Niestety nie wszyscy udzielili informacji na swój temat. Poniżej podajemy dane kontekstowe na podstawie danych tych osób, które podały te informacje. Jest to (w zależności od pytania) ok. 50% wszystkich biorących udział w ankiecie. Pozwoli to na przynajmniej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przybliżone oszacowanie struktury osób biorących udział w tej części konsultacji.

W większości są to osoby powyżej 26 roku życia (dominują te w przedziale 36-45 lat). W zdecydowanej większości odpowiadały kobiety (ponad 85%). W przeważającej mierze są to osoby z wyższym wykształceniem pracujące w sektorze publicznym.

Kluczowym pytaniem kontekstowym było dla nas pytanie o status osoby udzielającej odpowiedzi w stosunku do systemu edukacji. Mamy tu dwie dominujące grupy – rodzice uczniów i nauczyciele. W dalszej części prezentacji wyników ankiety online będą podawane wyniki zbiorcze oraz zestawienie dla tych dwóch kluczowych podgrup.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

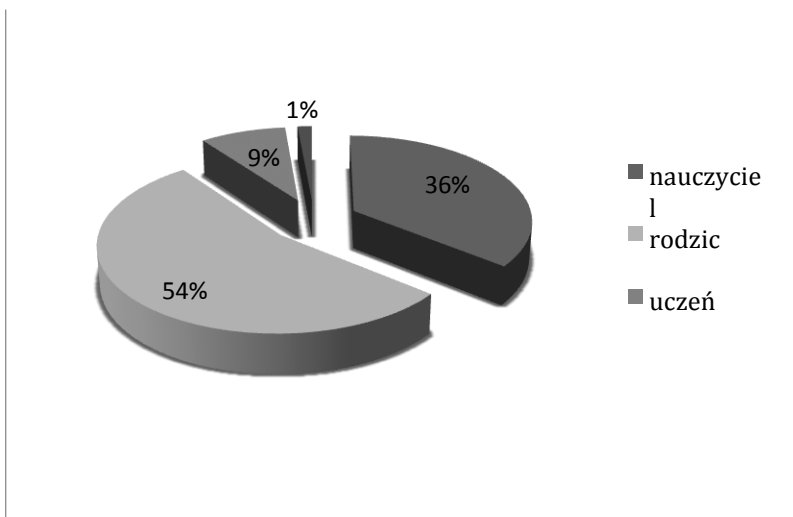
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

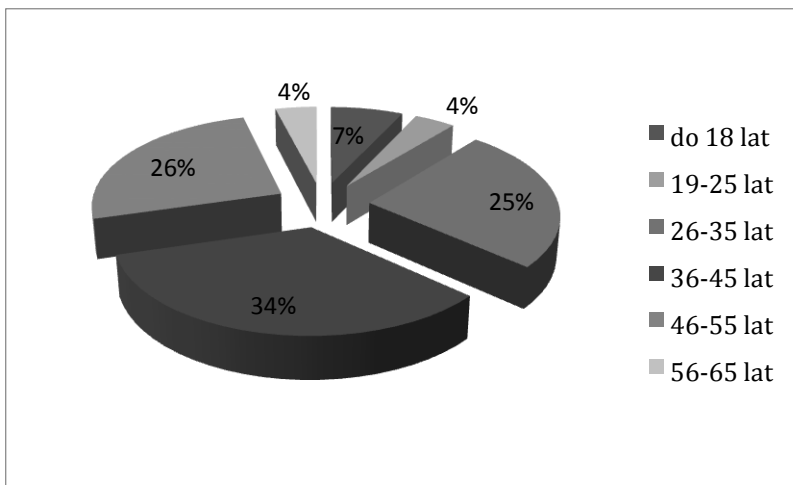
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Status odpowiadającego

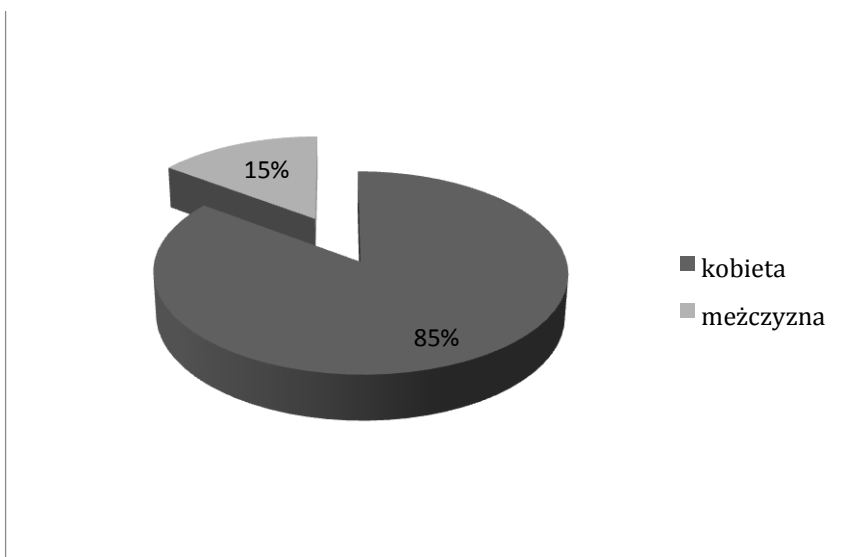

Wiek

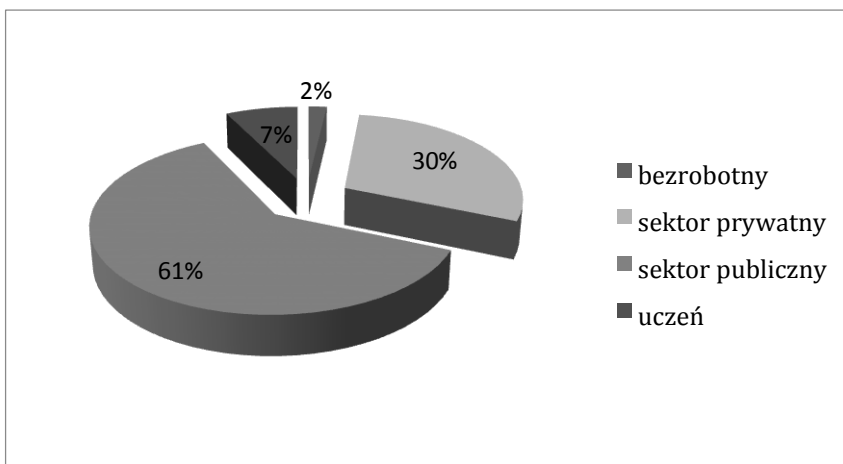

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Płeć

Status zawodowy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

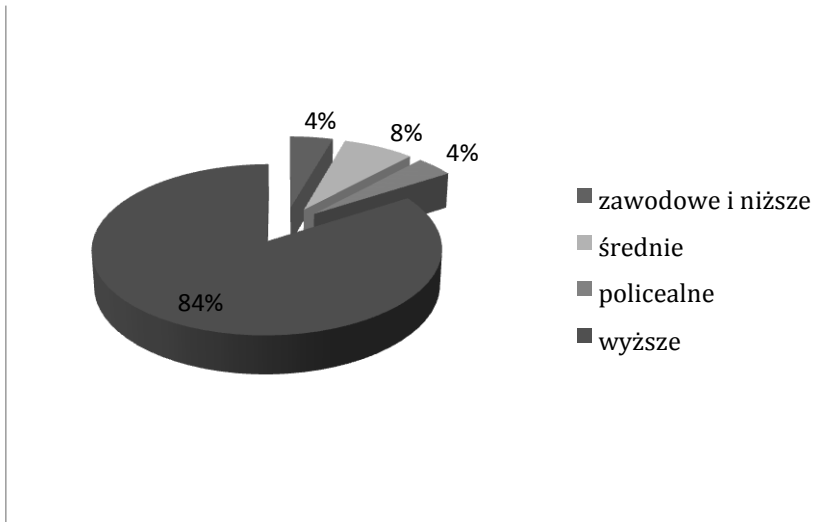
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

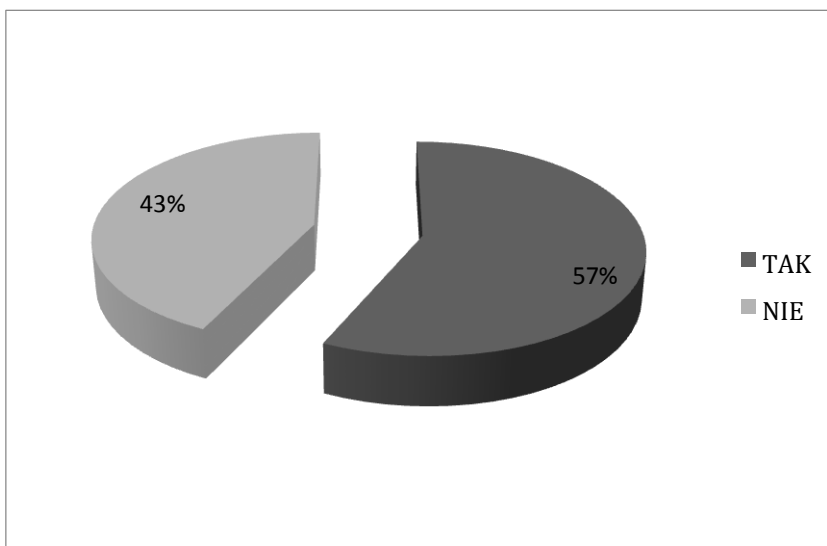
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykształcenie

Z Wrocławia czy napływowy?

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

I. Pytanie o cele edukacji

Pytanie w ankiecie:

Jakie są Pani/Pana zdaniem główne cele edukacji?

Statystyki

	Umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów.	Stymulowanie ciekawości poznawczej ucznia.	Umiejętność współpracy w grupie.	Rozwijanie uzdolnień i szlifowanie talentów.	Przygotowanie do rynku pracy.	Kształtowanie kompetencji obywatelskich.	Wychowanie i kształtowanie postaw.
Ważne	379	373	371	374	375	372	373
Braki danych	11	17	19	16	15	18	17
Średnia	4,39	4,45	4,31	4,29	4,07	3,87	4,05
Dominanta	5	5	5	5	5	5	5
Minimum	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum	5	5	5	5	5	5	5

W pierwszej części ankiety zawarto pytania o główne zadania edukacji. Odpowiadający mieli do dyspozycji kilka propozycji w stosunku do których mieli określić ich priorytetowość na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznaczało, że dany cel jest w ogóle nieistotny, a 5, że bardzo istotny. W tabeli zestawiono zbiorcze statystyki dla poszczególnych celów.

Jak widać, dominują wskazania na poziomie 5, co oznacza, że zaproponowane cele edukacji są w zgodnej opinii ankietowanych bardzo ważne. Pokazuje to również wartość średniej. Relatywnie najniżej oceniono ważność kształtowania kompetencji obywatelskich (średnia 3,87). Poniżej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

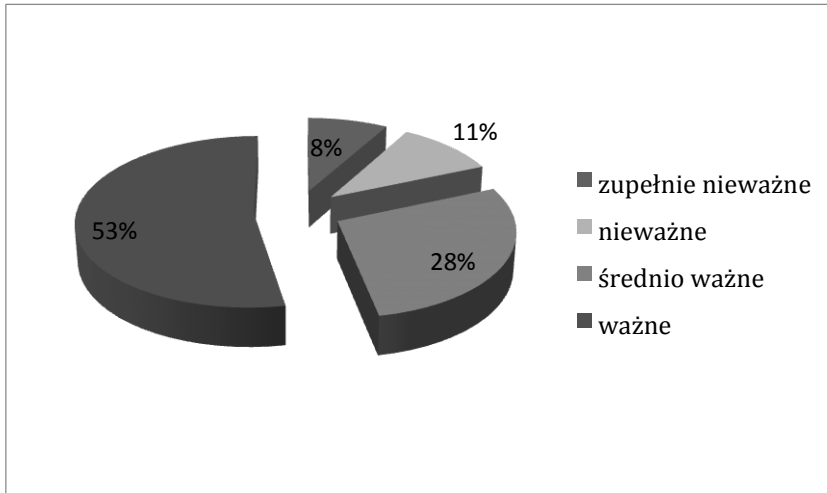

Projekt

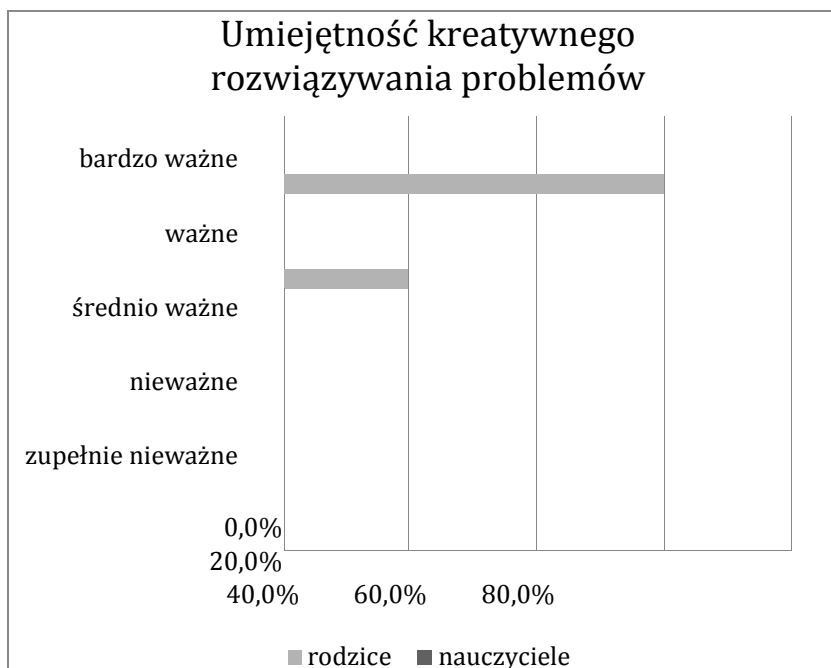
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przedstawiono rozkłady odpowiedzi na poszczególne pytania z dodatkowym wskazaniem na odpowiedzi udzielane przez nauczycieli i rodziców.

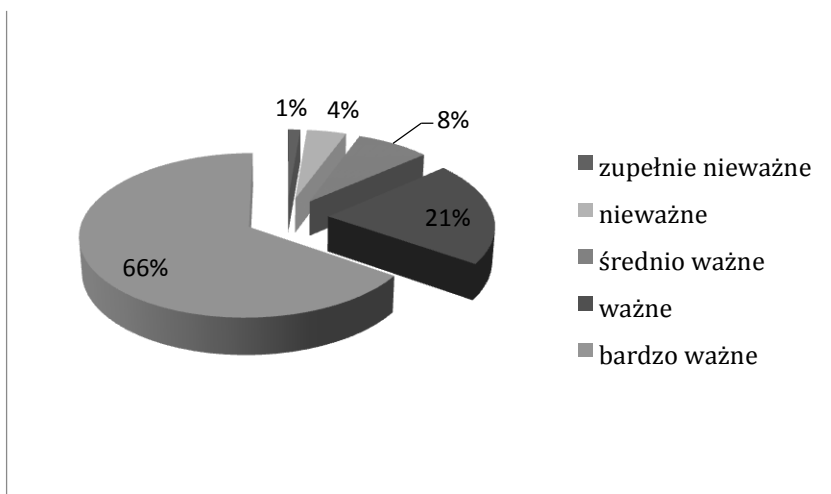
Umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Stymulowanie ciekawości poznawczej ucznia

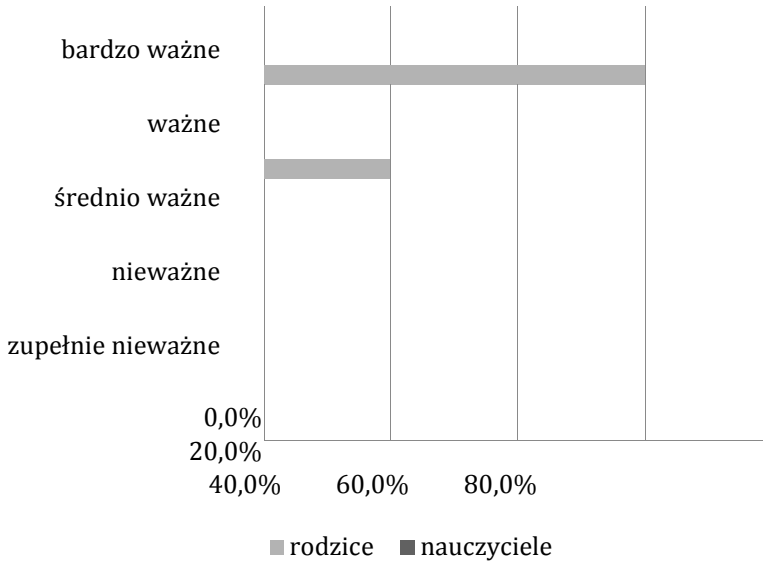

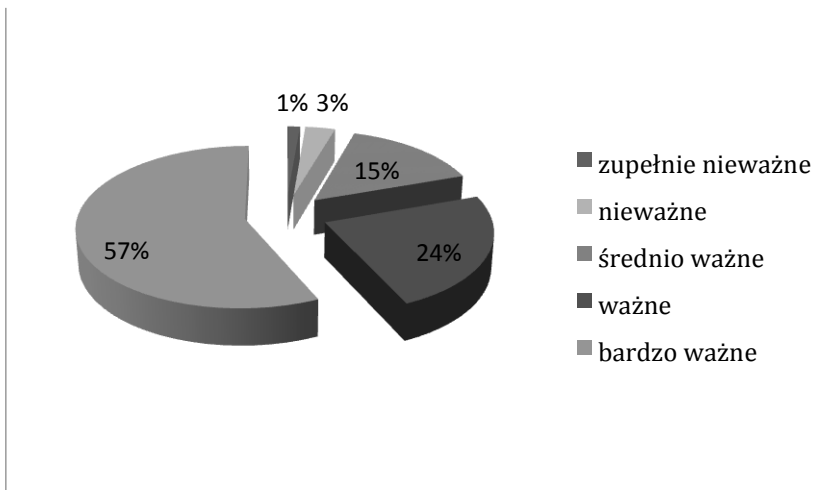
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Stymulowanie ciekawości poznawczej ucznia

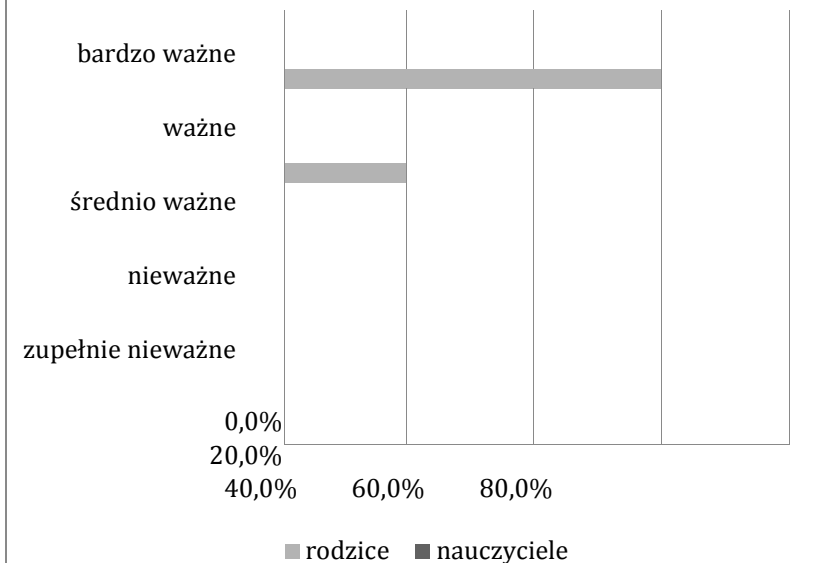
Rozwijanie uzdolnień i szlifowanie talentów

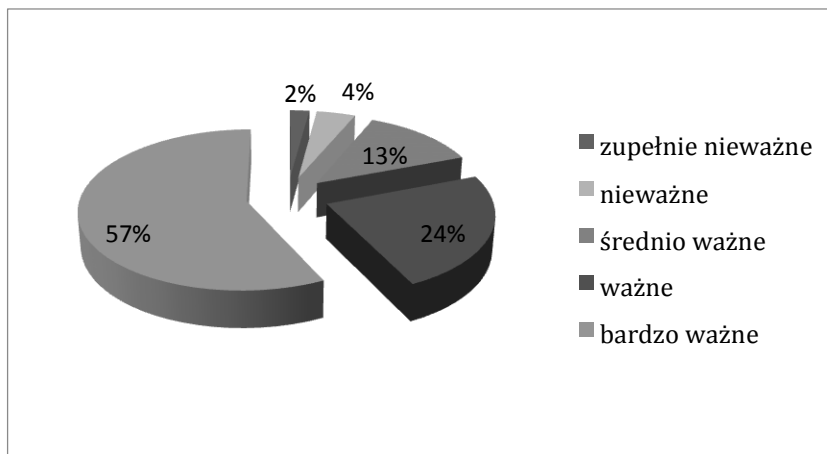

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wroclaw” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie uzdolnień i szlifowanie talentów

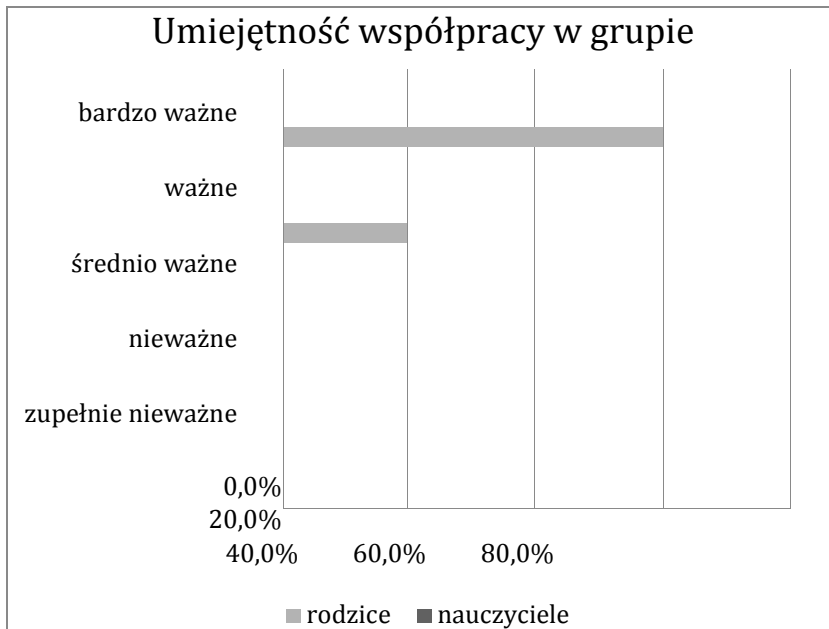
Umiejętność współpracy w grupie

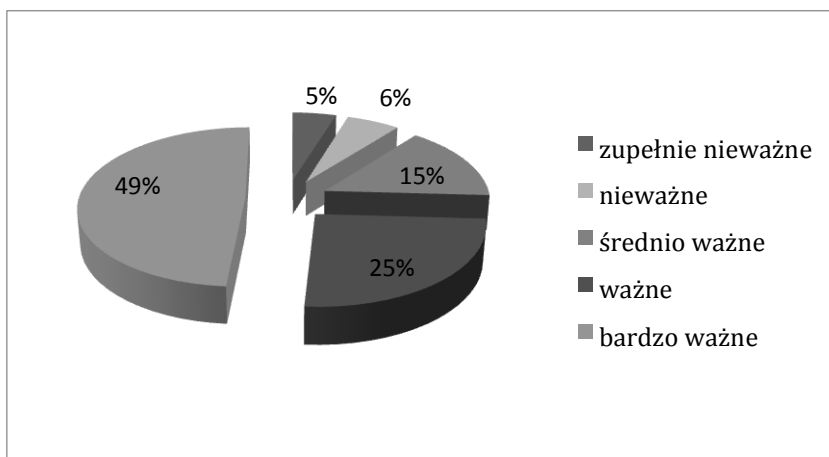

Projekt

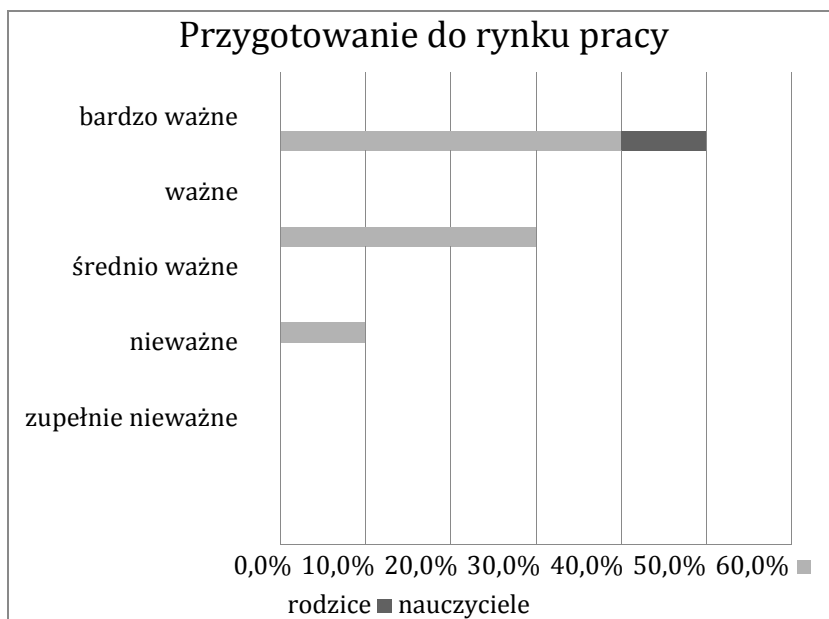
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przygotowanie do rynku pracy

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kształtowanie kompetencji obywatelskich

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

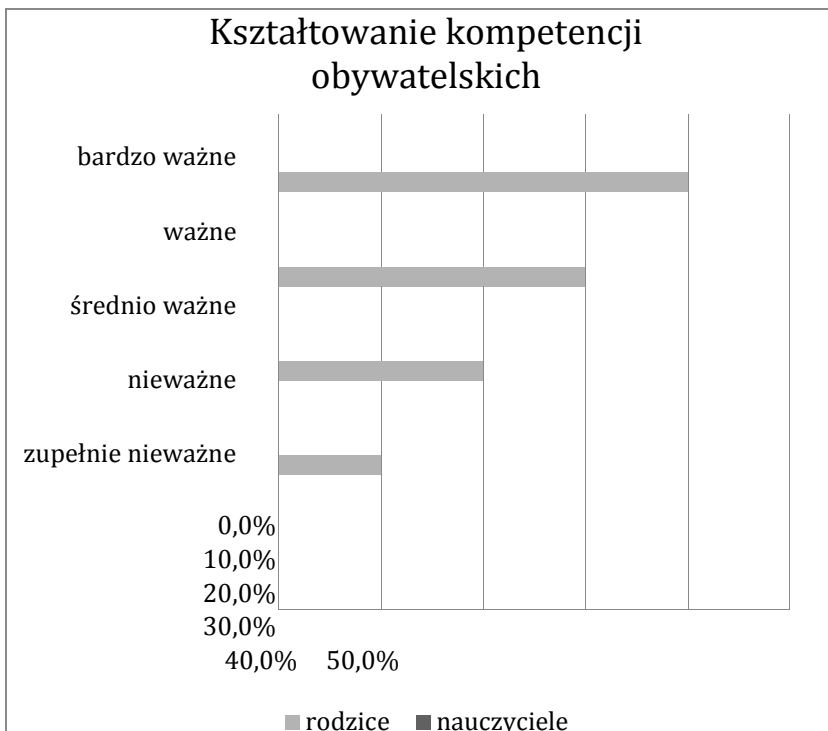
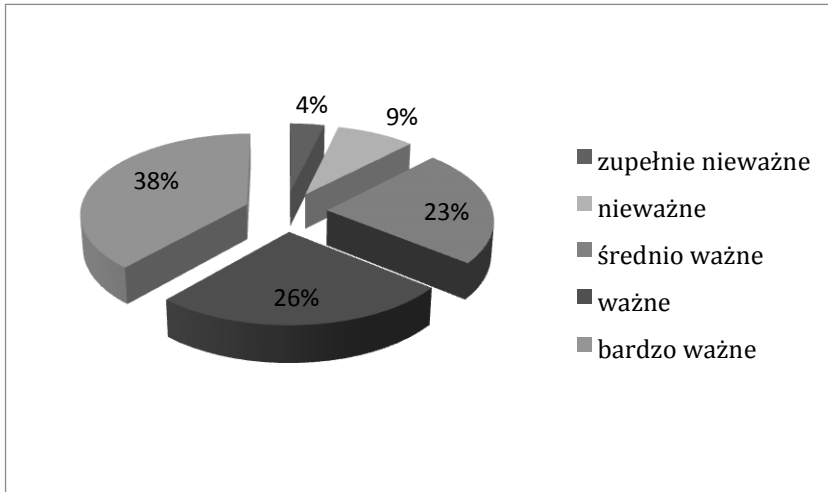

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

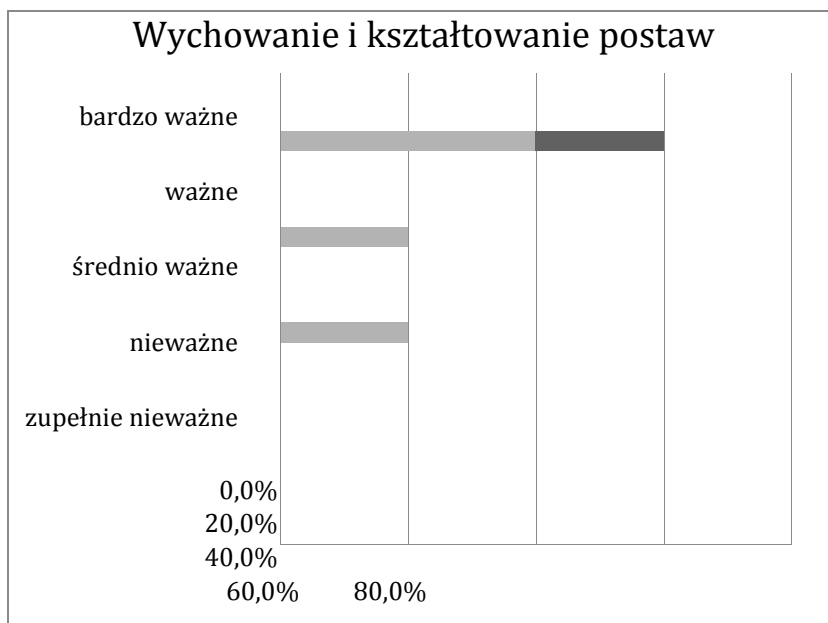
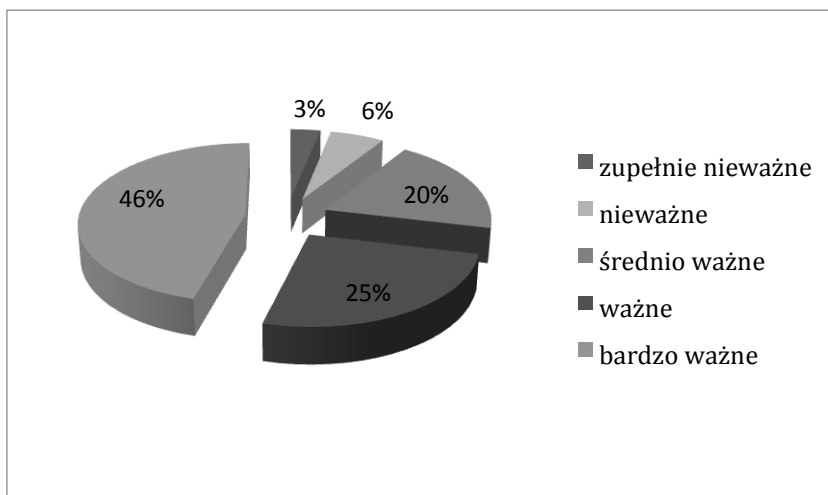
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wychowanie i kształtowanie postaw

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

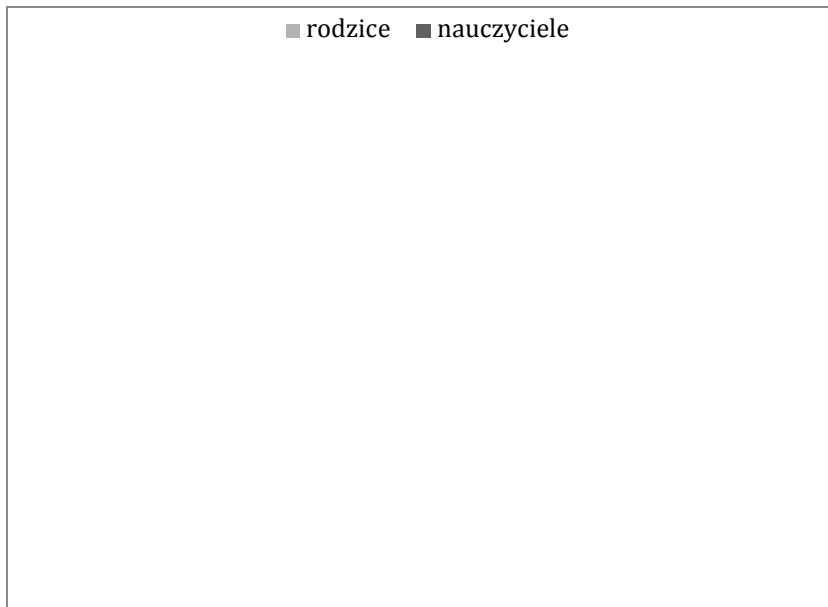

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Inne cele

Ankietowani mogli wskazać dodatkowe, ich zdaniem istotne, cele edukacji. Wśród wielu wskazań najważniejsze to:

- Wiedza i zdobywanie kompetencji przez uczniów,
- Umiejętność stosowania wiedzy w praktyce,
- Rozwój fizyczny, sport,
- Kompetencje prospołeczne,
- Kształtowanie kompetencji indywidualnych – pobudzanie ciekawości, umiejętność uczenia się, samorozwój, samoocena,
- Kształtowanie postaw patriotycznych, wychowanie w oparciu o wartości chrześcijańskie,
- Wyrównywanie szans edukacyjnych (TYLKO JEDNO WSKAZANIE).

II. Pytania o efekty działań strategicznych Pytanie w ankiecie:

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Po przeczytaniu Założeń do Strategii Edukacyjnej (Link), czy zgadza się Pan/Pani, że w wyniku planowanych działań edukacyjnych Wrocław powinien być miastem ludzi:

Statystyki

	Wrocław miastem ludzi nastawionych na rozwój osobisty	Wrocław miastem ludzi związanych ze swoją lokalną społecznością (na poziomie miasta, dzielnicy czy osiedla)	Wrocław miastem ludzi kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty	Wrocław miastem ludzi znajdujących swoje miejsce na rynku pracy	Wrocław miastem ludzi wykorzystujących nowoczesne narzędzia w celu podniesienia jakości swojego życia	Wrocław miastem ludzi otwartych i tolerancyjnych
Ważne	271	274	277	279	273	277
Braki danych	119	116	113	111	117	113
Średnia	4,13	4,09	4,48	4,51	4,32	4,43

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dominanta	5	5	5	5	5	5
Minimum	1	1	1	1	1	1
Maksimum	5	5	5	5	5	5

W drugiej części ankiety zawarto pytania o wizję Wrocławia jako społeczności mieszkańców, która legła u podstaw założeń do strategii edukacyjnej. Ponownie zapytano respondentów o stopień zgody na zaproponowane twierdzenia – skala 1 do 5.

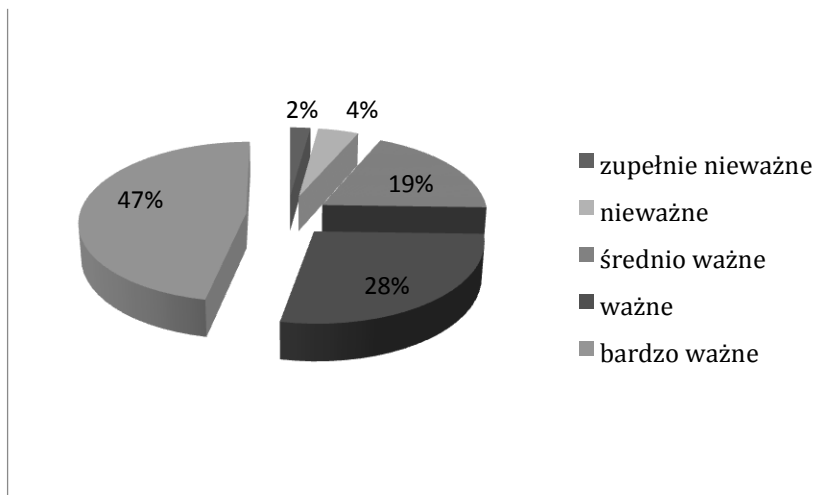
W tabeli zestawiono zbiorcze statystyki.

Jak widać, ponownie dominują wskazania na poziomie 5, co oznacza, że zaproponowane obrazy docelowe społeczności wrocławskiej znajdują aprobatę. Również widać to po wysokiej średniej we wszystkich przypadkach.

Poniżej przedstawiamy rozkłady odpowiedzi dla poszczególnych propozycji oraz wskazania w podziale na podgrupy nauczycieli i rodziców.

Wrocław miastem ludzi nastawionych na rozwój osobisty

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

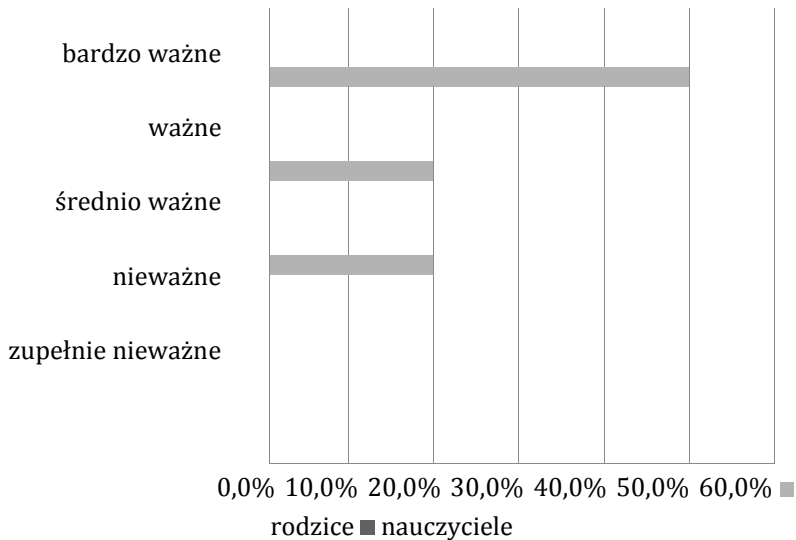

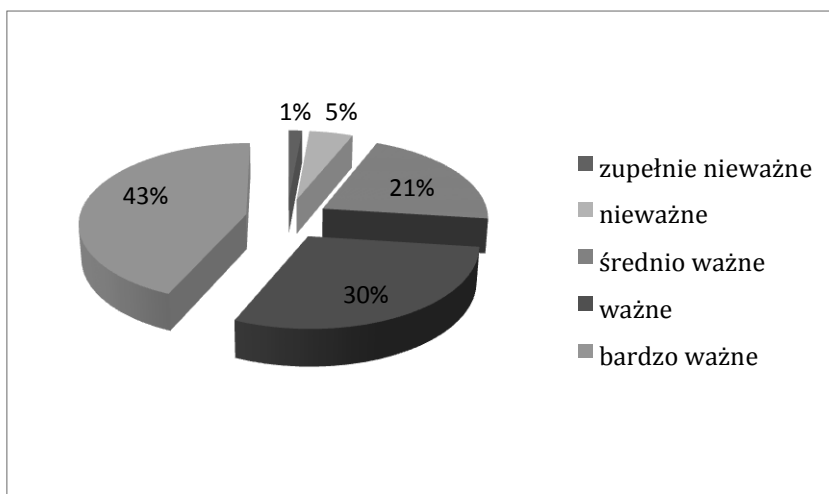
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocław miastem ludzi nastawionych na rozwój osobisty

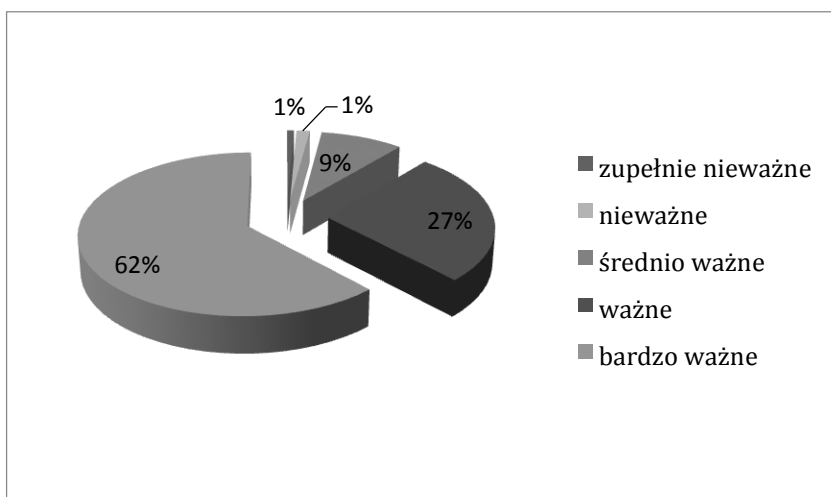
Wrocław miastem ludzi związanych ze swoją lokalną społecznością (na poziomie miasta, dzielnicy czy osiedla)

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocław miastem ludzi kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty

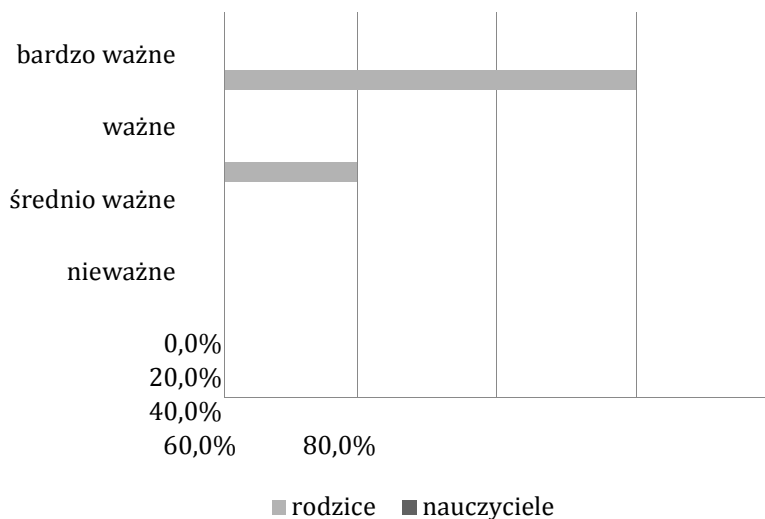

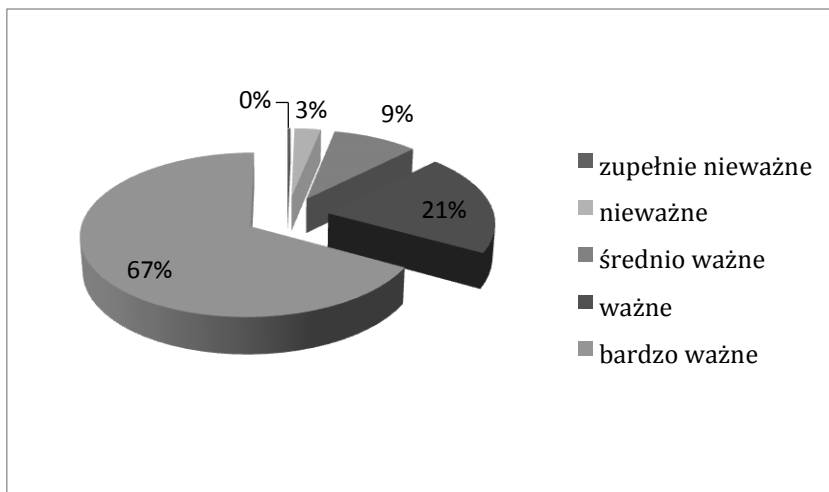
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

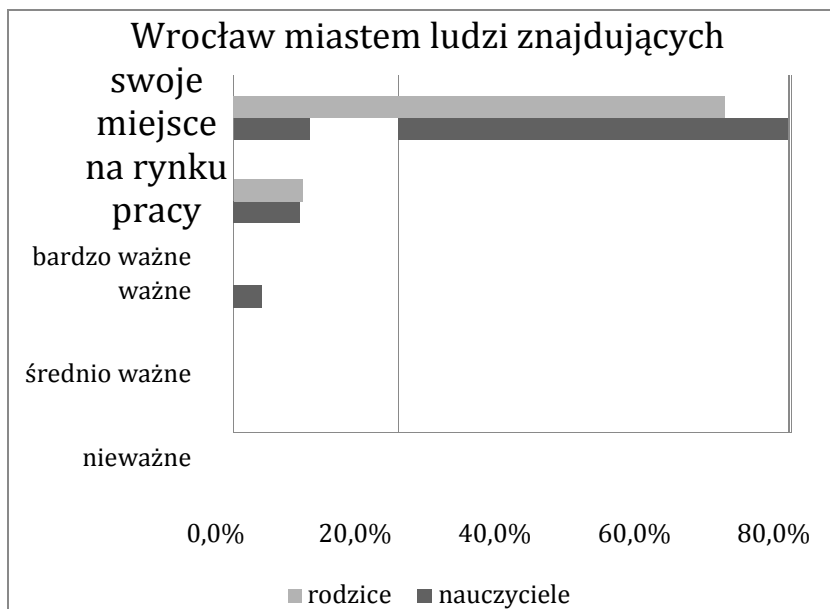
Wrocław miastem ludzi kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty

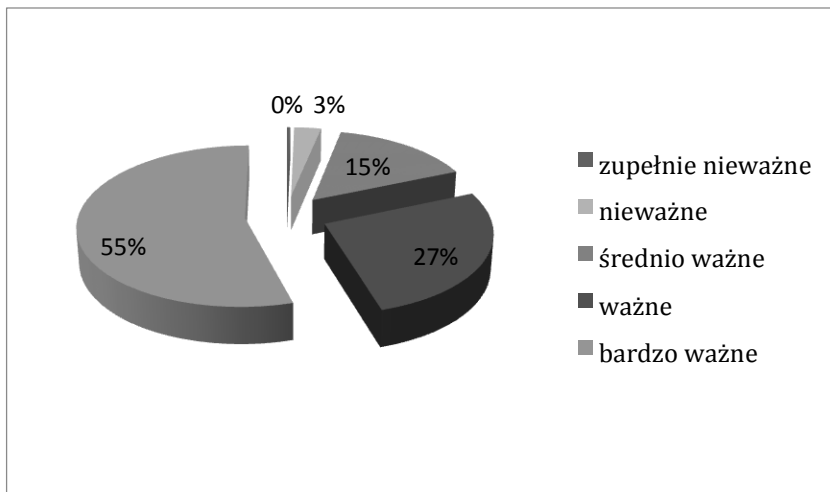
Wrocław miastem ludzi znajdujących swoje miejsce na rynku pracy

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

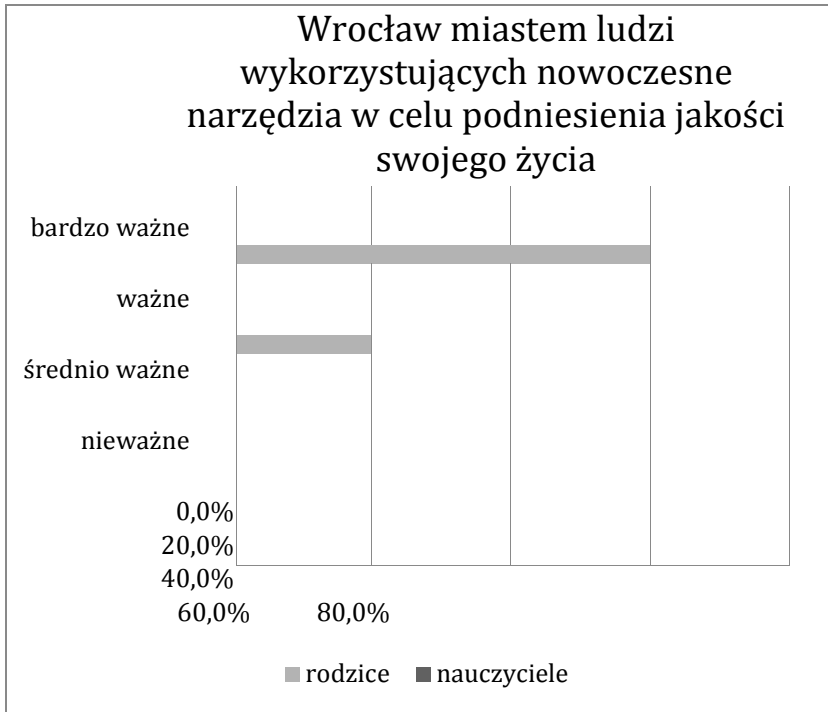
Wrocław miastem ludzi wykorzystujących nowoczesne narzędzia w celu podnoszenia jakości swojego życia

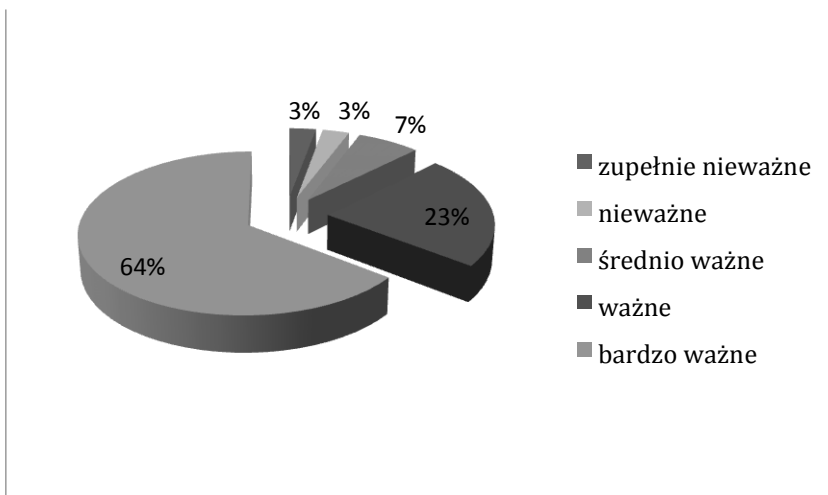

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

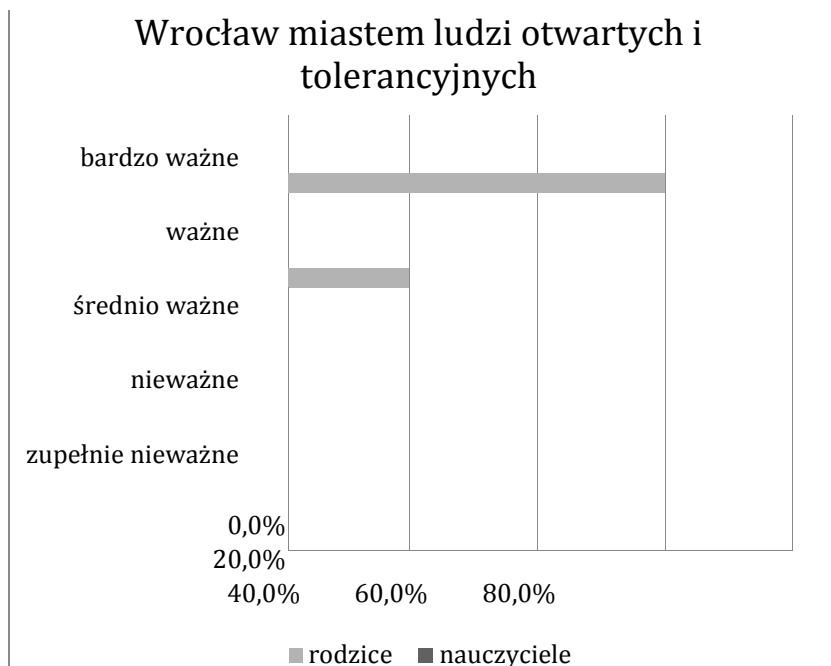

Wrocław miastem ludzi otwartych i tolerancyjnych

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

III. Pytania o zadania wrocławskiej edukacji

Pytanie w ankiecie:

Po przeczytaniu Założeń do Strategii Edukacyjnej (Link), czy zgadza się Pani/Pan, że zadaniem wrocławskiej edukacji jest: **Statystyki**

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

		Budowanie przyjaznego oraz wspierającego rozwój otoczenia	Budowanie postaw otwartości poprzez szanowanie różnorodności i odmienności kulturowej	Budowanie wspólnoty z poszanowaniem indywidualności jednostki poprzez działania w środowisku szkolnym i pozaszkolnym	Wzmacnianie uzdolnień i talentów tak, aby każdy młody człowiek znalazł swoją drogę rozwoju odpowiadającą jego oczekiwaniom oraz predyspozycjom
N	Ważne	243	247	245	247
	Braki danych	147	143	145	143
Średnia		4,31	4,30	4,35	4,49
Dominanta		5	5	5	5
Minimum		1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5

Trzeci blok pytań dotyczył postrzeganych zadań edukacji wrocławskiej w kontekście Założeń do Strategii. Respondenci byli tu proszeni o zapoznanie się z treścią założeń a następnie ustosunkowanie się (ponownie na skali od 1 do 5) do tych założonych zadań edukacji.

W tabeli przedstawiono zbiorcze statystyki. Jak widać, podobnie jak w przypadku poprzednich pytań, dominują wskazania potwierdzające założenia przedstawione przez autorów badania. Dominują wskazania 5 oraz w każdym przypadku obserwujemy średnia wskazań powyżej 4. Poniżej przedstawiono rozkłady odpowiedzi na poszczególne pytania z dodatkowym zestawieniem odpowiedzi w podziale na rodziców i nauczycieli.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Budowanie przyjaznego oraz wspierającego otoczenia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

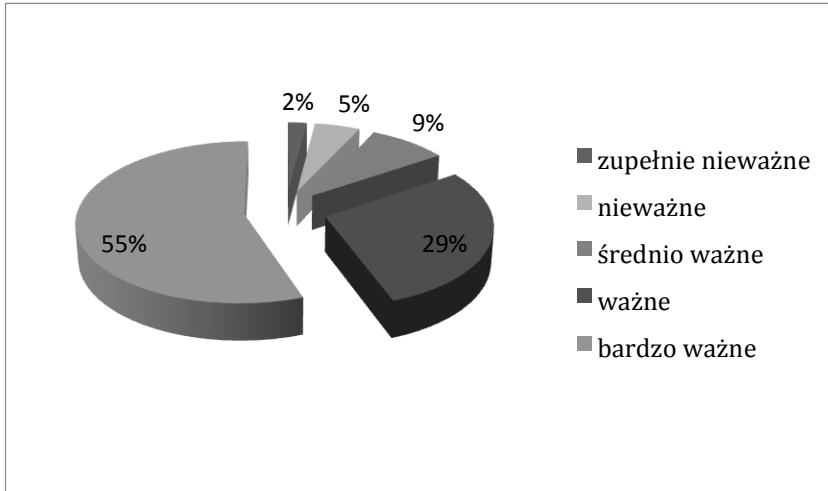

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

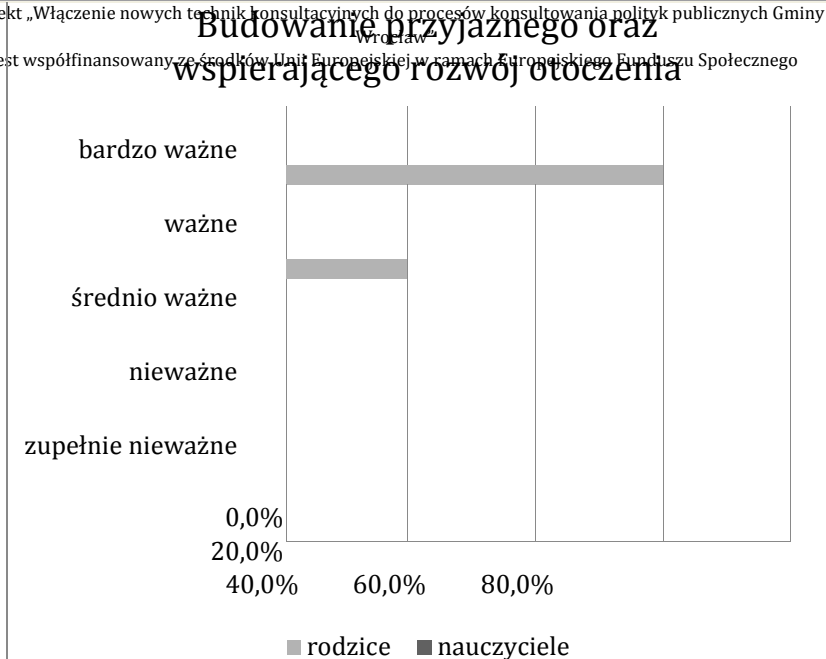

Projekt

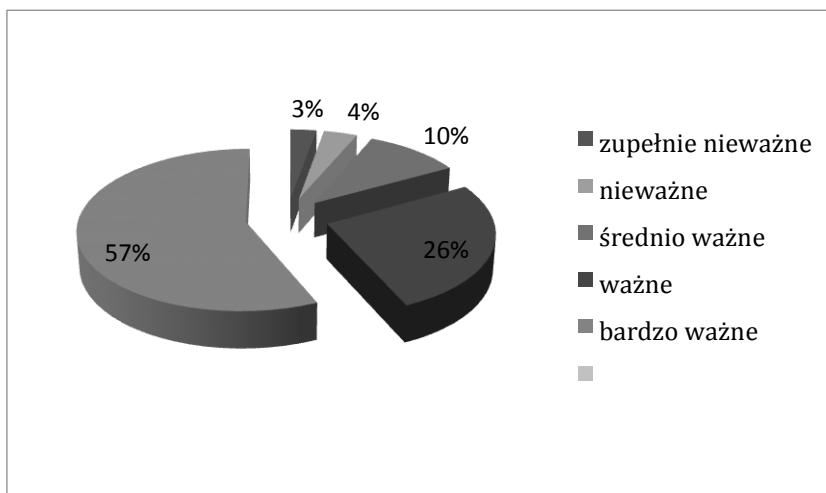
„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Budowanie postaw otwartości poprzez szanowanie różnorodności i odmienności kulturowej

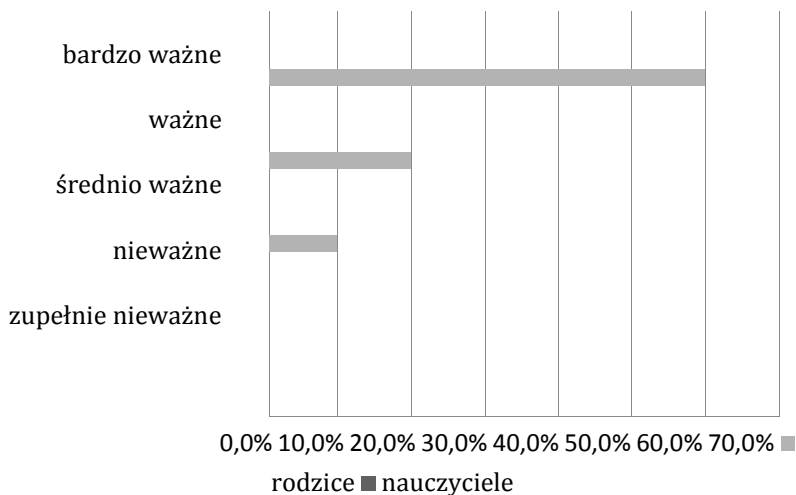

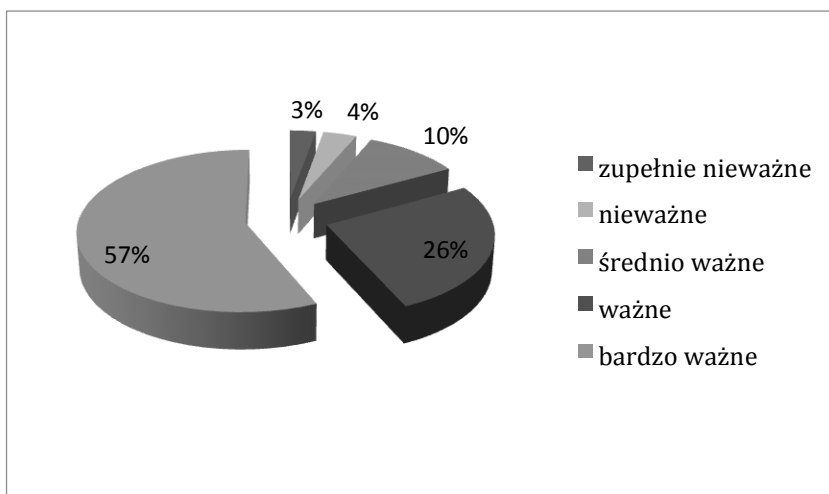
Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Budowanie postaw otwartości poprzez szanowanie różnorodności i odmienności kulturowej

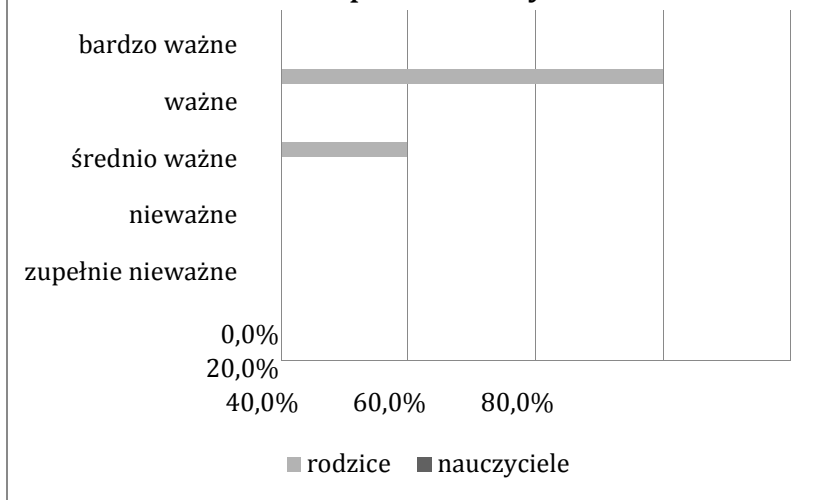
Budowanie wspólnoty z poszanowaniem indywidualności jednostki poprzez działania w środowisku szkolnym i pozaszkolnym

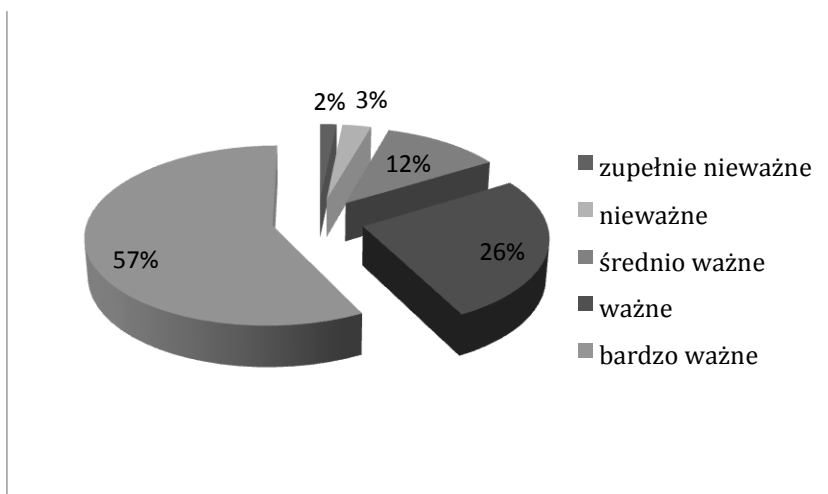

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Włocławek”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Budowanie wspólnoty z poszanowaniem indywidualności jednostki poprzez działania w środowisku szkolnym i pozaszkolnym

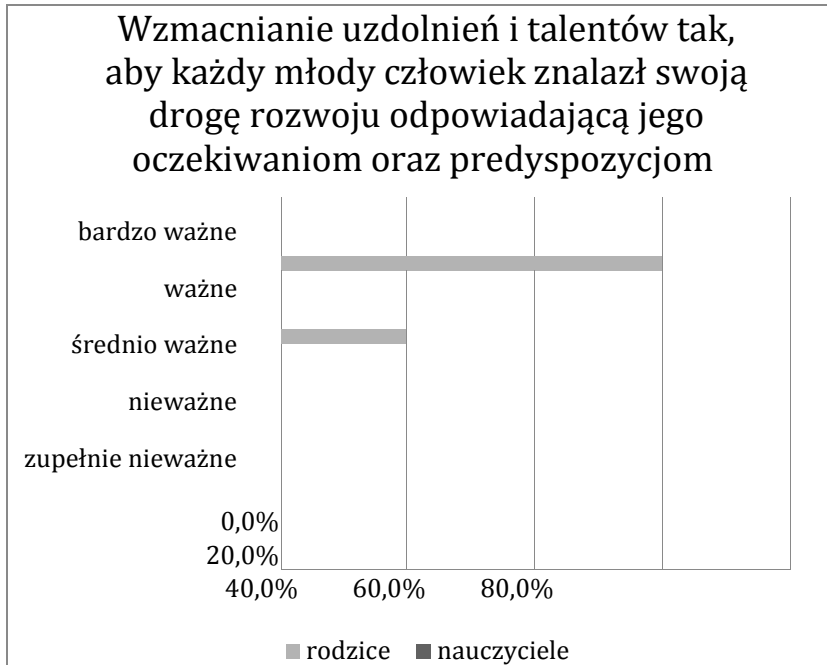
Wzmacnianie uzdolnień i talentów tak, aby każdy młody człowiek znalazł swoją drogę rozwoju odpowiadającą jego oczekiwaniom oraz predyspozycjom

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Inne zadania wrocławskiej edukacji

Tu również ankietowani mogli podać swoje propozycje zadań, jakie stoją dziś przed edukacją. Oto lista najważniejszych z nich:

- Edukacja ekonomiczna.
- Edukacja do elastyczności i umiejętności przekwalifikowania.
- Edukacja do wykorzystania wiedzy w praktyce.
- Wsparcie metodyczne nauczycieli, doposażenie w materiały dydaktyczne.
- Edukacja do tolerancji, otwartości.
- Większa współpraca z przedsiębiorstwami.

IV. Pytania o zadania priorytetowe w tzw. programach operacyjnych

Pytanie w ankiecie:

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cele ogólne przedstawione w Założeniach do Strategii Oświatowej (link) będą uszczegółowione i opisane w tzw. Programach Operacyjnych. Dokumenty te dotyczyć będą konkretnych obszarów funkcjonowania edukacji we Wrocławiu. Jakże działania Pani/Pana zdaniem powinny mieć najwyższy priorytet.

Statystyki

		Podniesienie jakości pracy szkół	Kreatywność w rozwiązywaniu problemów w sytuacjach deficytów	Innowacyjność i różnorodność oferty edukacyjnej	Współpraca ze środowiskiem pozaszkolnym	Stymulacja aktywności i mobilność zawodowa	Otwartość i wielokulturowość we wrocławskiej edukacji
N	Ważne	226	222	228	223	219	223
	Braki danych	164	168	162	167	171	167

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Średnia	4,42	4,16	4,44	4,12	4,17	4,00
Dominanta	5	5	5	5	5	5
Minimum	1	1	1	1	1	1
Maksimum	5	5	5	5	5	5

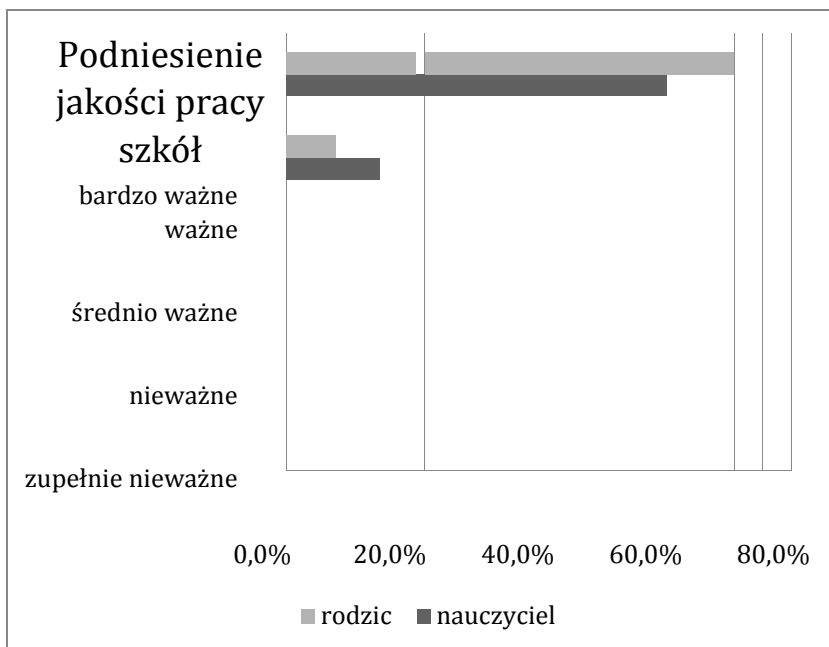
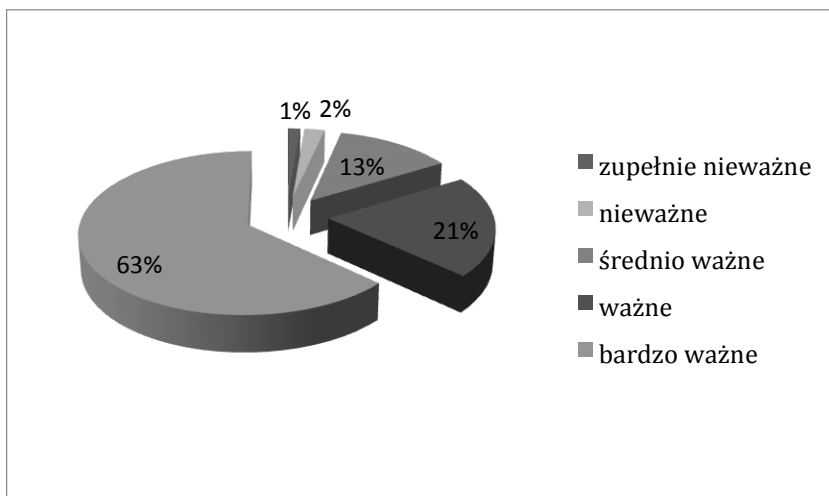
Czwarty blok pytań składał się z propozycji Programów Operacyjnych, które (na tym etapie przygotować Założeń do strategii edukacyjnej) miały być kluczowym elementem przyszłych działań strategicznych. Podobnie jak to było wcześniej, ankietowani oceniali na skali od 1 do pięć wagę poszczególnych propozycji.

W tabeli zestawiono zbiorcze statystyki. Jak widać ponownie dominują wskazania najwyższe i obserwujemy wysokie średnie. CO ciekawe, relatywnie najmniej ważne są zdaniem respondentów zadania związane z budowaniem otwartości i tolerancji.

Poniżej przedstawiono rozkłady odpowiedzi w stosunku do każdego twierdzenia z dodatkowym podziałem na odpowiedzi nauczycieli i rodziców.

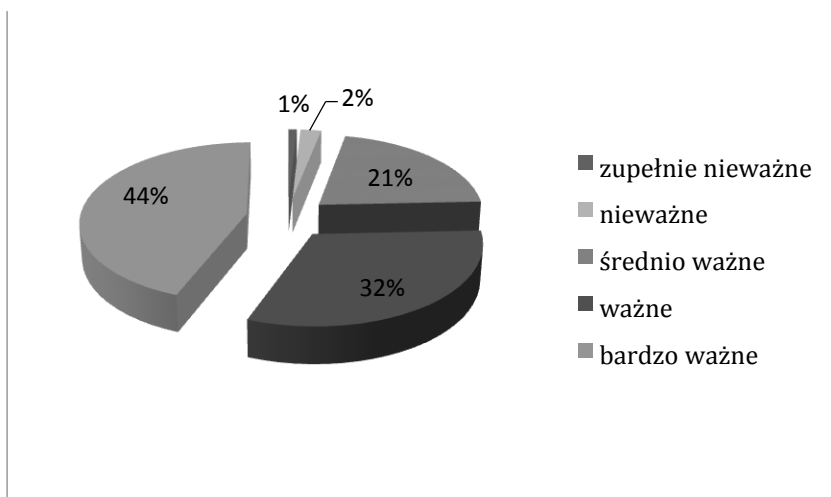
Podniesienie jakości pracy szkół

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

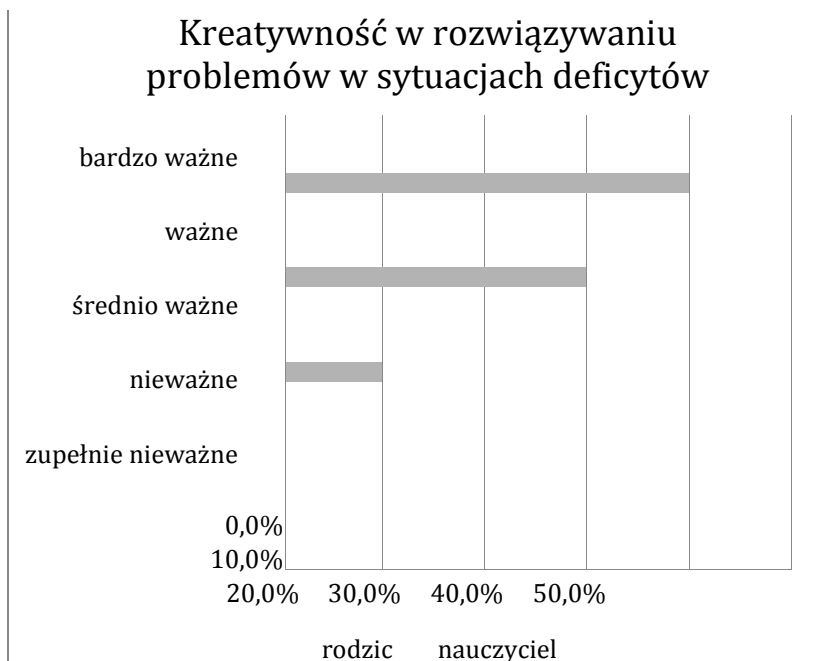
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kreatywność w rozwiązywaniu problemów w sytuacjach deficytów

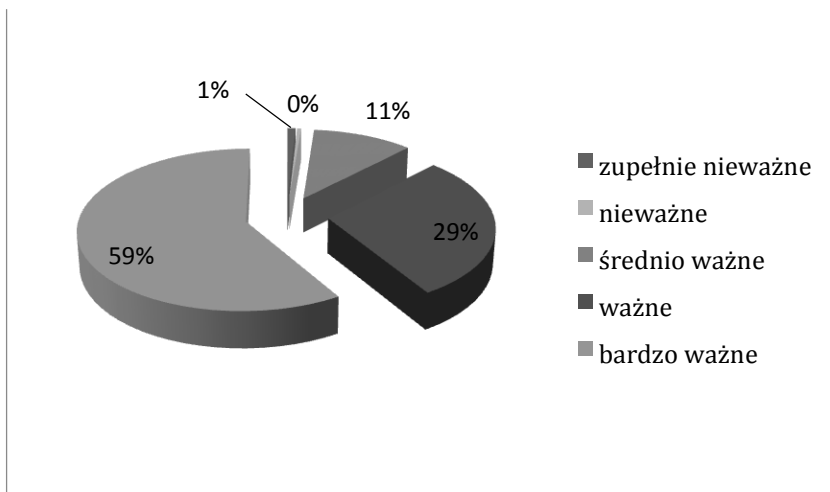

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Innowacyjność i różnorodność oferty edukacyjnej

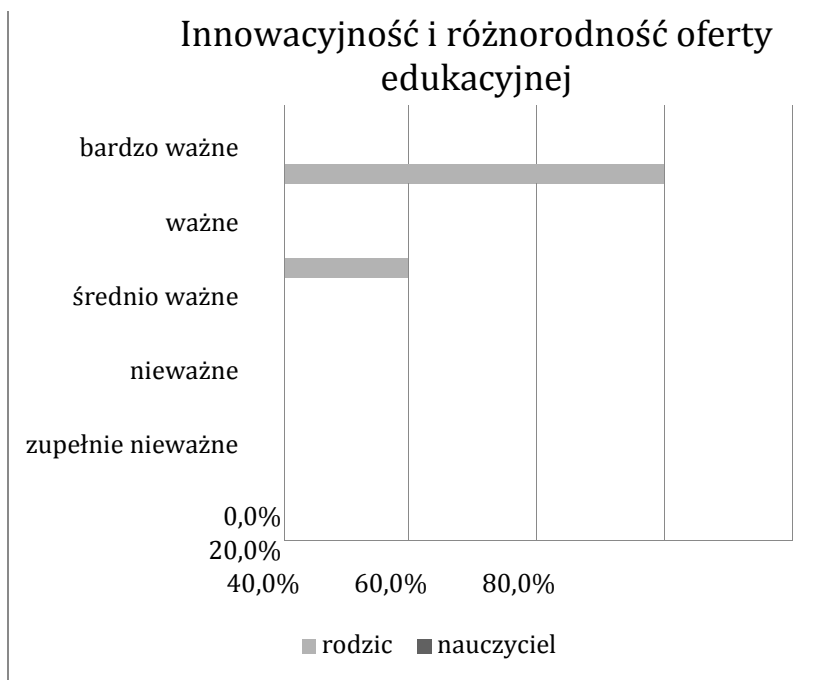
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

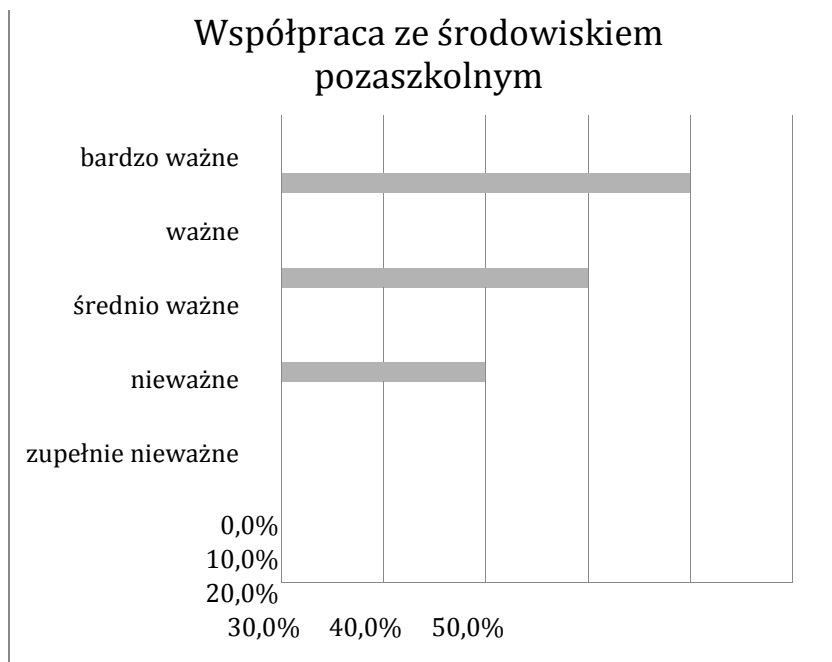
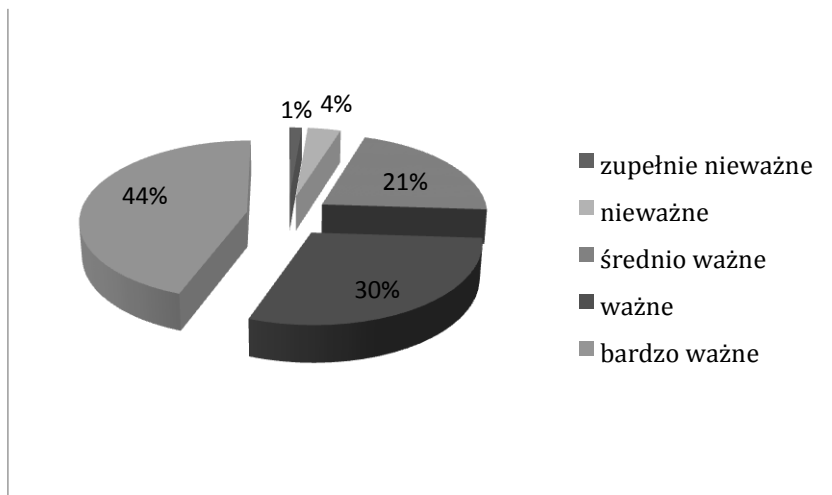
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Współpraca ze środowiskiem pozaszkolnym

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

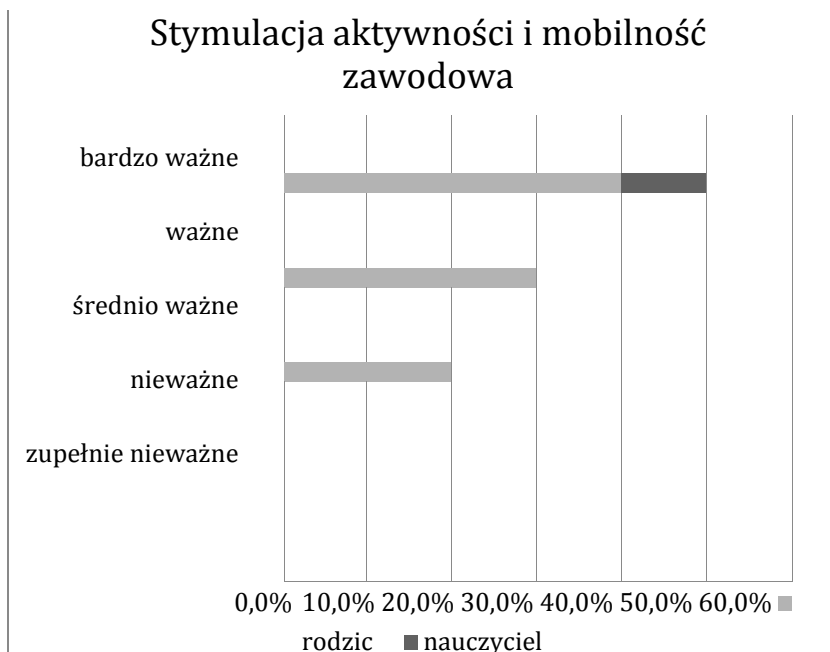
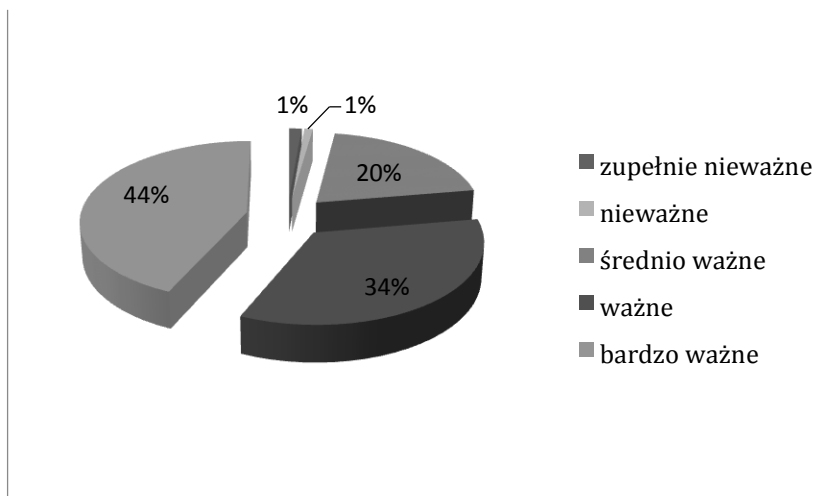
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rodzic nauczyciel

Stymulacja aktywności i mobilność zawodowa

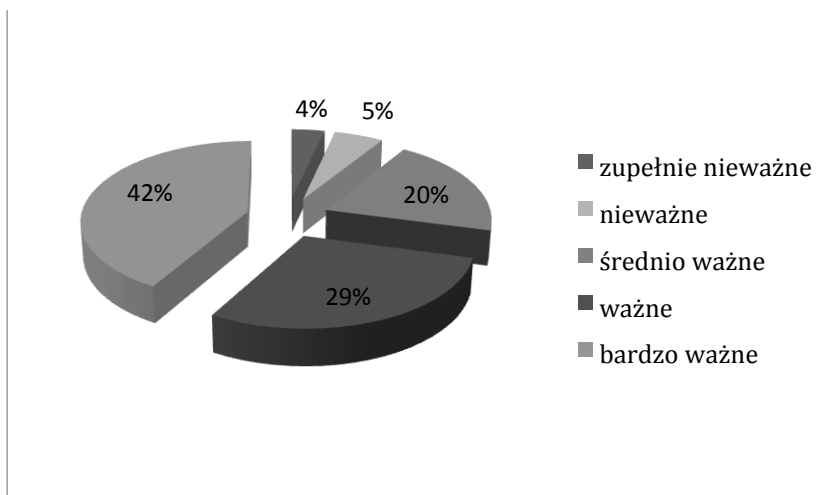
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

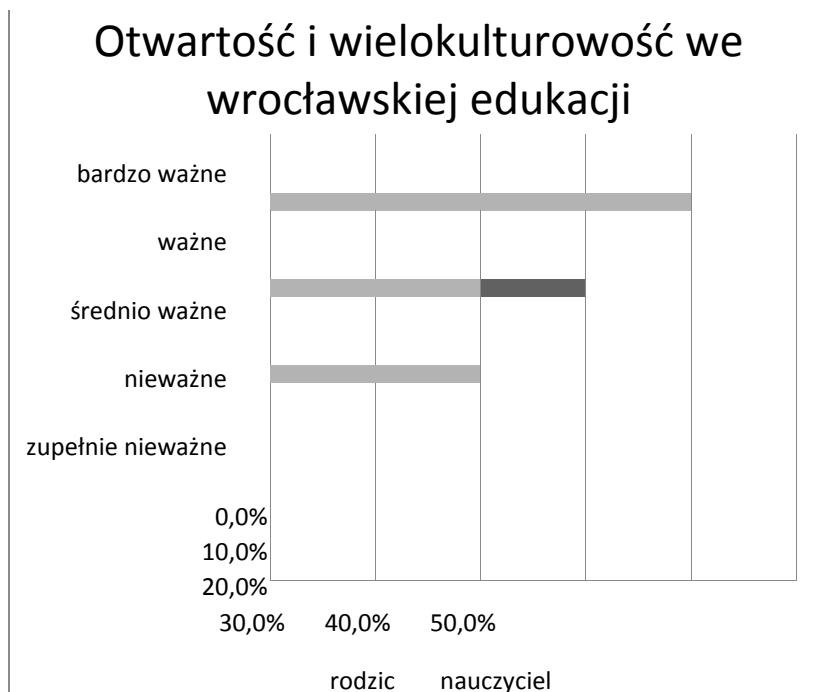
Otwartość o wielokulturowość we wrocławskiej edukacji

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Inne zadania priorytetowe

Ponownie respondenci mogli zaproponować dodatkowe tematy programów operacyjnych. Poniżej zaprezentowano listę najważniejszych wskazań:

Większe wsparcie nauczycieli – doskonalenie, motywacja.

Wyposażenie szkół w sprzęt i materiały dydaktyczne.

Edukacja oparta o empirię, edukacja w oparciu dowody.

Doradztwo zawodowe, pomoc w poznawaniu specyfiki różnych zawodów i wsparcie wyborów uczniowskich.

Rozwój osobisty uczniów.

Rozwój współpracy szkoły z rodzicami.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tutoring jako metoda pracy każdej szkoły (jeden głos).

Wychowanie patriotyczne, przeciwdziałanie sektom i manipulacji (jeden głos).

Produkt końcowy

- -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
- Równoległe z ankietą online realizowano warsztaty konsultacyjne z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedstawicielami środowisk zajmujących się edukacją (zgodnie z założeniami przedstawionymi wyżej). Ich celem było w punkcie wyjścia doprecyzowanie programów operacyjnych.
- W toku dyskusji z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przy jednoczesnym monitorowaniu wyników ankiety online, okazało się, że warto nieco zmodyfikować zapisy Założeń do Strategii Edukacyjnej, tak by lepiej wpisywały się w społeczne oczekiwania oraz specyfikę funkcjonowania edukacji (zarówno formalnej jak i nieformalnej).

Kluczową zmianą było odejście od określenia *programy operacyjne* a w miejsce tego wprowadzenie terminu *Obszary Priorytetowe*. W ramach nich z kolei, będą powstawać szczegółowe programy, które będą przyczyniać się do realizacji celów w poszczególnych obszarach.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Efektom wszystkich działań konsultacyjnych jest dokument *Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii oświatowej Miasta*. (patrz załącznik nr 3).

Tak przygotowany tekst został przekazany do Departamentu Edukacji Miasta Wrocław i stał się podstawą dla prac nad ostatecznym kształtem Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej, która ma być przygotowana do czerwca 2015 roku.

Załączniki

Załącznik nr 1

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii oświatowej Miasta – wersja pierwsza (do konsultacji online)

Załącznik nr 2

Wzór ankiety konsultacyjnej online

Załącznik nr 3

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna. Założenia do strategii oświatowej Miasta – wersja druga (po konsultacjach online i warsztatach konsultacyjnych)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna Założenia do strategii oświatowej Miasta

WERSJA DO KONSULTACJI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna (WKE) opiera się na wysokim poziomie edukacji we Wrocławiu, stanowiąc deklarację głównych kierunków jej rozwoju. Nie stawia przy tym wyraźnej granicy czasowej dla realizacji założeń. Przyjęto że zmiany wymagają czasu - różnego dla różnych celów. Sposoby ich osiągnięcia winny być dostosowane do określonych możliwości i założeń polityki społecznej Miasta.

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna jest drogowskazem dla działań podejmowanych przez władze miejskie oraz wszystkie podmioty zainteresowane współpracą i rozwojem edukacji w naszym Mieście. Tempo rozwoju cywilizacyjnego, wymagania rynku pracy powodują, że przed jednostkami i społecznościami pojawia się zadanie nieustannego doskonalenia, dopasowywania się do zmieniających warunków gospodarczych, społecznych, kulturowych, podnoszenia kwalifikacji oraz kreatywnego myślenia i działania.

Także przed szkołą stoją inne wyzwania. Potrzebna jest oparta na partnerstwie międzyinstytucjonalnym redefinicja edukacji, w otwartym środowisku, w którym rozwój jednostki wpisany jest w procesy społeczne, naukowe i technologiczne. Wrocławska Koncepcja Edukacyjna, to opis **wrocławskiej kultury edukacyjnej**, rozumianej jako system wartości, norm i znaczeń, fundamentalnych założeń, które są stymulatorami dla szkół i placówek oraz partnerów współuczestniczących w procesie edukacji; jako klimat stwarzany przez władze miejskie sprzyjający postawom kreatywnym i otwartym, rozwojowi własnych zainteresowań, odnajdywaniu potencjałów, sprzyjający rozwojowi innowacyjności. Edukacja nie oznacza dzisiaj wyposażenia jednostki w zamknięty zestaw wiedzy i kwalifikacji, ale wykształcenie umiejętności samodzielnego uczenia się, przetwarzania informacji, odnajdywania rozwiązań.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cechą wrocławskiej kultury edukacyjnej jest łączenie działań edukacyjnych różnych środowisk i podmiotów dedykowanych różnym grupom wiekowym.

Społeczeństwo, w którym żyjemy jest jednocześnie punktem wyjścia, kontekstem i konsekwencją działania edukacji. Dzięki temu podnoszony jest potencjał rozwoju Miasta. Wrocławska Koncepcja Edukacyjna to unikalny i rozpoznawalny system edukacji opierający się na najwyższych standardach wychowania i nauczania. Jej osią są działania odnoszące się do czterech wartości naczelnych (zwanym 4T), przyjętych i realizowanych wspólnie przez władze miejskie i środowisko oświatowe:

- **Tożsamość,**
- **Talent,**
- **Technologia,**
- **Tolerancja.**

➤ Tożsamość – poczucie zakorzenienia i obywatelskiej wspólnoty ze zbiorowością miejską, przy jednoczesnym uznaniu indywidualności jej członków.
➤ Talent – indywidualny potencjał poszczególnych osób, ich zdolności, wiedza i kompetencje.
➤ Technologia – metody oraz narzędzia realizacji celów, jakie stawiają sobie mieszkańcy Miasta indywidualnie i jako zbiorowość.
➤ Tolerancja – otwartość na odmienne style życia, wartości oraz światopoglądy, przy poszanowaniu norm i zasad zapewniających efektywne działanie wspólnoty, a także budowanie dobrych relacji z innymi.

4T określają przestrzeń edukacyjną, skąd młody człowiek podąża ku dorosłości, ale także, w której dorośli znajdują satysfakcję i spełnienie zawodowe.

Dlatego misja strategii oświatowej zawiera się w zdaniu:

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna – w stronę dobrej jakości życia.

Wymienione wyżej wartości wyznaczają oś działań zmierzających do utrwalenia wysokiej jakości wrocławskiej edukacji. Inaczej mówiąc, 4T określają cechy Wrocławia jako miasta, oraz cechy edukacji, jako sposobu osiągnięcia takiego stanu rzeczy. Zostało to zobrazowane w tabeli poniżej.

WARTOŚĆ	ROZUMIENIE (definicja) WARTOŚCI	CECHA MIASTA w odniesieniu do wartości – cel działania edukacji	CECHA EDUKACJI w odniesieniu do wartości – sposób działania edukacji
<i>Tożsamość</i>	poczucie zakorzenienia i obywatelskiej wspólnoty ze zbiorowością miejską, przy jednoczesnym uznaniu indywidualności jej członków	Wrocław miastem ludzi nastawionych na rozwój osobisty, jednocześnie związanych ze swoją lokalną społecznością (na poziomie miasta, dzielnicy czy osiedla)	tworzenie struktur – szkoła jako wspólnota, środowisko wokół szkoły jako wspólnota, z poszanowaniem indywidualizmu jednostki
<i>Talent</i>	indywidualny potencjał poszczególnych osób, ich zdolności, wiedza i kompetencje	Wrocław miastem ludzi kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty, znajdujących swoje miejsce na wrocławskim rynku pracy	stymulacja – wzmacnianie uzdolnień i talentów tak, aby każdy młody człowiek znalazł swoją ścieżkę życiową i zawodową odpowiadającą jego oczekiwaniom oraz predyspozycjom

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Technologia	metody oraz narzędzia realizacji celów, jakie stawiają sobie mieszkańcy Miasta indywidualnie i jako zbiorowość	Wrocław miastem ludzi poszukujących metod i wykorzystujących nowoczesne narzędzia w celu podnoszenia swojej efektywności w pracy oraz podnoszenia	budowanie przyjaznego oraz wspierającego rozwój otoczenia – inwestowanie w technologie i infrastrukturę edukacyjną, zarówno szkolną na wszystkich szczeblach, jak i kulturową, sportową, kultury społecznej (kultury
WARTOŚĆ	ROZUMIENIE (definicja) WARTOŚCI	CECHA MIASTA w odniesieniu do wartości – cel działania edukacji	CECHA EDUKACJI w odniesieniu do wartości – sposób działania edukacji
		jakości swojego życia	czasu wolnego); – wykorzystanie nowoczesnych metod i technologii w procesie edukacyjnym na każdym etapie i w każdym typie kształcenia
Tolerancja	otwartość na odmienne style życia, wartości oraz światopoglądy, przy poszanowaniu norm i zasad zapewniających efektywne działanie wspólnoty, a także budowanie dobrych relacji z innymi	Wrocław miastem ludzi otwartych i tolerancyjnych	budowanie systemu wartości i znaczeń – postaw tolerancji i otwartości poprzez włączanie w różnicę i szanowanie różnorodności.

Ankieta dla mieszkańców Wrocławia

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przekazujemy na Państwa ręce **Założenia do Strategii Oświatowej Miasta Wrocławia – Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej** do konsultacji. Treść tego dokumentu stała się podstawą poniższej ankiety.

Chcemy rozmawiać o edukacji dla naszych dzieci, najlepszej, jaką możemy organizować we Wrocławiu. Zachęcamy Państwa do wyrażenia swojego zdania oraz podzielenia się swoimi pomysłami.

Dziękujemy za udział w konsultacjach.

Państwa odpowiedzi pomogą nam w przygotowaniu ostatecznej wersji Strategii.

I. Jakie są Pani/Pana zdaniem główne cele edukacji (ocień na skali od 1 – zupełnie nieistotne do 5 – najbardziej istotne)

Umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów	1	2	3	4	5
Stymulowanie ciekawości poznawczej ucznia	1	2	3	4	5
Umiejętność współpracy w grupie	1	2	3	4	5
Rozwijanie uzdolnień i szlifowanie talentów	1	2	3	4	5
Przygotowanie do rynku pracy	1	2	3	4	5
Kształtowanie kompetencji obywatelskich	1	2	3	4	5
Wychowanie i kształtowanie postaw	1	2	3	4	5

II. Jakie inne cele edukacji są Pani/Pana zdaniem ważne?

.....

III. Po przeczytaniu Założeń do Strategii Edukacyjnej (Link), czy zgadza się

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Pan/Pani, że w wyniku planowanych działań edukacyjnych Wrocław powinien być miastem ludzi: (ocień na skali od 1 – zupełnie nieistotne do 5 – najbardziej istotne)

nastawionych na rozwój osobisty	1	2	3	4	5
związanych ze swoją lokalną społecznością (na poziomie miasta, dzielnicy czy osiedla)	1	2	3	4	5
kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty	1	2	3	4	5
znajdujących swoje miejsce na rynku pracy	1	2	3	4	5
wykorzystujących nowoczesne narzędzia w celu podniesienia jakości swojego życia	1	2	3	4	5
otwartych i tolerancyjnych	1	2	3	4	5

IV. Po przeczytaniu Założeń do Strategii Edukacyjnej (Link), czy zgadza się Pani/Pan, że zadaniem wrocławskiej edukacji jest: (ocień na skali od 1 – zupełnie nieistotne do 5 – najbardziej istotne)

budowanie przyjaznego oraz wspierającego rozwój otoczenia	1	2	3	4	5
budowanie postaw otwartości poprzez szanowanie różnorodności i odmienności kulturowej	1	2	3	4	5
budowanie wspólnoty z poszanowaniem indywidualności jednostki poprzez działania w środowisku szkolnym i pozaszkolnym	1	2	3	4	5
wzmacnianie uzdolnień i talentów tak, aby każdy młody człowiek znalazł swoją drogę rozwoju odpowiadającą jego oczekiwaniom oraz predyspozycjom	1	2	3	4	5

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

V. Jakie inne efekty działań edukacyjnych powinny Pani/Pana zdaniem znaleźć się w Strategii Edukacyjnej?

.....

.....

.....

.....

VI. Cele ogólne przedstawione w Założeniach do Strategii Oświatowej (link) będą uszczegółowione i opisane w tzw. Programach Operacyjnych. Dokumenty te dotyczyć będą konkretnych obszarów funkcjonowania edukacji we Wrocławiu. Jakie działania Pani/Pana zdaniem powinny mieć najwyższy priorytet

(proszę ocenić w skali od 1 – zupełnie nieistotne do 5 – najbardziej istotne).

Podniesienie jakości pracy szkół	1	2	3	4	5
Kreatywność w rozwiązywaniu problemów w sytuacjach deficytów	1	2	3	4	5
Innowacyjność i różnorodność oferty edukacyjnej	1	2	3	4	5
Współpraca ze środowiskiem pozaszkolnym	1	2	3	4	5
Stymulacja aktywności i mobilność zawodowa	1	2	3	4	5
Otwartość i wielokulturowość we wrocławskiej edukacji	1	2	3	4	5

VII. Jakie inne szczegółowe zadania edukacji we Wrocławiu powinny według Pani/Pana stać się przedmiotem Programów Operacyjnych? Proszę podać przykłady:

.....

.....

.....

.....

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

.....
.....
.....
VIII. Na koniec prosimy Panią/Pana, poprzez odpowiednie zakreślenie lub wpisanie danych, o podanie kilku informacji o sobie. Dane te pozwolą nam lepiej zinterpretować zebrane informacje:

1. Płeć K M 2. Wiek
.....
3. Status na rynku pracy
 - a) Uczeń/Student
 - b) Bezrobotny
 - c) Zatrudniony w sektorze publicznym
 - d) Zatrudniony w sektorze prywatnym
4. Wykształcenie
 - a) gimnazjalne lub niższe
 - b) zasadnicze zawodowe
 - c) średnie ogólnokształcące
 - d) średnie zawodowe
 - e) policealne/pomaturalne
 - f) wyższe – licencjat lub inżynierskie
 - g) wyższe – magisterium lub wyżej
5. Miejsce urodzenia we Wrocławiu TAK NIE
6. Czy posiada Pani/Pan dzieci TAK NIE
7. Jeżeli tak, to ile
8. Jeżeli tak, to na jakim poziomie edukacyjnym:
 - a) żłobek (0-3 lata)
 - b) przedszkole
 - c) szkoła podstawowa
 - d) gimnazjum
 - e) szkoła ponadgimnazjalna
(tu miejsce na tyle dzieci, ile wskaże w pytaniu 8)
9. Reprezentuje Pani/Pan swoje poglądy z punktu widzenia:
 - a) rodzica
 - b) ucznia

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

c) nauczyciela

10. Osiedle Wrocławia, na którym Pani/Pan mieszka (do wyboru z listy)

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna Założenia do Strategii Oświatowej Miasta

WERSJA PO KONSULTACJACH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Struktura dokumentu

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna	229
Kto tworzy i realizuje Wrocławską Koncepcję Edukacyjną?	8
Obszary Priorytetowe	2362
Programy	2387
Ogólny schemat realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej	Błąd!
Nie zdefiniowano zakładki.	8
Sposób realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej	240
Monitoring i ewaluacja realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej	242

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna (WKE) stanowi deklarację głównych kierunków rozwoju wrocławskiej edukacji, nie stawiając przy tym wyraźnej granicy czasowej dla realizacji jej założeń. Przyjęto że zmiany wymagają czasu – różnego dla różnych celów. Sposoby ich osiągnięcia winny być dostosowane do określonych możliwości i założeń polityki społeczno-gospodarczej Miasta. Wrocławska Koncepcja Edukacyjna jest drogowskazem dla działań podejmowanych przez władze miejskie oraz wszystkie podmioty zainteresowane współpracą i rozwojem edukacji w naszym Mieście.

Tempo rozwoju cywilizacyjnego, wymagania rynku pracy powodują, że przed jednostkami i społecznościami pojawia się zadanie nieustannego doskonalenia, dopasowywania się do zmieniających warunków

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gospodarczych, społecznych, kulturowych, podnoszenia kwalifikacji oraz kreatywnego myślenia i działania.

Także przed szkołą stoją inne wyzwania. Potrzebna jest oparta na partnerstwie międzyinstytucjonalnym redefinicja edukacji, w otwartym środowisku, w którym rozwój jednostki wpisany jest w procesy społeczne, naukowe i technologiczne.

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna, to opis **wrocławskiej kultury edukacyjnej**, rozumianej jako system wartości, norm i znaczeń, fundamentalnych założeń, które są stymulatorami dla szkół i placówek oraz partnerów współuczestniczących w procesie edukacji; rozumianej także jako klimat stwarzany przez władze miejskie sprzyjający postawom kreatywnym i otwartym, rozwojowi własnych zainteresowań, odnajdywaniu potencjałów, sprzyjający rozwojowi innowacyjności.

Edukacja nie oznacza dzisiaj wyposażenia jednostki w zamknięty zestaw wiedzy i kwalifikacji, ale wykształcenie umiejętności samodzielnego uczenia się, przetwarzania informacji, odnajdywania rozwiązań. Cechą wrocławskiej kultury edukacyjnej jest łączenie działań edukacyjnych różnych środowisk i podmiotów dedykowanych różnym grupom wiekowym. Społeczeństwo, w którym żyjemy jest jednocześnie punktem wyjścia, kontekstem i konsekwencją działania edukacji. Dzięki temu podnoszony jest potencjał rozwoju Miasta. Wrocławska Koncepcja Edukacyjna to unikalny i rozpoznawalny system edukacji opierający się na najwyższych standardach wychowania i nauczania.

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna – w stronę dobrej jakości życia

Osią Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej są działania odnoszące się do czterech wartości naczelných (zwaných 4T), przyjętych i realizowanych wspólnie przez władze miejskie i środowisko oświatowe:

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ Tożsamość – poczucie zakorzenienia i obywatelskiej wspólnoty ze zbiorowością miejską, przy jednoczesnym uznaniu indywidualności jej członków.
➤ Talent – indywidualny potencjał poszczególnych osób, ich zdolności, wiedza i kompetencje.
➤ Technologia – metody oraz narzędzia realizacji celów, jakie stawiają sobie mieszkańcy Miasta indywidualnie i jako zbiorowość.
➤ Tolerancja – otwartość na odmienne style życia, wartości oraz światopoglądy, przy poszanowaniu norm i zasad zapewniających efektywne działanie wspólnoty, a także budowanie dobrych relacji z innymi.

4T określają przestrzeń edukacyjną, skąd młody człowiek podąża ku dorosłości, ale także, w której dorośli znajdują satysfakcję i spełnienie zawodowe.

Wymienione wyżej wartości wyznaczają oś działań zmierzających do osiągnięcia wysokiej jakości wrocławskiej edukacji. Inaczej mówiąc, 4T określają cechy Wrocławia jako miasta, oraz cechy edukacji, jako sposobu osiągania takiego stanu rzeczy. Zostało to zobrazowane w tabeli poniżej.

WARTOŚĆ	ROZUMIENIE WARTOŚCI (definicja)	CECHA MIASTA w odniesieniu do wartości – cel działania edukacji	CECHA EDUKACJI w odniesieniu do wartości – sposób działania edukacji
Tożsamość	poczucie zakorzenienia i obywatelskiej wspólnoty ze zbiorowością miejską, przy jednoczesnym uznaniu indywidualności jej członków	Wrocław miastem ludzi nastawionych na rozwój osobisty, jednocześnie związanych ze swoją lokalną społecznością (na poziomie miasta, dzielnicy czy osiedla)	tworzenie struktur – szkoła jako wspólnota, środowisko wokół szkoły jako wspólnota, z poszanowaniem indywidualizmu jednostki

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Talent	indywidualny potencjał poszczególnych osób, ich zdolności, wiedza i kompetencje	Wrocław miastem ludzi kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia i talenty, znajdujących swoje miejsce na wrocławskim rynku pracy	stymulacja – wzmacnianie uzdolnień i talentów tak, aby każdy młody człowiek znalazł swoją ścieżkę życiową i zawodową odpowiadającą jego oczekiwaniom oraz predyspozycjom
Technologia	metody oraz narzędzia realizacji celów, jakie stawiają sobie mieszkańcy Miasta indywidualnie i jako zbiorowość	Wrocław miastem ludzi poszukujących metod i wykorzystujących nowoczesne narzędzia w celu podnoszenia swojej efektywności w pracy oraz podnoszenia jakości swojego życia	budowanie przyjaznego oraz wspierającego rozwój otoczenia – inwestowanie w technologie i infrastrukturę edukacyjną, zarówno szkolną na wszystkich szczeblach, jak i kulturową, sportową, kultury społecznej (kultury czasu wolnego);
			– wykorzystanie nowoczesnych metod i technologii w procesie edukacyjnym na każdym etapie i w każdym typie kształcenia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Tolerancja</p>	<p>otwartość na odmienne style życia, wartości oraz światopoglądy, przy poszanowaniu norm i zasad zapewniających efektywne działanie wspólnoty, a także budowanie dobrych relacji z innymi</p>	<p>Wrocław miastem ludzi otwartych i tolerancyjnych</p>	<p>budowanie systemu wartości i znaczeń – postaw tolerancji i otwartości poprzez włączanie w różnicę i szanowanie różnorodności.</p>
--------------------------	--	---	---

Kto tworzy i realizuje Wrocławską Koncepcję Edukacyjną?

Realizacji celów Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej służyć będą działania wypracowywane we współpracy sieci różnorodnych podmiotów zaangażowanych w procesy edukacyjne (patrz schemat 1).

Schemat 1 – Podmioty zaangażowane w kreację i realizację Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rada Miasta, Prezydent

Departament Edukacji

Placówki edukacyjne / dyrektorzy	Institucje doskonalenia zawodowego nauczycieli	NGO	Uczelnie	Institucje Rynku Pracy	Institucje Kultury i sportu
----------------------------------	--	-----	----------	------------------------	-----------------------------

Nauczyciele	Rodzice	Uczniowie	Obywatele/mieszkańcy Wrocławia (nie tylko ci, którzy mają dzieci w wieku szkolnym)	Pracodawcy
-------------	---------	-----------	--	------------

Zadania poszczególnych podmiotów Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej

Rada Miasta, Prezydent

- sprawuje nadzór nad realizacją WKE

Departament Edukacji

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- ogłasza strategię • przygotowuje programy operacyjne • monitoruje i ewaluje wdrażanie strategii • upowszechnia wiedzę na temat WKE • dostarcza wytycznych i wsparcia innym podmiotom • inicjuje, koordynuje i finansuje konkretne działania
- dostarcza wytycznych wynikających z WKE w ramach Założeń Polityki Społeczno-Gospodarczej

Placówki edukacyjne

- określają sposoby realizacji zadań strategii dopasowane do specyfiki działalności i uwarunkowań swojej placówki
- budują partnerstwa z innymi podmiotami
- współpracują z Departamentem Edukacji w zakresie monitoringu i ewaluacji

NGO

- inicjują działania w ramach edukacji poza-formalnej • włączają się w działanie jako partnerzy placówek i innych podmiotów • uczestniczą w procesie upowszechniania informacji na temat WKE

Nauczyciele

- inicjują działania na terenie szkoły • wspomagają realizację działań podejmowanych przez uczniów • uczestniczą w procesie upowszechniania informacji na temat założeń WKE w środowisku

Rodzice

- włączają się w działania nakierowane na realizację WKE w szkołach i innych placówkach
- inicjują działania we współpracy z placówkami edukacyjnymi i NGO

Uczniowie

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<ul style="list-style-type: none"> • inicjują działania rozwojowe na terenie szkoły • współuczestniczą w wypracowywaniu działań wdrażających WKE w szkołach i w sferze poza formalnej
Uczelnie Wyższe
<ul style="list-style-type: none"> • współpracują z Departamentem Edukacji w zakresie przygotowania programów operacyjnych • inicjują działania wspierające placówki, w tym nauczycieli, uczniów i rodziców • współpracują z placówkami, NGO, Instytucjami Rynku Pracy i pracodawcami w działaniach związanych z realizacją WKE
Instytucje Rynku Pracy
<ul style="list-style-type: none"> • inicjują działania w zakresie określania i wspierania rozwoju uzdolnień z uwagi na specyfikę wrocławskiego rynku pracy • podejmują działania związane z poradnictwem zawodowym • włączają się jako partnerzy w działania inicjowane przez placówki i NGO
Pracodawcy
<ul style="list-style-type: none"> • współpracują z placówkami i NGO oraz Instytucjami Rynku Pracy w zakresie tworzenia działań nakierowanych na edukację zawodową i doradztwo zawodowe
Instytucje Kultury
<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczą w działaniach realizujących założenia strategii we współpracy z placówkami edukacyjnymi, nauczycielami, rodzicami i uczniami • inicjują działania realizujące założenia WKE
Instytucje doskonalenia zawodowego nauczycieli
<ul style="list-style-type: none"> • wspomagają nauczycieli w realizacji działań wynikających z WKE • przygotowują programy doskonalenia zawodowego zgodne z wytycznymi wynikającymi z WKE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Obywatele/mieszkańcy Wrocławia

- zgłaszają inicjatywy działań w obszarze edukacji
- opiniują proponowane rozwiązania w procesach konsultacji społecznych

Obszary Priorytetowe

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna jest drogowskazem, na podstawie którego opracowywane będą **programy**, określające szczegółowe cele działań podejmowanych przez podmioty wskazane w modelu realizacji WKE. Te programy będą realizowane w 5 Obszarach Priorytetowych, wynikających z założeń centralnych (4T).

Obszary Priorytetowe (OP) to pola tematyczne, wynikające logicznie z wartości przyjętych w punkcie wyjścia. OP określają zbiory tematów, którymi należy się zająć, by doprowadzić do realizacji założeń ogólnych WKE. Poszczególne wartości wskazane w założeniach centralnych stanowią cele horyzontalne dla działań podejmowanych w poszczególnych obszarach priorytetowych.

1. Nauczyciele

2. Kultura Szkolna

3. Relacja Edukacji i rynku pracy

4. Świadomy obywatel (ew. Świadomość obywatelska)

5. Kultura czasu wolnego

Uszczegółowienie poszczególnych obszarów priorytetowych

Obszar Priorytetowy 1: Nauczyciel

Efektywna edukacja i kreacja wrocławskiej kultury edukacyjnej wymaga specyficznej pracy szkół, gdzie istotną (jeśli nie najistotniejszą) rolę odgrywa nauczyciel, jako ta osoba, która bezpośrednio pracuje z dziećmi i młodzieżą. Dlatego też celem działań podejmowanych w Obszarze Priorytetowym

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Nauczyciel, będzie wsparcie nauczycieli w ich codziennej pracy poprzez programy doskonalenia metodycznego, coachingu, mentoringu, superwizji i inne, które pozwolą rozwijać kompetencje nauczycieli i podnosić efektywność ich pracy.

Będą to działania kierowane do różnych grup nauczycieli, z uwzględnieniem specyfiki pracy w szkołach różnego szczebla i oparte o rozpoznanie potrzeb środowiska nauczycielskiego.

Obszar Priorytetowy 2: Kultura szkolna

Efektywność edukacji, zarówno w wymiarze kształtowania wiedzy i umiejętności jak i postaw i wartości, zależy od sposobu pracy poszczególnych placówek edukacyjnych. Celem działań podejmowanych w OP Kultura szkolna jest stymulowanie rozwoju kultury pracy poszczególnych szkół i całego systemu w taki sposób, by kreowała się w nim przestrzeń pozytywnych relacji, stymulujących rozwój potencjału każdego ucznia.

Będą to działania nakierowane na wspomaganie funkcjonowania systemu oświaty w aspekcie instytucjonalnym, poprzez wsparcie dyrektorów i struktur zarządzania systemem edukacji, ale też działania skierowane na kreowanie relacji w przestrzeni edukacyjnej. Celem działań w ramach tego obszaru priorytetowego jest stworzenie warunków dla kreowania zaangażowania, podmiotowości, szacunku, otwartości w komunikacji podmiotów przestrzeni szkolnej – nauczycieli, uczniów, rodziców, władz szkolnych.

Obszar Priorytetowy 3: Relacje edukacji i rynku pracy

Zadaniem edukacji jest też przygotowanie młodych ludzi do podjęcia zatrudnienia i odnalezienia dla siebie miejsca na rynku pracy. Dlatego też celem działań podejmowanych w Obszarze Priorytetowym Relacje edukacji i rynku pracy będzie budowanie kanałów komunikacji pomiędzy tymi dwoma sferami, wspieranie orientacji zawodowej uczniów, zapoznanie się z realiami pracy w różnych obszarach gospodarki, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji indywidualnych. Tu też będą wpięrane inicjatywy związane z

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

kreatywnością i innowacyjnością uczniów w ramach edukacji szkolnej i pozaszkolnej.

Obszar Priorytetowy 4: Świadomy obywatel

Celem edukacji jest kreowanie więzi wspólnotowych, solidarności, współodpowiedzialności i aktywności oddolnej; budowanie kompetencji obywatelskiej dla wykorzystywania i kreowania przestrzeni miejskiej, zarówno w jej technicznym (np. architektonicznym) jak i społeczno-kulturowym wymiarze. Celem działań podejmowanych w tym obszarze priorytetowym jest wspieranie rozwoju wspólnoty, świadomości obywatelskiej i współpracy. Służyć temu będą działania wykorzystujące edukację formalną, ale też edukacja pozaformalna, animowana przez organizacje pozarządowe i poszczególnych obywateli.

Obszar Priorytetowy 5: Kultura czasu wolnego

Dobra jakość życia, do której ma przyczyniać się **wrocławska kultura edukacyjna**, wiąże się z kształtowaniem nawyków w ramach szeroko rozumianego stylu życia, związanych z aktywnością pozazawodową, czyli tzw. kulturą czasu wolnego. Celem działań podejmowanych w tym obszarze jest stymulowanie rozwoju postaw prozdrowotnych, aktywności sportowej, aktywności kulturalnej, wykorzystania istniejącej infrastruktury czasu wolnego.

Programy

Szczegółowe cele działań podejmowanych w ramach Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej będą opracowane w postaci **Programów**. Będą to dokumenty opracowywane przez Departament Edukacji we współpracy z ekspertami. Programy będą zawierały zestaw celów strategicznych, odwołania do założeń WKE oraz innych dokumentów strategicznych. Poszczególne Programy Operacyjne będą się wpisywać w bieżącą politykę miejską, stanowiąc jej integralny element, ale będą uwypuklać cele i sposoby ich realizacji związane ze specyfiką rozwoju Wrocławskiej Kultury Edukacyjnej.

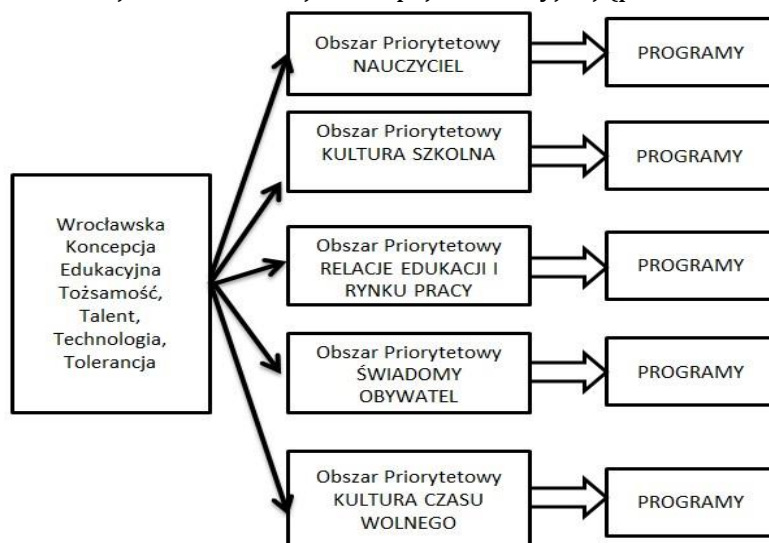
Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Każdy Program będzie zawierał:

➤ Diagnozę problemu/stanu wyjściowego w danym obszarze wrocławskiej edukacji
➤ Cel do osiągnięcia
➤ Rodzaj działań, które należy/ można podjąć w celu osiągnięcia celów
➤ Model wdrożenia Programu Operacyjnego – określenie podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację działań
➤ Zasady finansowania działań
➤ Mechanizmy monitoringu i ewaluacji uzyskanych efektów.

Inicjatorem konkretnych tematów wiodących, stanowiących podstawę Programów Operacyjnych może być każdy z podmiotów wymienionych w modelu realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej (patrz schemat 1).

Sposób realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Do kogo kierowane działania

W realizację Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej włączone będą wszystkie podmioty wskazane w schemacie 1. Działania w ramach programów w poszczególnych obszarach problemowych będą kierowane do każdorazowo określanych grup odbiorców, w tym przede wszystkim:

- Nauczyciele i osoby pracujące z młodzieżą
- Uczniowie/Dzieci i Młodzież
- Rodzice
- Kadra zarządzająca jednostkami związanymi z edukacją
- Obywatele/Mieszkańcy

Model działania

Wszystkie działania będą realizowane z wykorzystaniem modelu relacji uwzględniającego podmiotowy charakter uczestnictwa. Będzie to zatem budowanie sieci współpracy maksymalnie angażującej wszystkich uczestników w proces. Podstawowym kanałem dotarcia do beneficjentów działań będą:

- Jednostki organizacyjne związane z edukacją dzieci i młodzieży
- Jednostki organizacyjne związane z edukacją dorosłych
- NGO

Kluczowi partnerzy (*wspierający, współtworzący proces*)

W zależności od obszaru priorytetowego i konkretnego programu, poszczególne podmioty realizacji WKE będą występować w roli partnerów wspierających realizację programów.

Podstawowe grupy kluczowych partnerów to:

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Nauczyciele
- Kadra zarządzająca jednostkami związanymi z edukacją
- Rodzice
- NGO
- Eksperti
- Instytucje otoczenia edukacyjnego
- Pracodawcy
- Uczelnie

Kluczowe działania

W ramach poszczególnych obszarów priorytetowych realizowane będą pięć typów działań o charakterze monitorująco-zarządczym

- identyfikacja istniejących programów i projektów w poszczególnych obszarach priorytetowych,
- kontynuacja efektywnych działań, które do tej pory realizowano i wygaszanie nieefektywnych programów i projektów,
- diagnozowanie potrzeb i wskazywanie kierunków działań dla programów realizowanych w poszczególnych obszarach priorytetowych,
- wspieranie nowych inicjatyw, które będą pojawiać się ze strony różnych podmiotów (Departament Edukacji, NGO, Szkoły, Uczniowie),
- monitoring i ewaluacja realizacji poszczególnych programów w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych pod kątem realizacji założeń centralnych WKE

Zasoby

- Struktury Urzędu Miasta
- Zespół ds. wdrażania Strategii

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Monitoring i ewaluacja realizacji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej

Celem Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej jest stymulowanie rozwoju wrocławskiej kultury edukacyjnej. Jej efekty będą obserwowalne w stylu życia, relacjach międzyludzkich, poziomie tolerancji, innowacyjności i przedsiębiorczości mieszkańców Wrocławia.

Efekt ilościowy, w postaci poziomu zdawalności egzaminu gimnazjalnego czy matury, ma być w naszym założeniu, wartością dodaną **zmiany kulturowej w edukacji**, a nie celem podstawowym tej zmiany.

Wrocławska Koncepcja Edukacyjna nie jest dokumentem technicznym. Nie zawiera spisu konkretnych celów do osiągnięcia, ale wskazuje generalne kierunki rozwoju edukacji we Wrocławiu. Będą one opracowywane w postaci technicznych wytycznych w poszczególnych Programach w Obszarach Priorytetowych. Monitoring i ewaluacja działań realizowanych w ramach WKE będzie miała zatem dwojaki charakter:

- **Monitoring i ewaluacja działań podejmowanych w poszczególnych Programach Operacyjnych**
- **Monitoring i ewaluacja realizacji ogólnej koncepcji Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej**

Na poziomie Programów Operacyjnych będą określone wskaźniki realizacji celów, dopasowanych do specyfiki poszczególnych Programów Operacyjnych.

Na poziomie ogólnym Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej ocena zmian wrocławskiej kultury edukacyjnej wymagać będzie holistycznej diagnozy i refleksji eksperckiej. Zakładamy przy tym, że strategia ta będzie miała charakter otwarty, podlegać będzie stałej refleksji poprzez dyskusję w gronie ekspertów i w otwartej debacie publicznej. Niezbędne będzie przygotowanie mechanizmów zbierania, analizowania i interpretowania wielu różnorodnych danych dotyczących różnych sfer życia społecznego, zarysowanych przez generalne cele strategiczne WKE.

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”

jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Drogowskazem dla określenia wskaźników będą „4T”.

Obszar oddziaływania Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej	Rodzaj wskaźników	Przykładowe wskaźniki
Tożsamość	Wskaźniki kapitału społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • poziom zaufania do innych ludzi • poczucie zakorzenienia we wspólnocie lokalnej • poziom udziału w wyborach samorządowych • poziom partycypacji w działalności organizacji pozarządowych
Talent	Wskaźniki kapitału ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> • poziom wykształcenia mieszkańców • Edukacyjna Wartość • Dodana poziom zdawalności egzaminów zewnętrznych • poziom bezrobocia • poziom zarobków
Technologia	Wskaźniki ekonomiczne (innowacyjności technologicznej)	<ul style="list-style-type: none"> • indeks innowacyjności i kreatywności
Tolerancja	Wskaźniki postaw i wartości	<ul style="list-style-type: none"> • poziom otwartości na odmienności • kulturowe poziom autorytaryzmu • wskaźnik bezpieczeństwa w Mieście

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Informacje na temat poszczególnych wymiarów realizacji WKE wyznaczonych przez „4T” należy mierzyć na poziomie całej społeczności miejskiej, jak i na poziomie funkcjonowania systemu oświaty.

Przytoczona w powyższej tabeli lista wskaźników stanowi tylko przykład informacji, które należy gromadzić w celu oceny realizacji WKE. Ostateczna lista czynników, na które należy zwrócić uwagę oceniając efekty WKE winna być znacznie dłuższa. Dane na podstawie których oceniane będą postępy realizacji WKE będą miały różnoraki charakter.

Zakładamy agregację danych pochodzących z kilku źródeł:

➤ oficjalne dane urzędowe
➤ dane pochodzące z badań społecznych i ekonomicznych – np. Diagnoza Społecznych Problemów Wrocławia; Diagnoza Społeczna. Jakość życia Polaków; inne badania CBOS i OBOP
➤ dane pochodzące z badań na zamówienie, dotyczących konkretnych problemów związanych z obszarami oddziaływania Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej

Ewaluacja będzie miała za zadanie obserwację zmiany społecznej będącej wynikiem wdrażania Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej oraz ocenę efektywności działań proponowanych w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych. WKE ma być narzędziem podnoszenia refleksyjności Miasta, zatem sama strategia też musi być otwarta na modyfikacje wynikające z doświadczenia i dynamiki wdrażania WKE.

Mechanizm ewaluacji będzie opierał się na pracy stałego zespołu analitycznego złożonego z ekspertów zajmujących się problematyką edukacyjną (pedagogika, socjologia, demografia, psychologia, ekonomia). Uzupełnieniem pracy takiego zespołu byłaby współpraca z szeroko rozumianym światem biznesu – pracodawcami, menedżerami i psychologami biznesu. Tak określony zespół miałby za zadanie opracowywanie narzędzi pomiarów cząstkowych i okresowych oraz dokonywałyby interpretacji danych

Projekt „Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zbieranych przy użyciu różnych metod i technik, w tym danych urzędowych. Zespół taki pełniłby jednocześnie funkcje doradcze w zakresie wypracowywania bieżących rozwiązań w obszarze wrocławskiej edukacji, biorąc pod uwagę długookresowe cele wynikające z WKE.

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Notki o autorach:

dr Agata Bulicz - socjolożka, doktorat w zakresie nauk o polityce, absolwentka studiów podyplomowych z Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkoły Trenerów Modelu Współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, zorganizowanej przez Collegium Civitas. Animatorka sieci współpracy na rzecz ekonomii społecznej w Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Praktyk w zakresie budowania partnerstw lokalnych, prowadzenia konsultacji społecznych oraz tworzenia dokumentów strategicznych z udziałem mieszkańców i ich grup.

dr Piotr Mikiewicz - Kierownik Zakładu Socjologii Edukacji i Polityki Oświatowej, Instytut Pedagogiki, Dolnośląska Szkoła Wyższa; Dyrektor Dolnośląskiego Centrum Innowacji Edukacyjnych (DSW); socjolog edukacji; zajmuje się społecznymi uwarunkowaniami funkcjonowania edukacji, wpływami szkoły na społeczne losy młodzieży, relacjami edukacji i rynku pracy. W latach 2009-2013 koordynator Sociology of Education Research Network w ramach European Sociological Association; członek międzynarodowej sieci badawczej International Research Network on Youth Education and Training, koordynator polskiej części projektu International Study of City Youth; współzałożyciel i członek EDUCEIGHT Group – międzynarodowej grupy badawczej zajmującej się problematyką edukacyjną. Najnowsze publikacje: Mikiewicz, Piotr, 2014, *Kapitał społeczny i edukacja. Perspektywy teoretyczne i aplikacje empiryczne*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; Mikiewicz, Piotr, Sadownik, Alicja, 2014, *Szczęśliwy traf. Edukacja w procesie adaptacji migrantów z Polski w Wielkiej Brytanii*, Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Karolina Mróz – wiceprzewodnicząca Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Od 10 lat zawodowo związana z sektorem pozarządowym, od 6 lat prezeska zarządu Fundacji Dom Pokoju, prowadzącej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Łokietka 5 Infopunkt Nadodrze. Koordynatorka wielu projektów, animatorka,

trenerka. Współpracuje z różnymi organizacjami i samorządem Wrocławia w zakresie wdrażania idei multilevel governance i dialogu obywatelskiego. Opiniuje dokumenty programowe, uchwały, jest zaangażowana w analizę empiryczną jakości współpracy oraz wypracowywanie standardów tej współpracy między samorządem a NGO. Najbardziej interesują ją projekty w zakresie systemowych zmian prawnych i proceduralnych oraz tworzenia innowacyjnych modeli działania społecznego.

Ewa Pytasz – w latach 1995-2014 dyrektor Ośrodka Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. Obecnie pracuje w Ośrodku jako konsultant. Poprzednio przez kilkanaście lat związana ze śląskimi oficynami wydawniczymi – wydawnictwem Śląskiego Instytutu Naukowego, Uniwersytetu Śląskiego, katowickiego oddziału Krajowej Agencji Wydawniczej. W latach 1994-2002 radna rady miejskiej Katowic. Koordynator i osoba nadzorująca wiele projektów regionalnych z funduszy zewnętrznych, przedakcesyjnych i strukturalnych realizowanych przez FRDL i Ośrodek na terenie województwa śląskiego. Koordynator Śląskiego Forum Oświaty Samorządowej i Śląskiego Forum Przewodniczących Rad Gmin i Powiatów, a także Forum Przewodniczących Rad Gmin i Powiatów Województwa Dolnośląskiego. Członek Komitetu Monitorującego ZPORR w latach 2005-2011. Autorka kilkunastu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu literatury dwudziestolecia międzywojennego i współczesnej oraz tematyki samorządowej.

Joanna Wajda - prawniczka z wykształcenia, społecznik z wyboru. Od 15 lat związana ze środowiskiem III sektora, w szczególności z Dolnośląskim Stowarzyszeniem Pomocy Ofiarom Prześwępstw Karta 99, gdzie pełni funkcję prezesa. Autorka programów, poradników, akcji i kampanii społecznych nakierowanych na podniesienie świadomości prawno-obywatelskiej Polaków, zwłaszcza młodego pokolenia. Za swą działalność została odznaczona srebrną odznaką Honorowego Zasłużonego dla Województwa Dolnośląskiego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wyznawczyni idei partycypacji oraz zasady subsydiarności, które stara się wprowadzać w życie we współpracy z Gminą Wrocław. Współtworzyła m.in. gminny programu poradnictwa prawnego-obywatelskiego, który został uznany podczas ogólnopolskiego Kongresu Poradnictwa Prawnego (2015r.) za najlepszy model współpracy samorządu i organizacji pozarządowej na niwie poradniczej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt

„Włączenie nowych technik konsultacyjnych do procesów konsultowania polityk publicznych Gminy Wrocław”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
